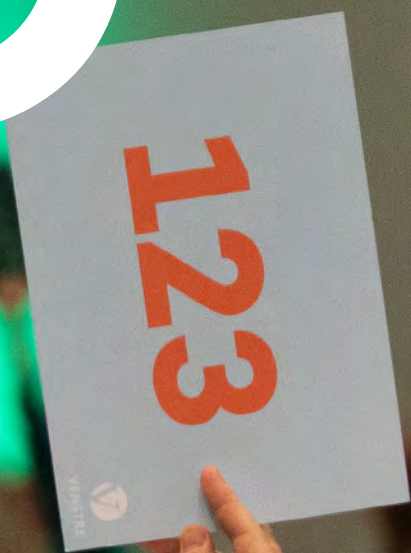

Møtebok

123

**Venstres landsmøte
14.-16. oktober 2022**

**Clarion Hotel & Congress
Oslo Airport Gardermoen**

Møtestart: Fredag 14. oktober 2022. kl. 13.00

Møteslutt: Søndag 16. oktober 2022. kl. 14.00

Møtested: Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Ullensaker

LM-1 Saksliste

Landsstyrets innstilling:

- LM-1: Godkjenning av innkalling og sakliste
- LM-2: Konstituering
- LM-3: Godkjenning av dagsorden/program
- LM-4: Leders tale og generell politisk debatt
- LM-5: Kontingent 2024 og 2025
- LM-6: Vedtekter
- LM-7: LM-tema: Grønne og levende lokalsamfunn
- LM-8: Politiske uttalelser
- LM-9: Innkomne saker
- LM-10: Tema for LM 2024
- LM-11: Valg

LM-2 Konstituering

Landsstyrets innstilling:

Møtedirigenter

Guri Melby, Eivind Nikolaysen (leder for dirigentkorpset), Ann Helen Skaanes (nestleder for dirigentkorpset), Per Aage Pleym Christensen, Astrid Hårstad, Mia Bruvik.

Til parallellsesjoner

Ida Gudding Johnsen, Kristin Schultz, Ole Kristian Sandvik, Karl Meinert Bucholdt, Torgeir Fosli.

Møterefereenter

Sandra Yeomans, Christian Grønlie Herzog, Tarjei Svalbjørg, Paal Kvasheim, Audun Bonde, Eidi Ann Hansen, Helene Z. Skulstad.

Møtesekretærer

Fredrik O. Carstens (leder for sekretærkorpset), Sandra Yeomans, Trine Mårtensson, Christian Grønlie Herzog, Tarjei Svalbjørg, Eidi Ann Hansen, Anja Zabelberg, Morten A. Hagen, Øystein Flakstad, Ole Bruseth, Thomas Tangen, Idunn Helle, Audun Rødningsby, Mona Lindseth, Susanne Bondevik, Camilla Hille, Paal Kvasheim, Guri Kinneberg, Andreas Skjæret, Julie Østengen, Camilla Bilstad Johannessen, Audun Bonde, Lars Øye Brandsås, Thomas Lien, Mathias Fischer, Malin Østvik, Thea Elvestuen.

Tellekorps

Ingrid Andresen (leder). Ytterligere tellekorps velges ved konstituering på landsmøtet.

Fullmaktskomité

Mats Hansen (leder), Emma Lind og ett medlem fra Norges Unge Venstre.

Protokollsignatører

Inger Noer og Erlend Horn.

Redaksjonskomite for LM 2022 (valgt av LM i 2021)

Ola Elvestuen (leder)	(Oslo)
Ingvild Wetrhus Thorsvik	(Agder)
Elisabeth Hals	(Trøndelag)
Trond Svandal	(Viken)
Anja Johansen	(Nordland)
NUV	
NVK	
1. vara: Even Aronsen	(Troms og Finnmark)
2. vara: Ingrid Åmlid	(Vestfold og Telemark)

Forretningsorden

1. Landsmøtet ledes av møteledere som blir valgt ved konstitueringen av møtet. Møtelederne sørger for at de oppsatte rammene for debattene blir overholdt, og kan derfor bestemme avgrenset taletid og når «strek» skal settes. Møteleder kan være valgt blant delegatene, og kan da benytte stemmeretten sin med mindre vara møter.
2. Alle landsstyrets medlemmer og alle delegater lovlig valgt på Venstres fylkesårsmøter eller av Venstres sideorganisasjoner, har tale-, forslags- og stemmerett i samsvar med Venstres vedtekter. Alle Venstres stortingsrepresentanter, generalsekretæren og andre med tillitsverv fra Landsmøtet, har tale- og forslagsrett. Inviterte gjester har talerett når det er gjort vedtak om dette i dagsorden eller i hver enkelt sak.
3. Landsmøtet overføres direkte på nett, og er åpent for alle med mindre Landsmøtet vedtar å lukke møtet i en enkelt sak.
4. Landsmøtedeltakere med talerett melder seg på talerlisten ved tydelig å vise nummerskilt, eller ved å levere inn særskilt skjema dersom dette er brukt. Møteleder kan gi taletid til andre landsmøtedeltakere i hver enkelt sak. Alle innlegg skal skje fra talerstolen.

5. Møteleder kan tillate inntil to replikker til debattinnlegg med påfølgende svarreplikk. En replikk kan være maksimalt ett minutt lang, og skal omhandle siste debattinnlegg. Landsmøtedeltakere tegner seg til replikk ved tydelig å vise nummerskilt med blå side og oransje skrift mot møteleder. Møteleder gir replikk til de som først ber om det.
6. Alle forslag må leveres skriftlig til møtelederne, og på egne skjema om slikt finnes. Møtelederne kan kreve at alle forslag skal leveres elektronisk.
7. Forslag om å utsette eller oversende en sak skal behandles umiddelbart når det blir lagt fram. Møtelederne har utover dette anledning til å bestemme voteringsorden.
8. Vedtak på landsmøtet fattes med simpelt flertall når annet ikke er bestemt i Venstres vedtekter. Vedtak skal fattes ved fremvisning av delegatskilt. Ved stemmelikhet skal det foretas en ny votering. Ved andre gangs stemmelikhet blir innstillingen stående.
9. Forslag til saker eller politiske uttalelser som kommer inn etter vedtektsfestede frister må oppnå 2/3-flertall for å kunne realitetsbehandles.
10. Ved personvalg gjelder følgende:
 - a) Valgkomitéen eller annen innstillende myndighet presenterer først sitt arbeid og sin innstilling. Alternative forslag til valgkomitéens innstilling skal settes opp mot en bestemt person i denne innstillingen. Kandidatene har rett til opptil tre støttetaler hver, og avgjør selv om de vil benytte en av disse personlig.
 - b) Dersom det er flere enn to kandidater til ett bestemt verv, må kandidaten ha minimum 50 % av stemmene for å bli valgt. Oppnår ingen av kandidatene 50 % av stemmene i første valgongang, faller den av kandidatene med færrest stemmer ut. Slik fortsettes det til en av kandidatene har oppnådd de nødvendige 50 % av stemmene. Ved stemmelikhet skal det foretas en ny votering. Ved andre gangs stemmelikhet avgjøres valget ved loddtrekking.
 - c) Personvalg skal gjennomføres skriftlig om minst én av landsmøtedelegatene krever det.
11. Ved behandling av politiske uttalelser gjelder følgende:

- a) Ved starten av møtet skal redaksjonskomitéen ha distribuert forslag til antall uttalelser som skal behandles, og en innstilling på innholdet i disse uttalelsene, basert på forslag som er levert innen fristen. Alternative uttalelser skal fremmes innen den fristen Landsmøtet setter i programmet.
 - b) I prioriteringsdebatten vedtar Landsmøtet først tallet på uttalelser som skal behandles. Alternative forslag til redaksjonskomitéens innstilling må deretter settes opp mot en konkret uttalelse i innstillingen, eller på åpen plass. Dersom det er flere enn to alternativer til en "plass" voteres det alternativt mellom to og to forslag. Forslaget som får flest stemmer går videre til neste voteringsrunde inntil det er ett forslag igjen.
 - c) Ordstyrer kan avgjøre at det skal settes en grense for maksimalt antall innlegg for og mot hvert endringsforslag, og tilsvarende i debatten om helheten i uttalelsene.
12. Eventuelle endringer i vedtatt forretningsorden krever 2/3-flertall.

LM-3 Dagsorden

Sekretariatets forslag:

Torsdag

14.00-17.00 Sentralstyremøte

17.30-20.00 Landsstyremøte

Fredag

11:30 Lunsj

13:00 Åpning

Godkjenning av innkalling og saksliste (LM-1)

Konstituering (LM-2)

Godkjenning av dagsorden og program (LM-3)

Politiske uttalelser (LM-8) Presentasjon av rednemdas innstilling

13.45 Pause

Frist for innlevering av forslag til alternative uttalelser (kl. 14.00)

Frist for å opprettholde avviste forslag til Grønne og levende lokalsamfunn (kl. 14.00)

14:00 Leders tale (LM-4)

14.45 **Generell politisk debatt (LM-4)**

17.00 Pause

17.30 **Politiske uttalelser (LM-8)**, prioriteringsdebatt

18:15 **Vedtekter (LM-6)**

19:00 Landsmøteforhandlingene avsluttes

19:00-21.00 Middag

22:00 *Frist for innsending av endringsforslag til politiske uttalelser.*

Lørdag

09:30 Minneord

10:00 **Grønne og levende lokalsamfunn (LM-7)**

Innledning ved Alfred Bjørlo

11:00 **Grønne og levende lokalsamfunn (LM-7), Parallellsesjoner**

13:00 Lunsj

14:00 **Politiske uttalelser (LM-8), Parallellsesjoner**

15:30 Pause

16:00 **Valg (LM-11)**

17:00 **Grønne og levende lokalsamfunn (LM-7), plenumsbehandling**

18:00 Landsmøteforhandlingene avsluttes

20:00 Festmiddag

Søndag

09:30 **Politiske uttalelser (LM-8), plenumsbehandling**

11:00 Pause utsjekk

11:30 **Kontingent 2024 (LM-5)**

Innkomne saker (LM-9)

Tema for LM 2024 (LM-10)

12:00 **Grønne og levende lokalsamfunn (LM-7), plenumsbehandling**

13:45 Avslutning

LM-4 Leders tale og generell politisk debatt

Partileder Guri Melby holder leders tale for Landsmøtet.

Etter Guri Melbys tale vil det bli gitt taletid til lederne av Norge Unge Venstre, Norges Venstrekvinnelag og Norges Liberale Studentforbund, sideorganisasjonene som oppfyller kriteriene for landsstyrerepresentasjon.

Siden blir det generell politisk debatt der delegater kan delta med innlegg og replikker i samsvar med reglene i forretningsordenen.

De innstilte ordstyrerne til landsmøtet ber delegasjonslederne om forhåndspåmelding til debatten for å sikre at alle delegasjoner får muligheten til å få ordet. Leders tale og den generelle politiske debatten blir overført live på venstre.no.

LM-5 Kontingent 2024 og 2025

Landsmøtet vedtok i 2021 å fjerne adgangen til å fastsette tilleggskontingent lokalt og i fylkeslag. Landsstyret fattet etter fullmakt fra landsmøtet vedtak om kontingent for 2023. Dette vedtaket ligger til grunn for innstillingen.

Kontingentsatsen til Venstre sentralt økte fra kr 150,- til kr 175,- fra og med 2014. Samtidig ble ordningen med differensiert kontingent og reduserte satser utvidet fra å gjelde studenter til også å gjelde andre ikke-yrkesaktive, for eksempel pensjonister og personer som får sin inntekt fra ulike trygdeordninger.

Venstres vedtekter §2 fastslår:

Samlet kontingent fastsettes av Venstres landsmøte og gjelder alle fylkes- og lokallag. Landsmøtet fastsetter hvem som er berettiget til redusert kontingent.

Landsstyrets innstilling:

Kontingenten for 2024 og 2025 forblir uforandret, både for yrkesaktive og ikke-yrkesaktive.

For yrkesaktive blir kontingenten kr. 395,- hvor kontingentsatsene som følger:

- Den sentrale kontingenten forblir kr 175,-.
- Fylkeslagskontingenten forblir kr 160,-
- Lokallagskontingenten forblir kr 60,-

For ikke-yrkesaktive blir kontingenten kr. 195,- hvor kontingentsatsene som følger:

- Den sentrale kontingenten forblir kr 75,-
- Fylkeslagskontingenten forblir kr 70,-
- Lokallagskontingenten forblir kr 50,-

LM-6: Vedtekter

Vedtektene finner du på venstre.no/vedtekter

Innen fristen ble det levert 5 forslag til vedtektsendringer.

Forslag til endringer i Venstres vedtekter:

Forslag 1

Landsstyrets innstilling:	Innstilt vedtatt
Forslagsstiller:	Sentralstyret
Sted:	§ 2. MEDLEMSSKAP, siste avsnitt (sjette avsnitt)
Type:	Endringsforslag

Dagens tekst:

Et medlem som trakasserer eller på annen måte opptrer utilbørlig overfor andre medlemmer, kan fratras retten til å inneha tillitsverv i Venstre, retten til å delta på møter, og/eller medlemskapet. Både partiets sentrale organer og lokal- og fylkeslag har rett til å foreslå slike tiltak. Sentralstyret behandler saken, og vedtak krever $\frac{2}{3}$ flertall. Landsstyret er klageinstans.

Ny tekst:

Et medlem som bryter Venstres etiske retningslinjer, trakasserer eller på annen måte opptrer utilbørlig overfor andre medlemmer, kan fratras retten til å inneha tillitsverv i Venstre, retten til å delta på møter og/eller medlemskapet. Generalsekretær skal varsles om slike saker. Generalsekretær behandler alle varsler i henhold til varslingsplakat. Sentralstyret skal på innstilling fra generalsekretær fatte vedtak i saker som omfatter retten til å inneha tillitsverv i Venstre, retten til å delta på møter, og/eller medlemskapet. Vedtak krever $\frac{2}{3}$ flertall. Landsstyret er klageinstans.

Begrunnelse:

Generalsekretær har etter Venstres etiske retningslinjer og varslingsplakat behandlingsansvar for alle varsler. Det er utarbeidet saksbehandlingsrutine for behandling av varsler. Sakene som omfattes av dagens § 2 er også omfattet av retningslinjene. I §2 beskrives en annen saksgang enn retningslinjer og varslingsplakat legger opp til. Dette må harmoniseres. Varslings saker er komplekse og vanskelige saker for de

involverte og krever mye av den som behandler saken. Samtidig skal informasjonen ofte behandles av så få som mulig. Venstre har ikke kapasitet til å sikre god (nok) behandling av alle sakene i alle fylkene og mener derfor at denne funksjonen skal ligge i VHO. Endringsforslaget tar sikte på å harmonisere vedtektenes §2 med vår varslingsplakat og saksbehandlingsrutiner knyttet til varsler.

Forslag 2

Landsstyrets innstilling:

Forslagsstiller:

Sted:

Type:

Innstilt vedtatt

Iselin Nybø og Arjo van Genderen

§ 6 SEKRETARIATET, 1. avsnitt, 2. setning

Endringsforslag

Dagens tekst:

Generalsekretær ansettes av landsstyret,

Ny tekst:

Generalsekretær ansettes av **sentralstyret**,

Forslag 3

Landsstyrets innstilling:

Forslagsstiller:

Sted:

Type:

Innstilt vedtatt

Sentralstyret

§ 6 SEKRETARIATET, 1. avsnitt, 2. setning

Strykningsforslag

Dagens tekst:

Generalsekretær ansettes av landsstyret, på det første landsstyremøtet etter landsmøtet i det første året etter et avholdt stortingsvalg, i åremålsstilling med virketid på fire år.

Forslag:

"på det første landsstyremøtet etter landsmøtet i det første året etter et avholdt stortingsvalg," strykes.

Begrunnelse:

Med landsmøte i oktober i mellomvalgår synes det lite gunstig å ansette generalsekretær ved utgangen av mellomvalgår med kort tid inn mot nytt valg. Generalsekretær har ikke vært ansatt på landsstyremøtet etter landsmøtet i det første året etter avholdt stortingsvalg de siste gangene, men ved første mulighet etter utløp av oppsigelsestid/åremål fra avtroppende generalsekretær. §6 nåværende formulering synes vanskelig å oppfylle og bør forenkles.

Forslag 4

Landsstyrets innstilling:

Forslagsstiller:

Sted:

Type:

Innstilt vedtatt

Landsstyret

§ 8. LANDSSTYRET, 3. avsnitt , 1. og 2. setning,

Endringsforslag

Dagens tekst:

«Landsstyret består av det landsmøtevalgte sentralstyret, åtte direktevalgte landsstyremedlemmer og 25 representanter for fylkene. Hvert fylke får én delegat og de resterende representantene fordeles utfra det enkelte fylkes medlemstall pr. 31.12 foregående år.»

Ny tekst:

«Landsstyret består av det landsmøtevalgte sentralstyret, åtte direktevalgte landsstyremedlemmer og ~~25~~representanter for fylkene. Antall representanter fra fylkene baseres på en trinnmodell etter medlemstall i det enkelte fylke pr. 31.12. foregående år, slik:

Inntil 299 medlemmer: 1 representant

300 - 749 medlemmer: 2 representanter

750 - 1199 medlemmer: 3 representanter

1200 - 1649 medlemmer: 4 representanter

1650 - 2099 medlemmer: 5 representanter

Videre 1 representant for hver påbegynte 450 medlemmer.»

Forslag 5

Landsstyrets innstilling:

Forslagsstiller:

Sted:

Type:

Innstilt vedtatt

Ola Elvestuen

§9 LANDSMØTET, 2. avsnitt, 1. setning

Endringsforslag

Dagens tekst:

“Ordinært landsmøte holdes innen utgangen av oktober hvert mellomvalgsår.”

Ny tekst:

“Ordinært landsmøte holdes minst hvert andre år.”

LM-7: LM-tema: Grønne og levende lokalsamfunn

Det er kommet inn 179 endringsforslag til Grønne og levende lokalsamfunn innen fristen og ett etter fristen. Det kreves 2/3 flertall i landsmøtet for å behandle forslag som er innsendt etter fristen.

I tillegg har redaksjonskomiteen fremmet to nye forslag – A og B, basert på innsendte forslag.

Forslagene kommer med en innstilling fra redaksjonskomiteen. Denne innstillingen vil ligge til grunn for landsmøtets behandling. Forslag som redaksjonskomiteen har innstilt på å avvise, må aktivt opprettholdes innen den fristen som landsmøtet setter. Skjema for å opprettholde forslag finner man på landsmøtesidene: venstre.no/lm2022

Frist for å opprettholde avviste forslag er fredag kl. 14.00.

Forslagene debatteres først i tre parallellsesjoner, som tar for seg ulike kapitler. Basert på debatten i parallellsesjonen, løftes de største debattene inn i plenumsbehandlingen. Det vil ikke bli votert over forslagene i parallellsesjonene.

Når Grønne og levende lokalsamfunn skal behandles i plenum, vil det gjøres en kort oppsummering fra hver av parallellsesjonene slik at alle delegater får innblikk i debatten som gikk i de parallellsesjonene man selv ikke var med på. Etter oppsummering og plenumsdebatt, vil det bli votering. Da vil det voteres over de forslagene som redaksjonskomiteen har innstilt på å vedta samt alle de avviste forslagene som har blitt aktivt opprettholdt innen fristen.

Redaksjonskomiteen fremmer også forslag (se under) om hvilke kapitler som skal behandles i den enkelte parallellsesjon slik at det blir enklere for de ulike delegasjonene å plassere delegater på de ulike parallellsesjonene.

Merk særlig:

Det presiseres at delegasjonene plikter å fordele sine delegater representativt på sesjonene i hver bolc.

I det foreslåtte programmet for landsmøtet er det lagt opp til én bolc med parallellsesjoner på lørdag: Kl. 11:00–13:00. Det legges fra redaksjonskomitéens side opp til at hver parallellsesjon skal behandle endringsforslag til to kapitler.

Parallellsesjon 1 (lørdag kl. 11.00-13.00).

Sted: Luftrommet (landsmøtesalen)

Innledning

Kapittel 1: Klimavennlige lokalsamfunn

Kapittel 2: Mer natur

Parallellsesjon 2 (lørdag kl. 11.00-13.00).

Sted: Terminal 1-2

Kapittel 3: Skole og opplæring

Kapittel 4: Flere lokale arbeidsplasser

Parallellsesjon 3 (lørdag kl. 11.00-13.00).

Sted: Terminal 3-4

Kapittel 5: Et levende lokalsamfunn

Kapittel 6: Helse og omsorg i lokalsamfunnet

Innledning

Forslag 1 fra Viken Venstre

Tilleggsforslag på Side: 0 Linje: 0 - 0

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Venstre må ha egen handlingsplan for Oslofjorden og ta ledelsen i dette arbeidet.

Begrunnelse: *Den miljømessige situasjonen er ekstremt dårlig. Fiskeforbud, overgjødning og ødeleggelse av bunnforhold med mudring og dumping utenfor havner forverrer situasjonen.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 2 fra Porsgrunn Venstre

Endringsforslag på Side: 2 Linje: 2 - 39

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Innledning. Porsgrunn Venstre synes oppbyggingen av Landsmøtesak 7, utvalget innstilling med en innledning og konkretisering av hvert kapittel er oversiktlig og grei. Vår klare mening er imidlertid at både innledningen på side 2 og innledningene til de ulike kapitlene er for lange. De er ordrike og «runde», og mange partier kan stille seg bak. Det må komme mer tydelig fram hva som er spesifikt for Venstre og således hvorfor stemme Venstre.

Rett nok under «Venstre vil» med prikkpunkter får vi konkrete eksempler på Venstrepolitikk, men antall punkt må begrenses.

Her gjelder ikke «jo mer jo bedre», men «less is more». (Forskning viser dette)

Lykke til med å spisse Venstres politikk!

Faguttrykk og forkortelser som folk må slå opp for å forstå bør unngås

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 3 fra Tana Venstre

Endringsforslag på Side: 2 Linje: 8 – 8

Innstilling: Avvises

Forslag: ...vil alltid være grønne ved å bygge på sosialliberale ideer og respekten for menneskeverdet og naturen.

Begrunnelse: *Dette gir bredere begrunnelse for kapitlene som kommer etterpå. Nå står det som "grønne" - altså begrenset til natur og miljøvern*

Jeg vil stemme: For Mot Avholdende

Forslag A fra Redaksjonskomiteen

Tilleggsforslag på side: 2 Linje: 19

Innstilling: Vedtas

Forslag: ...at flere skal kunne delta i lokaldemokratiet. "For å fremme deltakelse må de politiske prosessene være demokratiske, inkluderende, åpne og tilgjengelige for alle, og vi må sammen skape et ytringsklima i lokalpolitikken som gjør det mulig for alle å være med. En måte Venstre vil inkludere flere på er å" gi 16-åringer stemmerett...

Forslag 4 fra Tana Venstre

Endringsforslag på Side: 2 Linje: 14 - 14

Innstilling: Avvises

Forslag: Politisk makt skal forankres i folkevalgte organ bestående av ombud som representerer et tverrsnitt av innbyggerne.

Begrunnelse: *Demokratiske institusjoner er pr definisjon også administrasjonen for folkevalgte organ.*

Viktig å fremheve det verdiladete Venstre-ordet OMBUD

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 5 fra Unn Orstein

Endringsforslag på Side: 2 Linje: 14 - 16

Innstilling: Avvises

Forslag: Linje 14: Avsnitt 2 bør stoppe etter åpenhet og medvirkning.

Setningen i Linje 14 "Politisk makt skal forankres i demokratiske institusjoner" bør flyttes til start neste avsnitt eller vurdere å ta ut fordi det er overflødig i sammenhengen (og hva forstår folk med demokratiske institusjoner?)

Setning 16, avsnitt 3 starte med "Sterkt lokaldemokrati er viktig for Venstre. Politisk makt må utfordres og forankres ved at innbyggerne har hatt mulighet til dialog før vedtak.

Begrunnelse: *Hvis politikerne mener alvor med medvirkning - så bør det bety at det ikke er nødvendig å få politikere til å støtte en sak for å klare å få administrasjonen til å ta inn gode forslag og gjøre en god jobb. Enkelt personer med gode argumenter og sak, organisasjoner mm må kunne bidra og påvirke i saker som de har kompetanse og engasjement på. Politikerne må ta seg i vare for å tro at alt i samfunnet ruller og går pga av deres innsats. Politikerne er uansett i kommunal sammenheng avhengig av hva kommunedirektørene legger fra. Medvirkning må derfor komme gjennom kommunale prosesser hvor innbyggerne blir tatt alvorlig, blir lyttet til og får mulighet til dialog. Kommunens jurist må ikke bruke sine verktøy for å slippe en dialog. I etterkant, politikerne må ta seg tid til å lytte når saker kommer opp - ikke bare på stand og dørbank og til de meget få medlemmene som deltar i det politiske lokaldemokratiet. Kan utdype mer. Litt kjapt skrevet og programkomiteen kan sikkert gjøre det enda bedre.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 6 fra Knut-Eirik Baade

Endringsforslag på Side: 2 Linje: 20 - 20

Innstilling: **Redaksjonell**

Forslag: Endre "ha 16-årig stemmerett" til "gi 16- og 17-åringer stemmerett".

Begrunnelse: *"16-årig" betyr noe som varer i 16 år, på samme måte som en utdanning kan være f.eks. "tre-årig". Dette forslaget er bare en presisering av hva jeg tror forfatter egentlig har ment.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 7 fra Jack Roger Blindheim

Strykningsforslag på Side: 2 Linje: 20 - 21

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryk linjene.

Begrunnelse: *Nyere forskning på hjernenes utvikling viser at hjernen ikke er ferdig utviklet før i midten av tjue-årene. Og den funksjonen som utvikles senest vurdering av konsekvenser. Og det er påkrevd for å kunne stemme.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 8 fra Unn Orstein

Endringsforslag på Side: 2 Linje: 27 - 27

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Setningen stoppes "..... må jobben gjøres lokalt. " "Vi trenger lokalpolitikere som tør og vil."

Begrunnelse: *Poenget er at mye skal gjøres av innbyggere og medlemmer - hvis alle skal ha muligheten til å delta. Ikke bare av lokalpolitikere.*

Jeg mistet alt jeg hadde skrevet i første endring setning 14 - 16 med begrunnelser - i forbindelse med innsendelsen. Skal forsøke å rekonstruere.

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Kapittel 1: Klimavennlige lokalsamfunn

Forslag 9 fra Unn Orstein

Endringsforslag på Side: 4 Linje: 3 - 4

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Det handler om å gi barna mulighet til å leve gode og trygge liv nå og i fremtiden.

Begrunnelse: *"de samme mulighetene" er ikke riktig å bruk for det er ikke alle foreldre i Norge som kommer fra gode trygge forhold.*

Tidligere generasjoner blir floskel. Hvilke generasjon? Det har vært mye elendighet og fattigdom i tidligere tider.

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 10 fra Unn Orstein

Endringsforslag på Side: 4 Linje: 28 - 30

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Viktige tiltak er å bevare brede blågrønne soner for infiltrasjon, fordrøyning og sikre flomveier. Rehabilitering av natur inkludert åpning av bekker og elver vil bidra til å beskytte verdifull infrastruktur og bygninger og er bra for folk og natur.

Begrunnelse: *Flomsikring av vassdrag er et nederlag. Det er bygninger som skal flomsikres og ikke elvene. Brede kantsoner er nødvendig for å møte Vannforskriftens krav til god kjemisk og økologisk tilstand. Skulle vært oppnådd innen 2021. Nå er fristen 2021. Brede soner mellom vei og bekk reduserer mikroplast og salt til bekk. Det er ikke nok å åpne bekker. Vi må også sørge for at de ikke blir overbelastet og ender opp som steinsatte kanaler.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 11 fra Poppy Kalesi

Tilleggsforslag på Side: 4 Linje: 34 - 34
fordel for 11B

Innstilling: **Avvises til**

Forslag: «Klimabudsjett og klimaregnskap skal gjelde kommunenes direkte utslipp og ikke bare kommunal virksomhetens utslipp. Fra 2030 skal omfanget inkludere indirekte utslipp»

Begrunnelse: *Mange kommuner velger å avgrense klimabudsjett og klimaregnskap til kommunenes virksomhet siden det er disse utslipp de har kontroll over. Et slik avgrensing tar mulighet fra det lokale samfunnet*

om å få oversikt over alle aktørers utslipp, problematisere og stille spørsmål. Mer transparens over alle utslipp er viktig og overtid bør vi også kunne forholde oss til indirekte utslipp, som kan bidra i å endre forbruksmønstre.

Jeg vil stemme: For Mot Avholdende

Forslag 11B fra Redaksjonskomiteen

Tilleggsforslag på Side: 4 Linje: 34 - 34

Innstilling: Vedtas

Forslag: Disse skal gjelde alle direkte utslipp i kommunene og ikke bare de kommunale virksomhetenes utslipp.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: For Mot Avholdende

Forslag 12 fra Tana Venstre

Endringsforslag på Side: 4 Linje: 35 - 35

Innstilling: Avvises

Forslag: Gjennom inntektssystemet belønne kommuner som oppnår utslippsreduksjon samtidig med økt egenproduksjon av energi gjennom bl.a. stor satsing på ENØK-tiltak

Jeg vil stemme: For Mot Avholdende

Forslag 13 fra Poppy Kalesi

Endringsforslag på Side: 4 Linje: 39 - 40

Innstilling: Avvises

Forslag: Linje 39: endre fra «utvide» til «»Overføre den statlige Klimasatsordningen til fylkeskommunene»

Linje 40: stryk «fra staten». **Tilleggsforslag** : «Strengere rapporteringskrav til fylkeskommunene når det gjelder reelle utslippskutt, inkludert et felles metodologi for måling og overvåking av regionale og lokale utslipp».

Begrunnelse: *Overføring av Klimasats til fylkeskommuner kunne forsterke regionalt samarbeid og koordinering av investeringer innen både utslippskutt og klimatilpasning. Midler kunne brukes der utslippskutt potensial er størst og kunne fremme reel samarbeid mellom kommunene. Det kunne også gjøre det enklere for fylkeskommunene om å samarbeide på måling og overvåking av utslipp og dermed operasjonalisere Paris-avtalen.*

Jeg vil stemme: For Mot Avholdende

Forslag 14 fra Unge Venstre

Endringsforslag på Side: 4 Linje: 41 – 42

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Endre kulepunktet til: "Stille strenge klima- og miljøkrav i alle offentlige anskaffelser og styrke kommunenes kompetanse om klimakrav i anbudsprosesser. Miljøvektingen i offentlige anskaffelser må heves til 50 prosent, og nullutslipp må prioriteres i innkjøpsprosesser."

Begrunnelse: *Mer konkret og ambisiøst*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 15 fra Agder Venstre

Redaksjonelt på Side: 4 Linje: 43 – 44

Innstilling: **Avvises**

Forslag: «Etablere karbonfangst- og lagring på alle større punktutslipp, blant annet på avfalls- og forbrenningsanlegg, der det er mulig». Det fremstår litt uklart når det først står «på alle», og til slutt «der det er mulig». Ville gått for en av de.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 16 fra Unn Orstein

Endringsforslag på Side: 5 Linje: 4 – 6

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Sette punktum etter lokal overvannshåndtering.

Innføre støtteordninger til eksisterende bygg for å frikoble vann fra tak og tette flater til lokal infiltrasjon og fordrøyning.

Begrunnelse: *Grønne tak er langt fra tilstrekkelig som fordrøyningstiltak. Sedumtak eller mer omfattende oppsamling av vann har betydning for bidraget til fordrøyning som som regel er langt fra tilstrekkelig.*

Støtteordninger bør ikke være spesifikk på grønne tak og vegger.

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 17 fra Rogaland Venstre

Tilleggsforslag på Side: 5 Linje: 9 – 9

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Nytt punkt:

"Legge opp til å ha humle- og biehotell i fasaden eller på taket til kommunale bygg."

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 18 fra Erlend Horn

Tilleggsforslag på Side: 5 Linje: 9 – 9

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Nytt kulepunkt

"Endre eiendomsskatteloven slik at miljøvennlige bygg kan premieres i utmålingen av eiendomsskatten"

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 19 fra Anton Engen

Tilleggsforslag på Side: 5 Linje: 9 – 9

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Venstre vil utarbeide muligheter for å etablere lokale saltmelteverk for å produsere strøm i regionene og på installasjonene i Nordsjøen.

Begrunnelse: *Saltmelteverk er andre generasjon kjernekraftverk som ikke har eksplosjonsfare og der avfallet kan lagres lokalt.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 20 fra Tana Venstre

Endringsforslag på Side: 5 Linje: 13 – 13

Innstilling: **Avvises**

Forslag: "...flere ladestasjoner, spesielt ute i distrikts-Norge, ved.."

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 21 fra Unge Venstre

Tilleggsforslag på Side: 5 Linje: 26 - 26

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Gi kommunene mulighet til å innføre ren luft- og nullutslippssoner

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 22 fra Martin Haukali

Tilleggsforslag på Side: 5 Linje: 26 - 27

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Forslag til nytt punkt:

"Venstre vil legge til rette for fleire elektriske bysykler i kommunene."

Begrunnelse: *Elsykkel er eit fantastisk framkomstmiddel. Godt for helsa og miljøet!*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 23 fra Unge Venstre

Tilleggsforslag på Side: 5 Linje: 27 - 27

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: At midler til veiutbygging i hovedsak skal gå til å tilrettelegge for bedre by- og tettstedsutvikling, utbedring av veier og trafikksikkerheten

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 24 fra Unn Orstein

Strykningsforslag på Side: 5 Linje: 27 - 37

Innstilling: **Avvises**

Forslag: stryke i linje 27 "premiere bruk av sykkel som hverdagstransport" og linje 37 "Premiere samkjøring"

Begrunnelse: *Gode intensjoner, men Hvis premiering skal være med bør det være en egen linje som gir en indikasjon på hvordan premiering kan utføres.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 25 fra Unge Venstre

Tilleggsforslag på Side: 5 Linje: 29 – 29

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stanse utbygging av kapasitetsøkende motorveier

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 26 fra Porsgrunn Venstre

Redaksjonelt på Side: 5 Linje: 34 – 34
Redaksjonelt

Innstilling:

Forslag: Aldersvennlig transport - uklart

Begrunnelse: *Hva menes*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 27 fra Agder Venstre

Endringsforslag på Side: 5 Linje: 36 – 36
fordel for 27B

Innstilling: **Avvises til**

Forslag: foreslår «utslippsfri og universelt utformet i den grad det er mulig»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 27B fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 5 Linje: 36 – 36

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: At kollektivtransporten skal være tilgjengelig og universelt utformet

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 28 fra Porsgrunn Venstre

Strykningsforslag på Side: 5 Linje: 37 – 37

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryk

Begrunnelse: *Sier ikke noe om hvordan*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 29 fra Jack Roger Blindheim

Strykningsforslag på Side: 5 Linje: 38 – 38

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryk hele setningen. Teknologien er ikke god nok til at utrykningskjøretøy kan kjøre langt, utføre oppdrag på skadested og returnere, kanskje med syke eller skadde til sykehus, uten å måtte bruke lang tid på å lade eller etterfylle hydrogen.

Foreløpig er bare bensin / diesel raskt nok å fylle på og godt nok utbygd.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 30 fra Unge Venstre

Tilleggsforslag på Side: 5 Linje: 38 – 38

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Stille krav til utslippsfri transport for oppdrag og leveranser til kommunene.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 31 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 5 Linje: 41 – 43

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: foreslår tillegg med krav om universelt utformede ladestasjoner

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 32 fra Medlemsmøte i Nordland Venstre

Tilleggsforslag på Side: 5 Linje: 45 - 45

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Sikre stabiliteten i kollektivtilbudene slik at de blir et reelt alternativ til bruk av bil

Begrunnelse: *I sommer har det vært flere tilfeller av innstilte ferger, hurtigbåter og busser i Nordland. Mange pga. gammelt utstyr som igjen kommer av dårlige innkjøpskrav fra det offentlige*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 33 fra Tana Venstre

Endringsforslag på Side: 6 Linje: 6 - 6

Innstilling: **Vedtaks**

Forslag: ...store klimakutt gjennom økt produksjon og bruk av..

Begrunnelse: *ordet "økt" må ha falt ut i utkastet?*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 34 fra Oslo Venstre

Endringsforslag på Side: 6 Linje: 18 - 20

Innstilling: **Vedtaks**

Forslag: Endre fra: "Gi kommunene mulighet til å stille krav om solceller og lokal energiforsyning i kommunen, og gå foran gjennom å stille krav til at alle offentlige bygg skal ha solceller eller annen lokal energiproduksjon." til "Stille krav om energiproduksjon og vegetasjon på tak og fasader i nye større bygg, og på sikt eksisterende bygg, for å bidra til klimatilpasning og økt biologisk mangfold."

Begrunnelse: *EU er på vei til å stille krav til solcellepaneler på tak, og da kan ikke Venstre være mindre ambisiøse enn hva Kommisjonen har foreslått. I tillegg må vi ikke glemme at tak også er viktig for overvannshåndtering, og vi må derfor ikke glemme hvorfor mange kommuner stiller krav om natur på tak også.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 35 fra Unn Orstein

Endringsforslag på Side: 6 Linje: 18 – 24

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Hvorfor nevnes ikke jordvarme? Det er vel urealistisk å kreve at alle gamle offentlige bygg ha solceller? Er etablering av lokale klima- og energifond realistisk når vi har muligheter via Enova?

Begrunnelse: *Det er ikke alle tak som egner seg for installasjon av solceller. I tillegg kan kostnadene og risiko for skader på takkonstruksjon være for høye. I mitt sameie fra 2022 er solceller ikke mulig å velge pga sårbart flatt tak. Vi vurderer å bore 2 brønner for å koble til eksisterende varmepumpe system. Vi har felles varme og varmtvann og derfor er ikke regelverket en barriere. Antagelig blir kostnadene for høye for mange av pensjonistene i sameie og godt forslag blir antagelig/dessverre stemt ned. Støtte fra Enova er nødvendig.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 36 fra Odd Nøttestad

Tilleggsforslag på Side: 6 Linje: 21 – 21

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Fjerne kravet om at private må søke om konsesjon hvis et tak med solceller produserer over dagens grense.

Begrunnelse: *Mange gårdbrukere med store låvetak kan levere mye strøm til nabolaget, men dagens regler krever at de må registrere seg som kraftleverandører over en for lav grense. Hev grensen for hva et enkelt tak (med solceller) kan levere uten at det må søkes om konsesjon som kraftleverandør.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 37 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 6 Linje: 21 – 22

Innstilling: **Avvises**

Forslag: foreslår tillegg om å tilrettelegge for tilgang til og produksjon av solcellepaneler

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 38 fra Medlemsmøte i Nordland Venstre

Tilleggsforslag på Side: 6 Linje: 23 – 23

Innstilling: Vedtas

Forslag: Kartlegge potensialet for jord-/bergvarme i kommunene, og stille krav til bruk der dette egner seg

Begrunnelse: *Det finnes to typer jordvarme (bergvarme brukes også som begrep), dyp og grunn. I Norge har vi stort sett brukt grunn bergvarme, mens gyp bergvarme gir langt bedre effektivitet. Uansett er har bergvarme stort potensiale i Norge ifølge Teknisk Ukeblad*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 39 fra Medlemsmøte i Nordland Venstre

Tilleggsforslag på Side: 6 Linje: 33 – 33

Innstilling: Avvises

Forslag: Åpne for å fjerne eiendomsskatt for klima- og miljøsertifiserte nybygg

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 40 fra Medlemsmøte i Nordland Venstre

Tilleggsforslag på Side: 6 Linje: 33 – 33

Innstilling: Avvises

Forslag: Åpne for å fjerne eiendomsskatt ved etablering av grønne tak og vegger på eksisterende bygg

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 41 fra Frode Tennebø

Tilleggsforslag på Side: 6 Linje: 34 - 34

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Nye kulepunkt:

* Utrede Norges mulighet til å bidra til den globale utviklingen av kjernekraft.

* Utrede muligheter for lokal produksjon av miljøvennlig energi ved kjernekraft, både konvensjonelle fisjonsanlegg og SMR (små modulære reaktor).

Begrunnelse: *Dette er en konsekvens og naturlig fortsette av landsstyret sin uttalelse (<https://www.venstre.no/artikkel/2022/04/22/uttalelse-mer-gronn-energi/>).*

Også Venstre må ta innover seg realiteten med ustabilitet i en 100 % vær- og klimaavhengig elektrisitetsforsyning. Fisjonkraft er den eneste energibæreren som i dag er i stand til å erstatte fossil energi. Alt annet vil være svært dyrt, svært krevende og muligheten for at vi ender opp med et elektrisitetsnett som er avhengig av fossil backup er svært stor, som i Tyskland i dag. Norges plan A er i dag 30 GW havvind. Dette uten at man vet om man kan bygge de aktuelle 15 MW turbinene eller hvordan bygging og drift av slike installasjoner påvirker livet i, på og over havet. Dette siste i følge Havforskningsinstituttet.

Kjernekraft er billig (når man tar med alle kostnadene ved alternativene), det er trygt, det har lave utslipp og gir stabil elektrisitetsforsyning. Skal vi løse energiutfordringene i fremtiden trenger vi å starte nå. Forskning og utvikling av fisjonsenergi vil også være relevant for fremtidig fusjonsenergi.

Det er en misforståelse av dette er umulig eller unødvendig for Norge: Vi trenger 100 TWh ny elektrisitet frem mot 2050 (tall fra DNV) og Norge har allerede svært mye av kompetansen som trengs for å bygge kjernekraft. Det vi trenger er lovverk og regulering. Vi må begynne med dette nå.

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 42 fra Klepp venstre

Tilleggsforslag på Side: 6 Linje: 34 - 34

Innstilling: Avvises

Forslag: Det bør kartlegges hvor det er egnede tomter til kjernekraftverk

Begrunnelse: *Norge vil i de kommende år få mangel på elektrisk kraft når vi faser ut fossile energibærere samtidig som det bygges industri i hele landet som krever mye elektrisk energi.*

Kjernekraft er sammen med andre varmekraftverk eneste strømproduksjonen som er helt uavhengig av været på kort og lang sikt og som kan gi stabil produksjon.

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 43 fra Knut-Eirik Baade

Tilleggsforslag på Side: 6 Linje: 34 - 34

Innstilling: Vedtas

Forslag: Legge til punkt: "Venstre vil jobbe for å redusere offentlig energiforbruk, for eksempel ved å bruke sensorstyrt belysning i offentlige bygninger og langs veier."

Begrunnelse: *Det sløses mye med elektrisitet, og dette er mangelvare i Europa. Derfor bør vi spare på det vi har, og ikke sløse den bort. I tillegg spiller vi da på lag med folket, som også må redusere sitt strømforbruk nå.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 44 fra Øivind Nordahl, Åge Fjermestad, Tove Rasmussen og Tore Simonsen

Tilleggsforslag på Side: 6 Linje: 34 - 35

Innstilling: Avvises

Forslag: Utrede muligheter for lokal produksjon av miljøvennlig energi ved SMR og kjernekraft.

Begrunnelse: *Forklaring/redegjørelse: Venstre, også ved evt. medlemskap i fremtiden, trer inn i EUs anerkjennelse av kjernekraft som bærekraftig investering under de forutsetninger som foreligger, samt FNs klimapanelers vurderinger av kjernekraft som nødvendig for å oppnå klimamål. Norge har alle forutsetninger og ressurser til å bistå i både klimaansvarsolidarisk kostnadsdeling, utvikling og økt bruk av kjernekraft. Dette også i henhold til Parisavtalen.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 45 fra Christine Fragoso

Tilleggsforslag på Side: 6 Linje: 34 - 36

Innstilling: Avvises

Forslag: Bidra til at enkelte av de største fylkene selv tar imot og gjenvinner plast der vi i dag frakter all plast for gjenvinning via lastebiler til Tyskland.

Begrunnelse: *Eksport av plast avfall virker helt mot sin hensikt og vekker ikke tillit til at sortering bidrar til utslippskutt.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 46 fra Christine Fragoso

Tilleggsforslag på Side: 6 Linje: 34 - 36

Innstilling: Avvises

Forslag: Fronte en "Sistemann slår av lyset" kampanje i kommunene kombinert med støtte til næringsbygg for smarte- og klimavennlige justeringer. Blir som en kombinert info og støtte kampanje for å sette fokus på ansvaret og mulighetene hos næringslivet. Kampanjen kan også brukes privat med justeringer/ spar strøm og vann, enkelt å få Enovastøtte osv.

Begrunnelse: *En kampanje vil vise fram partiet som frampå og løsningsorientert.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Kapittel 2: Mer natur

Forslag 47 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 7 Linje: 1 - 1

Innstilling: **Avvises**

Forslag: legge til ...”og dyrs egenverdi” (Eller noe som tilsvarer)

Begrunnelse: *Strategidokumentet har ingenting som ivaretar bevaring av artsmangfold på dyr eller sikring av dyrs rettigheter. Det er naturlig at dette ivaretas ved et tillegg til kapittel 2. Venstre har vært en forkjemper for dyrs rettigheter. Dette må også vises i et lokal - og fylkestingsvalg. Bevaring av dyr og deres habitat er under sterkt press. Man kan ikke diskutere arealpolitikk uten å ta med dyrs rettigheter og egenverdi. Vi har kjempet frem dyrepoliti, men vi må også sikre at dyrs rettigheter blir ivaretatt på kommune og fylkesnivå. Hver dag. Både kjæledyr- og husdyrhold må foregå med god dyrevelferd. Industriell dyreproduksjon har særlige utfordringer. Det bør derfor stilles strenge krav og føres en intensiv politikk opp mot næringen.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 48 fra Unn Orstein

Endringsforslag på Side: 7 Linje: 18 - 43
fordel for 48B

Innstilling: **Avvises til**

Forslag: Fokus på bevaring av matjord må inn etter setning 18.

Overskriften i linje 20 endres til: "En arealpolitikk for mer natur og bevaring av matjord"

Inkludere en setning etter linje 35 " menneskelige inngrep. I et valg mellom matjord og skog prioriterer vi bevaring av matjord."

Linje 43: stryke "all verdifull"

Begrunnelse: *Jeg finner ikke fokus på matjord andre steder i programmet. "Verdifull natur" er ikke et entydig begrep. Et naturlig vegetasjonsbelte er verdifullt for elver og bekker - spesielt i landskap under den marine grensen. Rødlistede arter er ikke det store poenget her.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 48B fra Redaksjonskomiteen

Strykningsforslag på Side: 7 Linje: 43

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: stryke "all verdifull"

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 49 fra Agder Venstre

Endringsforslag på Side: 7 Linje: 23 – 23

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: redaksjonell endring pkt. 23 «vil»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 50 fra Tana Venstre

Endringsforslag på Side: 8 Linje: 13 – 13

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Lage lokale verneplaner for vassdrag og ferskvannressurser i kommunen

Begrunnelse: *Vassdrag forstås vanligvis som en naturverdi med sitt økosystem. I tillegg må tilgangen på tilstrekkelig friskt og uforurenset ferskvann(drikkevatt) sikres. Vann er kritisk knapphetsgode både globalt og i vår del av verden. Alternativt kan dette splittes opp i 2 punkt*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 51 fra Unn Orstein

Endringsforslag på Side: 8 Linje: 13 – 13

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Ny setning: Etablere brede hensynsoner langs vassdrag og sikre kunnskap om Vannressursloven og Vannforskriften.

Begrunnelse: *Lokale verneplaner er uklart og tunge prosesser. Hensynsoner etableres raskere via reguleringsplaner og arealplaner. Arealkart og juridiske bestemmelser i Kommunalplanen bør gi en bedre beskyttelse en vern.*

For eksempel: vassdragene i Asker er vernet - men likevel har det skjedd og fremdeles skjer at det "glemmes".

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 52 fra Unn Orstein

Endringsforslag på Side: 8 Linje: 18 – 18

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Endre til: Øke lokal natur og samtidig håndtere overvann og styrtregn i regnbed og fordrøyningsarealer.

Begrunnelse: *Unødvendig å provosere en del velgere ved å si at parkeringsplasser forsvinner. En investering i transformasjon må ha et viktig formål utover flere blomster og trær. Frikobling av overvann fra nettet og håndtere våtere og villere klima gir motivasjon til transformasjonen. En vinn-vinn løsning. Det er ikke bare gateareal - men også i villastrøk.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 53 fra Rogaland Venstre

Tilleggsforslag på Side: 8 Linje: 19 – 19
fordel for 34

Innstilling: **Avvises til**

Forslag: Nytt punkt:

"Stille krav om at alle større tak enten må ha grønt tak, brukes til oppholdsareal eller brukes til solceller eller annen energiproduksjon."

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 54 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 8 Linje: 19 – 19

Innstilling: **Avvises til**

fordel for forslag B fra redaksjonskomiteen (finnes mellom 61B og 62)

Forslag: Jobbe for at det etableres gode og forpliktende samarbeidsforum mellom kommuner og dyrevernorganisasjoner

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 55 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 8 Linje: 19 – 19 **Innstilling: Avvises til fordel for forslag B fra redaksjonskomiteen (finnes mellom 61B og 62)**

Forslag: tydeliggjør hvilke offentlige instanser som har ansvar for å ivareta skadde dyr

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 56 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 8 Linje: 19 – 19 **Innstilling: Avvises til fordel for forslag B fra redaksjonskomiteen (finnes mellom 61B og 62)**

Forslag: jobbe for at alle kommuner har egne dyrevelferdsplaner

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 57 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 8 Linje: 19 – 19 **Innstilling: Avvises til fordel for forslag B fra redaksjonskomiteen (finnes mellom 61B og 62)**

Forslag: jobbe for at dyrs rettigheter ivaretas i alle arealplaner

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 58 fra Marit Veia

Strykningsforslag på Side: 8 Linje: 26 – 26 **Innstilling: Vedtas**

Forslag: Stryk ordene "ikke-fornybare".

Begrunnelse: *Vi skal ikke bare redusere bruken av ikke-fornybare ressurser. Vi skal redusere bruken av alle ressurser. Fornybare ressurser er også under press, f eks de globale fiskeriene.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 59 fra Agder Venstre

Endringsforslag på Side: 9 Linje: 3 – 3 **Innstilling: Vedtas**

Forslag: red.: «å reparerer»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 60 fra Knut-Eirik Baade

Tilleggsforslag på Side: 9 Linje: 15 – 15
fordel for 60B

Innstilling: **Avvises til**

Forslag: Legg til punkt: "(Venstre vil) Støtte opp under tiltak som bidrar til at elektronikk heller repareres enn kastes, for eksempel gjennom samarbeid med elektronikkjedene og ideelle organisasjoner som Restarters Norway.

Begrunnelse: *Det kastes svært mye elektronikk som kunne vært reparert. Ikke bare fra privatpersoner, men også fra f.eks. reklamasjonssaker de store kjedene har behandlet. Å bidra til at entusiaster og nevenyttige mennesker kan få reparere mest mulig av varer som ellers går i elreturen er i tråd med gjenbrukstankegangen til Venstre, og med tidligere venstrepolitikk (f.eks. fra Bamble Venstre). Dette er et billig tiltak som koster lite, og har stor symbolsk verdi i tillegg.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 60B fra Redaksjonskomiteen

Tilleggsforslag på Side: 9 Linje: 15 – 15

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Nytt kulepunkt: Støtte opp under tiltak som bidrar til at elektronikk heller repareres enn kastes.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 61 fra Alveva Hohler

Endringsforslag på Side: 9 Linje: 19 – 20
fordel for 61B

Innstilling: **Avvises til**

Forslag: Erstatte : "Og redusere bruk av fossil energi som olje- og vedfyring til oppvarming." med " og redusere veistøv ved vasking å øke vasking av vei og strengere tiltak mot piggdekk.

Begrunnelse: *Oppvarming med oljefyr er allerede forbudt, og vedfyring er ikke fossilt brensel. Uansett er mesteparten av veistøvet mineralsk og kommer altså fra piggdekk som river opp vei og ikke fra vedfyring. Oslo har ikke oppnådd noe særlig med sit arbeid mot vedfyring, mens Trondhjem har oppnådd mye ved å øke hyppigheten av vasking av veiene.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 61B fra Redaksjonskomiteen

Endringsforslag på Side: 9 Linje: 19 – 20

Innstilling: Vedtas

Forslag: Erstatte : "Og redusere bruk av fossil energi som olje- og vedfyring til oppvarming." med " og redusere veistøv ved vasking av vei og strenge tiltak mot piggdekk.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag B fra Redaksjonskomiteen

Tilleggsforslag på Side: 9 Linje: 41

Innstilling: Vedtas

Forslag: Nytt delkapittel:

Bedre dyrevelferd

Dyr har en egenverdi - ut over den nytteverdien de har for mennesker og samfunnet. Dyras velferd, helse og trygghet må sikres. Dyr må kunne utøve mer av sin naturlige adferd, og ha et liv som er verdt å leve. I tråd med at kunnskapen om dyrevelferd og dyras vilkår stadig forbedres, må politikken følge etter. For at alle dyr skal kunne leve gode og verdige liv, må dyrevelferd også ivaretas i lokal politikk og forvaltning.

Venstre vil:

- jobbe for at det etableres gode og forpliktende samarbeidsforum mellom kommuner og dyrevernorganisasjoner
- tydeliggjøre hvilke offentlige instanser som har ansvar for å ivareta skadde dyr
- jobbe for at kommunene har egne dyrevelferdsplaner
- jobbe for at dyrevelferd ivaretas i arealplaner

Begrunnelse: Vi ønsker et delkapittel om dyrevelferd for å løfte dette temaet. Forslaget inkorporerer forslag 54, 55 og modifiserte versjoner av 56 og 57.

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Kapittel 3: Skole og opplæring

Forslag 62 fra Knut-Eirik Baade

Tilleggsforslag på Side: 10 Linje: 7 - 7

Innstilling: Vedtas

Forslag: Legge til i slutten av avsnittet: "Venstre vil at alle elever skal få ut sitt fulle læringspotensiale."

Begrunnelse: *Dette er retorisk begrunnet. "Mestring og læringsglede" er som regel begreper som kobles mot skoleslitere som møter mye motgang og nederlag. Venstre er også der for elevene som ligger foran. Det å snakke om å "få ut læringspotensialet" assosieres gjerne med høytpresterende/evnerike barn. Denne setningen balanserer dermed avsnittet på en god måte.*

Jeg vil stemme: For Mot Avholdende

Forslag 63 fra Sortland Venstre

Tilleggsforslag på Side: 10 Linje: 10 - 10

Innstilling: Avvises

Forslag: Venstre vil: gjennomføre forsøk med gratis barnehage og SFO

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: For Mot Avholdende

Forslag 64 fra Sortland Venstre

Tilleggsforslag på Side: 10 Linje: 31 - 34

Innstilling: Avvises

Forslag: Det bør gjennomføres forsøk med gratis barnehage og SFO for å øke familieetablering i - og tilflytting til distriktskommuner.

Fallende fødselstall gjør det utfordrende å opprettholde tjenestetilbud til barn og unge i distriktene. Økonomiske overføringer til barnefamilier har hatt effekt, og derfor må gratis barnehage og SFO vurderes som et virkemiddel.

Begrunnelse: *I den offentlige utredningen «Det handler om Norge Bærekraft i hele landet», framkommer det at det bør gjennomføres forsøk med gratis barnehage og SFO for å øke familieetablering i - og tilflytting til distriktskommuner.*

Jeg vil stemme: For Mot Avholdende

Forslag 65 fra Venstrekvinnelaget

Endringsforslag på Side: 10 Linje: 39 - 40

Innstilling: **Vedtast**

Forslag: Gjennomføre prøveordning med helg- og døgnåpent omsorgstilbud for barn i kommuner som ønsker det, med en begrensning på maksimal oppholdstid for barnet

Begrunnelse: *ef uttalelse fra Venstrekvinnelaget til landsstyret i juni 2022 og div medieoppslag i sommer: Vi ønsker en mer nyansert tilnærming og skille mellom barnehagens pedagogiske tilbud og døgnåpent omsorgstilbud*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 66 fra Medlemsmøte i Nordland Venstre

Tilleggsforslag på Side: 10 Linje: 44 - 44

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Gjennomføres forsøk med gratis barnehage og SFO for å øke familieetablering i – og tilflytting til distriktskommuner.

Begrunnelse: *I Den offentlige utredningen «Det handler om Norge Bærekraft i hele landet», framkommer det at det bør gjennomføres forsøk med gratis barnehage og SFO for å øke familieetablering i – og tilflytting til distriktskommuner.*

Fallende fødselstall gjør det utfordrende å opprettholde tjenestetilbud til barn og unge i distriktene. Økonomiske overføringer til barnefamilier har hatt effekt, og derfor må gratis barnehage og SFO vurderes som et virkemiddel.

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 67 fra Unge Venstre

Tilleggsforslag på Side: 10 Linje: 44 - 44

Innstilling: **Vedtast**

Forslag: Legg til "seksualitet" etter "kropp"

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 68 fra Kjetil Andersen

Tilleggsforslag på Side: 10 Linje: 44 - 45

Innstilling: Avvises

Forslag: * Gå over til en statlig tilskuddsordning på barnehageplasser, for å utjevne forskjeller i sektoren, samt sikre fleksibelt opptak.

Begrunnelse: *Norske barnehagers tilskudd i dag er prisgitt kommunens økonomi. Vi som jobber i kommunal sektor møter stadig sparekrav for at kommunen kan spare penger på overføring til private barnehager. Det er også et sparepunkt i mange kommuner at man ikke gir barnehageplass til de som ikke har krav på plass (født mellom desember-juli) Med statlig overføring vil man allerede gjøre det lettere for barnehagene og ta inn barn hele året. Det er også store forskjeller innenfor sektoren avhengig av kommunens økonomiske situasjon, det er ikke rettferdig at et barn født i Indre Østfold skal gå i en barnehage med mindre økonomisk ramme enn et barn født i Bærum. Om man ser på Heckmans kurve så viser den at investeringer tidlig i menneskets liv, gir mindre behov for støtte senere. Slunken kommunekasse kan ikke gi forskjeller i starten på livet til fremtidens medborgere.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 69 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 10 Linje: -

Innstilling: Avvises

Forslag: Blinde og svaksynte skal ha krav på individuelt tilpasset opplæring i bruk av valgfri smarttelefon.

Begrunnelse: *Bakgrunn for forslaget: Smarttelefoner har ulike funksjoner som er laget for blinde og svaksynte som gjør at de kan få stor grad av selvstendighet. (Blant annet Tekst til tale systemet og div apper). For å kunne nyttiggjøre seg dette så kreves det 1:1 opplæring over en viss tid. Det er meget varierende hvordan dette fungerer i kommunene og hva slags tilbud de gir. Brukerne må selv kunne velge hva slags smarttelefon (merke og system) de vil ha opplæring i. Noen liker best Apple, andre Android.*

Et eksempel på hvordan det kan brukes er hvis restauranter legger ut menyen som tekst (ikke bilde) på sin hjemmeside, kan blinde og svaksynte bruke mobilen til å få menyen opplest hvis de har fått muligheten til å lære seg dette.

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 70 fra Agder Venstre

Endringsforslag på Side: 11 Linje: 6 - 7
fordel for 70B

Innstilling: **Avvises til**

Forslag: «Koble PPT tidlig på der barn viser tegn til nevroutviklingsforstyrrelser eller lærevansker». Synes denne bør favne bredere. Eksempel: «Koble PPT på tidlig der det er behov». Evt: «Koble på PPT tidlig ved behov, eksempelvis hvis barna viser tegn på nevroutviklingsforstyrrelser eller lærevansker».

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 70B fra Redaksjonskomiteen

Endringsforslag på Side: 11 Linje: 6 - 7

Innstilling: **Vedtast**

Forslag: Koble PPT på tidlig der det er behov

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 71 fra Knut-Eirik Baade

Tilleggsforslag på Side: 11 Linje: 9 - 9

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Legge til punkt: "(Venstre vil) Styrke barnehageansattes kompetanse om evnerike barn

Begrunnelse: *Det er stor mangel på kompetanse på evnerike barn blant barnehagelærere i Norge. Det gjør at mange barn kan havne utenfor i lek, bli intellektuelt understimulert eller på annet vis få en dårlig start på livet. Disse barna trenger noen som ser kjennetegnene på evnerikdom og vet hvordan de skal håndtere dette. Evnerike barn kan også bli dropouts senere i livet, så dette er en god samfunnsøkonomisk investering, og ingen ren utgift.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 72 fra Iselin Bøge Rom

Tilleggsforslag på Side: 11 Linje: 11 - 44

Innstilling: Avvises

Forslag: Mer konkrete læreplaner! Lærerne jeg har snakket med opplever det svært krevende å tolke kunnskapsmålene slik de foreligger i dag. Intensjonen med vide mål og formuleringer er god, men det brukes i realiteten ekstremt mye tid og ressurser på å bryte ned og tolke disse målene, tid som kunne vært brukt på andre ting, eksempelvis individuell tilpasning og sterkere lag rundt eleven (som er noen av målene i Grønne levende lokalsamfunn). Det er ønske om tydeligere forventninger og tryggere rammer, slik at man nettopp kan få til god tilrettelegging - med utgangspunkt i krav og forventninger. En annen stor frustrasjon er at målene og kravene (feks om tilpasset opplæring) ikke sammenfaller med tilstrekkelige midler i skolene. Et siste innspill er at videreutdanningstilbudene til lærere ikke er godt nok tilpasset ulike nivåer. Bedre tilpasset videreutdanning kunne derfor vært et konkret mål i programmet.

Begrunnelse: *Jeg har flere familiemedlemmer og venner som er lærere, og som tidligere stemte Venstre fordi det var «lærernes parti». Jeg virker imidlertid ikke å være oppfatningen lengre. Skal vi få flere stemmer ved neste valg tror jeg dette er en gruppe man kan forsøke å nå bedre inn til. Jeg har derfor utfordret dem på hva de konkret ville endret i skolepolitikken.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 73 fra Knut-Eirik Baade

Tilleggsforslag på Side: 11 Linje: 16 - 16

Innstilling: Avvises

Forslag: Legg til i slutten av avsnittet: "Barna er fremtidens viktigste ressurs, og fremtidens samfunn avhenger av at grunnskolen lar alle barn få utløp for sine evner."

Begrunnelse: *"Å få utløp for sine evner" er fin retorikk mot barn som ligger litt foran i løypa, og komplementerer "tidlig innsats" i samme avsnitt. At barna er den viktigste ressursen vi har, mener jeg er et retorisk bra poeng å ha i programmet.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 74 fra Agder Venstre

Endringsforslag på Side: 11 Linje: 22 – 23

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: «Ha lite testing i barneskolen, og heller fokusere mer på muntlig-praktiske lærings- og vurderingssituasjoner». For en del barn vil testing være en egnet vurderingsmetode. Her ville jeg heller fokusert på individuell tilpassing enn å si at vi ønsker «lite testing». Forslag: «Sørge for økt fleksibilitet i vurderingssituasjoner, slik at alle får vist læringsutbytte på mest mulig hensiktsmessig måte».

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 75 fra Tana Venstre

Tilleggsforslag på Side: 11 Linje: 25 – 25

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: gi KS og staten tydelige signaler fra lokale skoleeiere om nødvendigheten av å rekruttere og beholde profesjonsutøvere i skolen

Begrunnelse: *Venstre må gjenerobre sin posisjon som skole- og lærerparti. Forslag har en intensjon som gir våre ombud anledning til å arbeid for dette lokalt.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 76 fra Knut-Eirik Baade

Strykningsforslag på Side: 11 Linje: 28 – 30

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryke "...der de utgjør et supplement til den offentlige skolen heller enn en erstatning, og der hvor det bidrar til å styrke det totale opplæringstilbudet".

Begrunnelse: *Så mye forbehold åpner virker veldig passivt og kan lett tolkes som at man egentlig ikke er så veldig for. Hvis Venstre vil ha friskoler, har vi råd til å være tydelige på at det er det vi vil! Dessuten er det jeg vil stryke uansett en del av Privatskolelovens §2-1 per i dag.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 77 fra Medlemsmøte i Nordland Venstre

Tilleggsforslag på Side: 11 Linje: 28 – 28

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Sørge for at assistenter som jobber i skolen får grunnleggende pedagogisk utdanning.

Begrunnelse: *Innholdet i punktet kan kanskje være det samme som i linje 26? I dette forslaget pekes det på assistenter, ikke lærere som mangler formell kompetanse. I dag er det mange assistenter som er de som faktisk gir spesialundervisning til elever, uten at de har grunnleggende pedagogisk utdanning.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 78 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 11 Linje: 31 – 31

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: sørge for universelt utformede læremidler.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 79 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 11 Linje: 32 – 32

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Tillegg: «enklere å bytte klasse og skole ut ifra psykososiale og faglige behov»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 80 fra Unge Venstre

Tilleggsforslag på Side: 11 Linje: 37 – 37

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Gi gratis skolefritidsordning til lavinntektsfamilier

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 81 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 11 Linje: 41 - 41

Innstilling: **Avvises**

Forslag: *Større frihet i læreplanene til å kunne flytte skoledagen ut av klasserommet"

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 82 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 11 Linje: 43 - 43

Innstilling: **Avvises**

Forslag: ..."Og individtilpasset "

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 83 fra Knut-Eirik Baade

Tilleggsforslag på Side: 11 Linje: 44 - 44

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Legge til punkt: "(Venstre vil) Sikre at barn som kan lese, skrive eller regne ved skolestart får utfordringer tilpasset sine forkunnskaper fra første skoledag"

Begrunnelse: *Mange barn som møter opp med mye forkunnskaper oppfatter skolen som kjedelig i starten. Dette er dårlig tilpasset opplæring, og det er viktig at disse blir møtt av lærere som ikke holder dem igjen for å sikre "samlet flokk". Teknisk sett er dette dekket alt, men viktig å presisere det, mener jeg.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 84 fra Knut-Eirik Baade

Tilleggsforslag på Side: 11 Linje: 44 - 44

Innstilling: Avvises

Forslag: Legge til punkt: "(Venstre vil) At kommunene skal ha en ansatt som koordinerer lokale tilbud rettet mot elever som utmerker seg faglig, for eksempel ulike typer workshops på tvers av skoler og deltakelse i realfagsolympiader.

Begrunnelse: *Elever som ligger foran sine jevnaldrende savner ofte 'likesinnede' lokalt på sin skole. Hvis det legges mer til rette for at disse kan møtes lokalt er det bra sosialt. Disse elevene trenger også at noen sikrer at de får tilstrekkelig faglige utfordringer.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 85 fra Knut-Eirik Baade

Tilleggsforslag på Side: 11 Linje: 44 - 44

Innstilling: Vedtas

Forslag: Legge til punkt: "(Venstre vil) Støtte forsøksordninger med nye valgfag på ungdomsskolen, både teoretiske og praktiske."

Begrunnelse: *Det er en omstendelig prosess å få lov til å starte med nye valgfag. Det er liberalt og i tråd med prinsipper om tilpasset opplæring å tillate et mest mulig variert tilbud her. Et eksempel på et mulig valgfag kan være "matematisk problemløsning", hvis en skole har mange svært kompetente matematikklærere.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 86 fra Solveig Schytz

Tilleggsforslag på Side: 12 Linje: 3 - 3

Innstilling: Vedtas

Forslag: Ny setning etter "opplæringen": "Venstre vil at alle skal ha rett til å fullføre videregående opplæring, rett til å ta et fagbrev til og rett til læreplass eller likeverdig tilbud."

Begrunnelse: *Viktige pillarer i fullføringsreformen.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 87 fra PorsgrunnVenstre

Strykningsforslag på Side: 12 Linje: 9 - 10

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryke»med en reisetidsgaranti som forhindrer urimelig lang reisevei»

Begrunnelse: *Fritt skolevalg må være fritt for den som velger. Lengden på reisetid er en del av valget.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 88 fra Unge Venstre

Tilleggsforslag på Side: 12 Linje: 11 - 11

Innstilling: **Vedtast**

Forslag: Utvide mulighetene til å ta forsert utdanning i enkelte fag

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 89 fra Siv Elise Karlsen, Sande og Holmestrand Venstre

Strykningsforslag på Side: 12 Linje: 12 - 13

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Jeg ber om at de tre siste ordene i setningen strykes - altså at "deriblant valgfri eksamen" strykes.

Begrunnelse: *Å ha valgfri eksamen er ikke et utredet og gjennomarbeidet forslag, og det er ikke gitt noen god grunn for at akkurat dette tiltaket skal testes ut. Jeg ser derfor ingen grunn til at dette tiltaket skal trekkes fram som i en særstilling. Resten av setningen er OK, for alle er nok enige at vi kan ha en utvikling når det gjelder sluttvurdering. Legg merke til at i dag er sluttvurdering det samme som standpunktkarakter, og så får man eksamenskarakter i tillegg. Det er lite gjennomtenkt å foreslå valgfri eksamen nå, når vi ser hvor fortvilte corona-kullene er fordi de ikke har fått trening i eksamen før de skal på universiteter og høyskoler. Vi må ikke fjerne alle utfordrende stress-situasjoner for elever - de vokser jo på slike erfaringer!*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 90 fra Porsgrunn Venstre

Redaksjonelt på Side: 12 Linje: 12 – 13

Innstilling: Avvises

Forslag: Konkretisere

Begrunnelse: *Hvordan skal dette påføres vitnemål og telle i opptak til videre studier*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 91 fra Unge Venstre

Tilleggsforslag på Side: 12 Linje: 14 – 14

Innstilling: Vedtas

Forslag: Gjennomføre prøveordninger med fleksitid for elever

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 92 fra Tana Venstre

Endringsforslag på Side: 12 Linje: 16 – 16

Innstilling: Avvises

Forslag: Sikre et større tilbud av fagskoler og programfag på...

Begrunnelse: *Begrunnelsen/forslag til tiltak for flere tilbud av programfag kan også brukes for å løse fagskoletilbud. I neste avsnitt om Høyere utdanning side 13 L 15-19 er dette også tatt med. Kan dette sees i sammenheng/omformuleres?*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 93 fra Møre og Romsdal Venstre

Tilleggsforslag på Side: 12 Linje: 25 – 25

Innstilling: Avvises

Forslag: • Etablere flere kryssløp mellom studiespesialiserende og yrkesfaglig studieretning Tillegg:...med større fleksibilitet slik at det er mogleg å få både fagbrev og studiekompetanse på 4 år også etter hovudløpet og ikkje berre etter TAF/YSK-modellen.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 94 fra Solveig Schytz

Endringsforslag på Side: 12 Linje: 31 – 33

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Intensivere arbeidet med å sikre alle læreplass og sikret at de som ikke får læreplass får et mye bedre tilbud enn i dag, ved at kvaliteten på tilbudet i skolen styrkes til et likeverdig tilbud som gir fagbrev.

Nytt kulepunkt under

– øke bruk av vekslingsmodellen.

Begrunnelse: *Begrepet "fagbev i skole" bør unngås. Fullføringsreformen sier "læreplass eller likeverdig tilbud" da bør vi bruke det begrepet. Innser at foreslått formulering ikke er perfekt. Hvis redaksjonskomiteen har et enda bedre forslag er det fint!*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 95 fra Porsgrunn Venstre

Strykningsforslag på Side: 12 Linje: 34 – 35

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Strykkes

Begrunnelse: *Hvordan, menes det arbeid i kommunal sektor?*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 96 fra Kinn Venstre

Tilleggsforslag på Side: 12 Linje: 42 – 42

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Etablere kombiklasser for mindre håndverksfag som har for få søkere til å etablere hele klasser.

Begrunnelse: *Byggenæringen er Norges største distriktsnæring, og gir mange arbeidsplasser og høy verdiskapning. Det er nesten ingen skoletilbud for mindre håndverksfag utenom de store byene, men ved å gi tilbud om kombiklasser der en har elever for flere håndverksfag kan dette tilbudet etableres der behovet er.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 97 fra Erlend Horn

Strykningsforslag på Side: 12 Linje: 43 – 21

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryke hele underkapittelet om "Høyere utdanning"

Begrunnelse: *All politikk som nevnes her er enten opp til statlige myndigheter eller utdanningsinstitusjonene selv. Det blir derfor unaturlig å ha dette med som et eget kapittel med tanke på hva resten av dokumentet er. Det bør derfor strykes i sin helhet. Mye her er allerede ivaretatt i stortingsprogrammet*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 98 fra Møre og Romsdal Venstre

Tilleggsforslag på Side: 13 Linje: 5 – 5

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Studentboliger er vesentlig for å sikre velferd for studenten, men også for å bidra til kommunen sin attraktivitet på studiesteder. Mikrohushar vist seg som en interessant løsning som både er fleksibel å bygge ut og kan gi rimelig leie.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 99 fra Trøndelag Unge Venstre

Tilleggsforslag på Side: 13 Linje: 5 – 8

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Venstre vil også arbeide for gode studentmiljøer på alle studiesteder. Dette innebærer at vertskommunene sørger for at studentene får den fysiske og psykiske helsehjelpen de har krav på, samt legger til rette for sosiale møteplasser.

Begrunnelse: *Viktig at Grønne levende lokalsamfunn også nevner studenthelse.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 100 fra Unge Venstre

Tilleggsforslag på Side: 13 Linje: 7 - 7

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Støtte digitaliseringsinitiativer i akademisk, bl.a. der forelesninger og annet undervisningsmaterieell legges fritt tilgjengelig på nett

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 101 fra Erlend Horn

Strykningsforslag på Side: 13 Linje: 11 - 12

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryke "Som UiT og Nord Universitet" fra kulepunktet

Begrunnelse: *Så vidt jeg kan se er dette eneste sted der spesifikke lokale institusjoner nevnes i dette dokumentet. Det blir unaturlig*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 102 fra Knut-Eirik Baade

Tilleggsforslag på Side: 13 Linje: 21 - 21

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Legge til punkt: "(Venstre vil) øke antall heldigitale emner ved offentlige utdanningsinstitusjoner"

Begrunnelse: *Studenter kommer i mange ulike former og fasonger, og ikke alle kan like lett møte opp på forelesninger på gitt sted og tid. Mange fag (f.eks. matematikk) kunne fint hatt forelesninger og annet materieell tilgjengelig digitalt, slik at studentene kan forberede seg til eksamen når det passer best for dem. I tillegg har pandemien vist at det å f.eks. ha gode undervisningsvideoer tilgjengelig kan være en fordel dersom institusjonene ikke kan holde åpent.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 103 fra Knut-Eirik Baade

Tilleggsforslag på Side: 13 Linje: 21 - 21
fordel for 103B

Innstilling: **Avvises til**

Forslag: Legge til: "(Venstre vil) Legge til rette for storstilt studentboligutbygging, med mål om å sikre at alle studenter som ønsker det skal kunne få leid en rimelig studentbolig med akseptabel standard

Begrunnelse: *Et billig sted å bo gjør at studenter i mindre grad trenger jobbe ved siden av studiene. Hver student som kan få leid en liten hybel i et hybelhus, er en student mindre som presser leieprisene opp i leiligheter i byene, som er bra for andres muligheter til å få leid en rimelig bolig. Dette vil også dempe prisveksten i sentrale strøk.*

Det er mange som har lovet studentboliger før. Hvis Venstre vil ha dette med, må det være med en ordlyd som sier at dette ikke bare er vage formuleringer eller tomme ord.

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 103 fra Redaksjonskomiteen

Tilleggsforslag på Side: 13 Linje: 21 - 21

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Legge til rette for studentboligutbygging, med mål om å sikre at alle studenter som ønsker det skal kunne få leid en rimelig studentbolig med akseptabel standard

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 104 fra Møre og Romsdal Venstre

Tilleggsforslag på Side: 13 Linje: 21 - 21

Innstilling: **Avvises**

Forslag: - Mikrohus etableres som studentboliger nært studiested

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 105 fra Bendik Haave

Tilleggsforslag på Side: 13 Linje: 21 - 21

Innstilling: Avvises

Forslag: Lovpålegge universitetene å legge ut alle forelesninger på internettet, slik at det blir enklere å gjennomføre studiene fra hvor som helst i landet.

Begrunnelse: *Dette vil gjøre det mulig for studenter å gjennomføre studiene uten å nødvendigvis flytte permanent til de store byene. Det bør også være et prisnipp at man skal kunne søke utdanningen sin hvor som helst i landet, og internettet gir oss mulighet for dette.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 106 fra Unge Venstre

Tilleggsforslag på Side: 13 Linje: 21 - 21

Innstilling: Avvises

Forslag: Innføre insentivordninger for å få flere studenter til å folkeregistrere seg ved studiestedet

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 107 fra Børre St. Børresen

Tilleggsforslag på Side: 13 Linje: 22 - 22

Innstilling: Avvises

Forslag: -gjennom inntektssystemet styrke kommuner og fylkeskommuner som velger å slå seg sammen for å styrke den faglige kompetansen i offentlig sektor og privat næringsliv

Begrunnelse: *- det vil fortsatt være behov for å støtte (fylkes)kommuner som velger å utvide sitt interkommunale samarbeid til en reell sammenslåing. Dagens interkommunale praksis samarbeid flytter makt fra de folkevalgte til administrasjon noe som prinsipielt er betenkelig. Av hensyn til både et levende demokrati og bedre offentlige tjenester må vi stimulere til færre og sterkere kommuner.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 108 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 13 Linje: 22 – 22

Innstilling: Avvises

Forslag: Nytt pkt.: «Legge til rette for godt samarbeid for utveksling av studenter og forskning mellom ulike studiesteder, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt».

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 109 fra Trøndelag Unge Venstre

Tilleggsforslag på Side: 13 Linje: 22 – 23

Innstilling: Avvises

Forslag: ▪ Gjøre det enklere å starte og drive studentpub, samt ha studentarrangementer med servering.

Begrunnelse: *Å sikre ett godt studiemiljø er viktig, derfor er det viktig å legge tilrette for møtesteder i vertskommuner.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 110 fra Jack Roger Blindheim

Tilleggsforslag på Side: 13 Linje: 22 – 0

Innstilling: Avvises

Forslag: Legge til: Venstre ønsker å innføre et trepartsansvar hvor arbeidstakere kan opparbeide en rett til etterutdanning på samme måte som en opparbeider pensjon.

Begrunnelse: *Rett til etterutdanning opparbeides per år man er i arbeid, og kan tas som permisjon med lønn. Kostnadene deles mellom arbeidstaker, arbeidsgiver og stat i form av gratis studier. Etterutdanning er i dag veldig dyrt.*

Kan også kobles sammen med pensjon, hvor en kan bruke pensjonspoeng for å betale for etterutdanning. Saldo med pensjonspoeng går ned, men vil økes med høyere lønn etter fullført (etter)utdannelse.

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 111 fra Trøndelag Unge Venstre

Endringsforslag på Side: 13 Linje: 24 - 25

Innstilling: Avvises

Forslag: ▪ Vil øke psykologitettheten i vertskommunene, samt sikre lavterskeltilbud for studenter.

Begrunnelse: *Å sikre bedre helsehjelp for studenter er viktig, flere psykologer og bedre lavterskeltilbud er med på å sikre dette.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Kapittel 4: Flere lokale arbeidsplasser

Forslag 112 fra Sortland Venstre

Tilleggsforslag på Side: 14 Linje: 42 - 42

Innstilling: **Avvises**

Forslag: REGIONALISERING

Regionalisering, der næringsaktiviteten konsentreres på noen steder, er en god utvikling i møte med en negativ befolkningsutvikling

Etablering av ny industri må skje på et bedriftsøkonomisk grunnlag, og det bør ikke brukes offentlige midler som ledd i etableringer som ikke har slike forutsetninger.

Bosettingen i distriktene er bare i noen grad bestemt av utviklingen i arbeidsplasser. Begrepet smarte samfunn handler om å utvikle attraktive steder gjennom grønn konkurransekraft, teknologi, innovasjonsevne og utnyttelse av naturgitte fortrinn. Dette fordrer samarbeid mellom ulike aktører innad i en region og mellom regioner, innad i næringer og mellom næringer. Det er viktig at Offentlige virkemidler til finansiering av næringsklynger, utviklingsmidler, i tillegg til virkemiddelapparatet knyttet til FoU videreføres og gjøres tilgjengelig for aktører som har stor geografisk avstand til samarbeidspartnere.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 113 fra Sortland Venstre

Tilleggsforslag på Side: 14 Linje: 43 - 43

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Venstre vil: at Offentlige virkemidler til finansiering av næringsklynger, utviklingsmidler, i tillegg til virkemiddelapparatet knyttet til FoU videreføres og gjøres tilgjengelig for aktører som har stor geografisk avstand til samarbeidspartnere.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 114 fra Jack Roger Blindheim

Strykningsforslag på Side: 14 Linje: 44 - 2

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryk linjene. Venstre skal ikke legge seg opp i hvordan private bedrifter organiserer sine ansattes arbeidsplasser.

Begrunnelse: *Venstre kan påvirke hvordan det offentlige organiserer seg, ikke private.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 115 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 15 Linje: 3 – 3
fordel for 115B

Innstilling: **Avvises til**

Forslag: skulle det stått noe om muligheten for å jobbe på buss og tog?
«Styrke nettverkstilgangen for å tilrettelegge bedre for pendling...»?

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 115B fra Redaksjonskomiteen

Tilleggsforslag på Side: 15 Linje: 3 – 3

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Bedre nettverkstilgangen på kollektivtransport for å tilrettelegge bedre for arbeidsreiser

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 116 fra Unge Venstre

Strykningsforslag på Side: 15 Linje: 38 – 41
som følge av 145

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Stryke begge kulepunktene

Begrunnelse: *Ses i sammenheng med Unge Venstres forslag om nytt delkapittel om asyl og integrering.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 117 fra Inger Noer

Tilleggsforslag på Side: 15 Linje: 41 – 41

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Nytt kulepunkt: "At kommunene tar sitt samfunnsansvar for at flere skal komme inn i arbeidslivet ved å ta inn lærlinger, tilby praksisplasser og tilby deltidsstillinger for folk med redusert arbeidsevne."

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 118 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 15 Linje: 42 - 42

Innstilling: **Avvises**

Forslag: «videreutvikling av og flere Helt med-arbeidsplasser, samt insentiver for utvide og styrke VTO-/VTA-tilbudet»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Kapittel 5: Et levende lokalsamfunn

Forslag 119 fra Bernhard Siebert

Tilleggsforslag på Side: 16 Linje: 8 – 8

Innstilling: **Avvises**

Forslag: "Grunnlaget for levende lokalsamfunn er trygge boforhold for menneskene som lever der. Mange steder opplever man aktører i leiemarkedet som setter kortsiktig vinning foran utvikling av lokalmiljøet til det beste for innbyggerne."

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 120 fra Tromsø Venstre

Tilleggsforslag på Side: 16 Linje: 8 – 23

Innstilling: **Avvises**

Forslag: **Tilleggsforslag** til Kapittel 5: Et levende lokalsamfunn

Tilleggsforslag linje 8:

«Grunnlaget for levende lokalsamfunn er trygge boforhold for menneskene som lever der. Mange steder opplever man aktører i leiemarkedet som setter kortsiktig vinning foran utvikling av lokalmiljøet til det beste for innbyggerne.»

Tilleggsforslag linje 12 etter «...viktig rolle i å»:

«følge opp kommuneplanens arealdel,»

Tilleggsforslag linje 23:

- Utstyre kommunene med juridiske virkemidler for å sikre at enheter regulert til boligformål brukes som bolig.
- Jobbe for en ny husleielov, som legger tilrette for gode lokalmiljø ved å sikre stabile og trygge boforhold for leietakere og for de som eier sin egen bolig.

Begrunnelse: *Grønne og levende lokalsamfunn handler ikke kun om klima og natur, men også om bomiljøet til de menneskene samfunnet består av. En stadig større del av befolkningen bor til leie. Et stadig mer utilgjengelig boligmarked er en hovedårsak for at stadig flere bor stadig lengre ufrivillig til leie. Lokalsamfunn består av nabolag, som ikke greier å bli til når beboerne lever ikke bare i leide leiligheter men også på lånt tid.*

Leiemarkedet styres av en husleielov som ble til på 90-tallet, og som ikke er tilpasset situasjonen i dag. Som leieboer er man fullstendig utlevert utleierens vilkårlighet.

Husleieloven beskytter mot de groveste overgrep, men det er likevel fritt frem å sette folk på gata når som helst.

Å bli tvunget til å flytte er en stor påkjenning, både økonomisk, psykisk og sosialt. En ny husleielov vil skape mer stabilitet for den enkelte og for lokalsamfunnet, styrke folkehelsen og gi flere barn et trygt nærmiljø å vokse opp i. Vi trenger en ny husleielov, som gir leietakere like rettigheter til å bli del av et trygt bomiljø, og vi trenger en reform av skattesystemet, som må skille mellom private og kommersielle utleiery og som gjør boligmarkedet mer tilgjengelig for de som ønsker å bo, og som gjør det ulønnsomt å misbruke boliger som spekulasjonsobjekter.

Nå er det kommende lokalvalget ikke arenaen for å forandre nasjonale lover, men det haster likevel å komme i gang, både for å sette i gang prosessen mot en ny husleielov og for å få ihvertfall noe sakseierskap. SV og AUF er allerede på banen. Det er bra at de engasjerer seg, men dette er god Venstrepolitikk som vi må fremme høyt og tydelig.

Det som må skje i lokalvalget er at kommunene må oppfordres til å kartlegge hvilke kommunene har til rådighet for å sikre at boliger brukes som boliger, og hvilke virkemidler som må til for å kunne effektivt slå ned på misbruk av boliger til f.eks. Overnattingsvirksomhet. Venstre må drøfte høyt og tydelig - og sammen med interesseorganisasjonene - hvordan en ny husleielov bør se ut og hvordan vi kan få folk i husene allerede mens dette arbeidet pågår.

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 121 fra Bernhard Siebert

Tilleggsforslag på Side: 16 Linje: 12 - 12

Innstilling: Avvises

Forslag: "Tillegg etter "...viktig rolle i å": "følge opp kommuneplanens arealdel,"

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 122 fra Ane Breivik

Tilleggsforslag på Side: 16 Linje: 14 - 14

Innstilling: Avvises

Forslag: Demokrati og åpenhet

Venstre mener avgjørelser bør tas så nærme dem det angår som mulig. Mer makt bør flyttes fra stat til sterke og robuste kommuner. For å fremme deltakelse må de politiske prosessene være demokratiske, inkluderende, transparente og tilgjengelige for folk flest. Vi vil styrke innsyn og åpenhet rundt beslutningene som tas.

Venstre vil:

- * Gå bort fra generalistprinsippet og la kommuner håndtere forskjellige oppgaver avhengig av størrelse
- * Være en pådriver for færre og større kommuner
- * Gjennomføre forsøksprosjekter med stemmerett til 16-åringer ved lokalvalg
- * Opprette gave- og lobbyregistre
- * Gi alle innbyggere gratis tilgang til plikt- og rettighetsinformasjon

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 180, som har kommet etter fristen behandles her. Det kreves 2/3 flertall fra landsmøtet for å behandle dette forslaget. Forslaget ligger sist i saken.

Forslag 123 fra Sortland Venstre

Tilleggsforslag på Side: 16 Linje: 21 - 21

Innstilling: Avvises

Forslag: Det må bli mer økonomisk gunstig enten å selge eller leie ut boligen i distriktskommuner. Boliger står tomme dels fordi eierne ikke tar en beslutning om hva de skal gjøre med dem fordi boligprisene er lave, og kostnaden ved en slik vente og se holdning er liten.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 124 fra Medlemsmøte i Nordland Venstre og Sortland Venstre

Tilleggsforslag på Side: 16 Linje: 23 - 23

Innstilling: Avvises

Forslag: Gjennomføre forsøk med skattefritak for å stimulere markedet for utleieboliger i distriktene.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 125 fra Bernhard Siebert

Tilleggsforslag på Side: 16 Linje: 23 - 23

Innstilling: Avvises

Forslag: Nytt kulepunkt: "Utstyre kommunene med juridiske virkemidler for å sikre at enheter regulert til boligformål brukes som bolig."

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 126 fra Bernhard Siebert

Tilleggsforslag på Side: 16 Linje: 23 - 23

Innstilling: Avvises

Forslag: Nytt kulepunkt: "Jobbe for en husleielov, som legger til rette for gode lokalmiljø ved å sikre stabile og trygge boforhold for leietakere og for de som eier sin egen bolig."

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 127 fra Jack Roger Blindheim

Endringsforslag på Side: 16 Linje: 27 - 27

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Bytt ut "Legge til rette for" med "Bygge".

Begrunnelse: *Tåkeprat. Skal du bruke en gang eller sykkelsti må den bygges, ikke legges til rette for.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 128 fra Medlemsmøte i Nordland Venstre

Tilleggsforslag på Side: 16 Linje: 30 - 30

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Sørge for at innbyggere som ønsker å bygge eller renovere bolig i distriktene faktisk får lån til dette.

Begrunnelse: *Har bevisst ikke sagt noe om dette skal være gjennom Husbanken eller andre løsninger. Det er et reelt problem at private banker ikke gir lån til renovering eller nybygg av boliger i distriktene. I Nordland må det private næringslivet bidra med lån til sine ansatte som ønsker å bygge bolig og bosette seg i distriktskommunene*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 129 fra Erlend Horn

Tilleggsforslag på Side: 16 Linje: 39 - 39

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Nytt kulepunkt

"Gi kommunene lov hjemmel til å innføre en egen destinasjonsavgift eller besøksbidrag fra turister der inntektene skal gå til å styrke byens tilbud til fastboende og turister, eksempelvis offentlige toaletter, skilting og kulturtilbud.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 130 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 16 Linje: 39 – 39

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Kommunene bør følge Blindeforbundets krav til publikumsbygninger

Begrunnelse: *Bakgrunn for forslaget: Norges Blindeforbund har utarbeidet en rekke krav til utforming av publikumsbygninger for å sikre universell utforming. Dette er optimale løsninger som fungerer godt for alle, også eldre, blinde og svaksynte.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 131 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 16 Linje: 39 – 39

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Kommunene skal ha fokus på å etablere og vedlikeholde taktile ledelinjer for blinde og svaksynte i det offentlige rom der det er behov.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 132 fra Unn Orstein

Endringsforslag på Side: 17 Linje: 1 – 14

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Setning om idrett må få eget avsnitt. Utsagnet " ... sørge for et variert tilbud." bør revurderes. I tilfelle bør det stå "mer variert". En liten setning er ikke tilstrekkelig i innledningen.

Prioritere midler for breddeidretter er vel generelt viktig og ikke bare for å skape inkluderende idrettsarenaer.

Foreslår å se på Stortingsprogrammet side 71 og tilpasse til kommunalt nivå.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 133 fra Roy Even Omlid, Kristiansand Venstre

Tilleggsforslag på Side: 17 Linje: 2 - 6

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Gratis og godt reklamert norsk språkkafe for fremmedkulturelle i alle kommunebibliotek to ganger i uken.

Begrunnelse: *Det er mange gode frivillige tilbud for norskopplæring, men om det hadde vært sentralisert på f.eks kommunebiblioteker, ville det vært lettere tilgjengelig å benytte seg av for fremmedkulturelle hvor det er en språkbarriere for å bli en del av lokalsamfunnet, og de kan dermed også bli kjent med fastboende.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 134 fra Medlemsmøte i Nordland Venstre

Endringsforslag på Side: 17 Linje: 17 - 18

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Ha målrettede ordninger som gir alle mulighet til å delta på fritidsaktiviteter uavhengig av økonomisk situasjon

Begrunnelse: *Fritidskort til alle betyr å smøre midlene tynt ut til alle. Mer målrettede ordninger til de som trenger det mest er både mer fornuftig og mer i tråd med Venstres profil*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 135 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 17 Linje: 19 - 19

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Nytt pkt.: utvide støttekontaktordningen ved å senke aldersgrensene for å bli og å få støttekontakt, samt å sørge for attraktive betingelser.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 136 fra Porsgrunn Venstre

Strykningsforslag på Side: 18 Linje: 12 - 15

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryk.

Begrunnelse: *Er dette virkelig viktig. Eks. «Bokhandler som retter seg mot et voksent publikum», det gjør vel alle, eller menes det de som selger pornografi. Videre linje 24 og 25. er det bare i utelivet man skal redusere rusbruk? Det meste som selges i barer og nattklubber er rusmiddel, alkohol som er et lovlig rusmiddel*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 137 fra Møre og Romsdal Venstre

Tilleggsforslag på Side: 18 Linje: 14 - 14

Innstilling: **Avvises**

Forslag: ▪ Oppfordre lag og organisasjoner å etablere Idrettsråd, Kulturråd og Råd for allmennyttige organisasjoner og lag

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 138 fra Møre og Romsdal Venstre

Strykningsforslag på Side: 18 Linje: 14 - 15

Innstilling: **Avvises**

Forslag: ▪ «Åpne for at det gis salgs- og sjenkebevilling til bokhandler og klesbutinner osv gitt at de retter seg etter et voksen publikum

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 139 fra Medlemsmøte i Nordland Venstre

Endringsforslag på Side: 18 Linje: 14 - 15

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Åpne for at det kan gis salgs- og skjenkebevilling til konkrete arrangementer hos bokhandler og klesbutikker osv. gitt at de retter seg mot et voksent publikum.

Begrunnelse: *"konkrete arrangementer hos" lagt inn for å klargjøre at det ikke menes at disse skal kunne servere alkohol hele tiden, men på konkrete arrangement.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 140 fra Unge Venstre

Endringsforslag på Side: 18 Linje: 14 – 15

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Endre til: "Åpne for at det kan gis salgs- og skjenkebevilling til flere former for næringsvirksomhet, som bokhandler og klesbutikker"

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 141 fra Jack Roger Blindheim

Strykningsforslag på Side: 18 Linje: 16 – 21

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Behold første leddsetning, "Sikre seriøse aktører langsiktige, stabile og gode rammevilkår." Resten kan strykes, dette dekkes av eksisterende lovverk og er ikke noe nyskapende.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 142 fra Jack Roger Blindheim

Endringsforslag på Side: 18 Linje: 22 – 23

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryk "... rasisme og ...".

Begrunnelse: *Rasisme dekkes av diskriminering, trenger ikke å nevne det spesielt. Pleonasme.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 142B fra Redaksjonskomiteen Rasisme og annen

Endringsforslag på Side: 18 Linje: 22 – 23

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Øke antallet diskrimineringskontroller i utelivet for å bekjempe rasisme og annen diskriminering

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 143 fra Tana Venstre

Endringsforslag på Side: 18 Linje: 25 – 25

Innstilling: **Avvises**

Forslag: ordene "i utelivet" strykes

Begrunnelse: *Det må fortsatt være et mål å redusere også privat rusbruk, ikke bare utenfor husets fire vegger*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 144 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 18 Linje: 26 – 26

Innstilling: Avvises

Forslag: Ny linje: hindre diskriminering ved å øke kunnskapen hos skjenkebevillingshavere om ulike funksjonsnedsettelse som kan ligne beruselse.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 145 fra Unge Venstre

Tilleggsforslag på Side: 18 Linje: 26 – 0

Innstilling: Vedtas bortsett

fra kulepunkt om gi økt støtte til asylsøkere på asylmottak

Forslag: Asyl og integrering

Norge skal være en trygg havn for folk på flukt. Venstre vil møte flyktninger med respekt og medmenneskelighet, og gi dem muligheten til å skape et bedre liv. Det er viktig å få folk ut i skole, arbeidsliv og fritidsaktiviteter, for å sikre en rask og god integrering. Venstre vil gi flyktninger og asylsøkere flere rettigheter, og støtte opp om private og ideelle initiativ for bedre integrering og inkludering.

Venstre vil:

- Jobbe for rask bosetting av flyktninger.
- Gi økt støtte til asylsøkere på asylmottak.
- Sikre reell tilgang på grunnleggende helsetjenester til papirløse og dem uten fast opphold i Norge.
- Gi asylsøkere rett til videregående opplæring.
- Ha en forsøksordning som gjør det enklere å jobbe under asylsøknadsprosessen.
- Styrke introduksjonsprogrammet og gjøre det lettere å kombinere deltakelse med ordinært arbeid.
- Tilby fadder- og traineeordninger for flyktninger.

- Samarbeide med lokalt næringsliv om å tilby norskopplæring til arbeidsinnvandrere, og etablere møteplasser med resten av lokalsamfunnet.
- Sikre barn i mottak muligheten til å delta på ordinære fritidsaktiviteter.
- Jobbe for flere fritidstilbud etter skolen i regi av både private og kommunale aktører.

Begrunnelse: *Som et liberalt parti er det viktig at vi viser vårt sosiale ansvar overfor flyktninger og innvandrere. Venstre fører en raus, human og inkluderende asylopolitikk. Det er i kommunene denne politikken i størst grad synliggjøres, og derfor er det egenverdi at Venstre blir flinkere til å profilere oss på dette saksfeltet.*

Jeg vil stemme: For Mot Avholdende

Forslag 146 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 18 Linje: 27 - 27

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Ny linje: øke andelen universelt utformede utesteder og restauranter.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: For Mot Avholdende

Kapittel 6: Helse og omsorg i lokalsamfunnet

Forslag 147 fra Agder Venstre

Endringsforslag på Side: 19 Linje: 13 - 13

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Legge til «Nav» i underkapittelet Helsetjenester og psykisk helse, slik at underkapittelet blir «Helsetjenester, Nav og psykisk helse».

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 148 fra Marit Vea

Tilleggsforslag på Side: 19 Linje: 19 - 19

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Fastlegeordningen er i krise, og mange tusen innbyggere står i dag uten fastlege. Det er krevende både å rekruttere og beholde fastleger i kommunene. For å gi pasientene et bedre tilbud og fastlegene en bedre hverdag må staten øke basistilskuddet.

Begrunnelse: *Vi omtaler fastlegekrisen veldig kort. I dag står 235 000 innbyggere uten fastlege, og det er ingenting som tyder på at trenden er i ferd med å snu. Kommunene kan gjøre noe, men jeg synes det er greit at vi også omtaler statens ansvar akkurat her. Staten har overført oppgaver til fastlegene uten at de har økt basistilskuddet. Dermed må legene gjøre mer, uten at det kompenseres. Ved å øke basistilskuddet kan de kutte i pasientlisten og få en mer normal arbeidshverdag (i snitt jobber fastleger i dag 55 timers uker).*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 149 fra Møre og Romsdal Venstre

Tilleggsforslag på Side: 19 Linje: 25 - 25

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Der det er mistanke om overgrep mot barn, må vi sikre at forholdene omkring avhør ivaretar barnets sikkerhet og trygghet. Barnehus ivaretar slike hensyn, men reisevei alt for lang for mange barn og må kortes ned.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 150 fra Møre og Romsdal Venstre

Tilleggsforslag på Side: 19 Linje: 25 - 25

Innstilling: **Vedtaks**

Forslag: Vold i nære relasjoner er både en helsemessig og sosial utfordring der kommunene har betydelig ansvar i forebygging og i å bistå personer av begge kjønn og deres eventuelle barn, og sikre kunnskap i lokalsamfunnet om opplysningsplikt og avvergingsplikt. Krisesentrene må sikres lokaler, kompetanse og driftsmidler som oppfyller lovmessige krav.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 151 fra Møre og Romsdal Venstre

Tilleggsforslag på Side: 19 Linje: 25 – 26

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Etter ti år med Samhandlingsreformen sliter Norge fremdeles med å få til å fungere i praksis samhandlingen mellom spesialisthelsetjeneste og kommunehelsetjeneste.

Bedre samhandling mellom ulike tjenestenivå, fag og sektorer er avgjørende for å utvikle bærekraftige helse- og velferdstjenester for fremtiden.

Nivåene i helsetjenesten er underlagt ulike lovverk og finansieringsordninger, disse rammene er hemmende for samhandlingen og må endres.

En presset helsetjeneste som i takt med den demografiske utviklingen får stadig flere oppgaver må i tillegg nyskape seg selv, til å bli en mer bærekraftige tjeneste som dekker innbyggernes behov på best mulig måte. Dette mener vi vil være helt nødvendig for å møte fremtidens demografiske utvikling og mangelen på helsepersonell.

Begrunnelse: *Kommunene har fått overført en rekke oppgaver fra spesialisthelsetjenesten, men svært mange kommuner har greid å bygge ut tjenesten faglig og organisatorisk slik det var tenkt i Samhandlingsreformen. Dette gjelder både innen somatisk helse og i psykiatri. Både juridiske og økonomiske faktorer må avklares nærmere*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 152 fra Møre og Romsdal Venstre

Tilleggsforslag på Side: 19 Linje: 27 – 27

Innstilling: **Avvises**

Forslag: • Venstre vil jobbe for at det etableres økonomiske incentiver hvor pengene følger pasienten for å stimulere til økt samhandling og utprøving av nye tjenestemodeller.

- Innsatstrappa må sikres god kvalitet i tjenester på alle trinn fra hjemmetjenester til sykehjem
- Hverdagsrehabilitering må etableres
- Aktivitetstilbud må være på plass både for hjemmeboende og i institusjon

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 153 fra Møre og Romsdal Venstre

Tilleggsforslag på Side: 19 Linje: 27 - 27

Innstilling: Avvises

Forslag: ▪ Barnehus må finnes innen akseptabel reisevei

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 154 fra Møre og Romsdal Venstre

Tilleggsforslag på Side: 19 Linje: 27 - 27

Innstilling: Vedtas

Forslag: ▪ Krisesentra må sikres nødvendige ressurser for drift i lokaler som oppfyller lovkrav

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 155 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 20 Linje: 9 - 9

Innstilling: Avvises

Forslag: jobbe aktivt mot samlokalisering og opprettelse av store bofellesskap med ulike brukergrupper

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 156 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 20 Linje: 9 - 9

Innstilling: Vedtas

Forslag: Sikre bo- og tjenestetilbud i tråd med FN-konvensjonen for personer med funksjonsnedsettelse (CRPD).

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 157 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 20 Linje: 9 – 9

Innstilling: Vedtas

Forslag: Alle kommuner skal minst følge Statens veiledende satser for sosialstønad.

Begrunnelse: *I dag står kommunene fritt til å følge Statens satser eller ikke. Noen kommuner ligger under og andre over. Når satsene er så lave så bør det ikke være mulighet for kommunene å legge seg under Statens satser for å spare penger. Sosialhjelpsmottakerne er blant de fattigste i Norge og det bør ikke være dem som kommunepolitikere kan bruke som en salderingspost i budsjettet.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 158 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 20 Linje: 9 – 9

Innstilling: Avvises

Forslag: Alle Nav kontorer i kommunene skal ha åpent minst fire timer hver ukedag.

Begrunnelse: *Bakgrunn for forslaget: Nav kontorene er i snitt åpent fire timer i uken for drop in. Dette er et brudd på intensjonen til Nav om åpne dører. Det er mange som ikke kan benytte seg av Navs digitale tjenester som krever at man har bank-id. Det er beregnet at rundt 600 000 nordmenn har så lite eller ingen digital kompetanse at de ikke kan regnes som digitale borgere. Utsatte grupper som rusbrukere har ofte ikke kreditt og må bruke kontantkort. Der «vanlige folk» ikke bruker en krone på å stå i telefonkø hos Nav, må disse betale 1 krone pr minutt.*

Så lite åpningstid på Nav kan føre til at utsatte grupper ikke får de tjenestene de har krav på. Nav skal være velferds Norges skranke for de som trenger det, og da kan de ikke møte stengt dør.

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 159 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 20 Linje: 9 – 9

Innstilling: Vedtas

Forslag: Alle kommuner bør åpne opp for private tilbydere av BPA tjenester

Begrunnelse: Bakgrunn for for forslaget:

- BPA er en rettighetsbasert tjeneste. Det er i dag imidlertid opp til kommunene om de også vil åpne opp for private bpa leverandører. Den desidert største er Uloba som er en samvirkemodell. Fordelene med private og ideelle bpa leverandører er at de ofte har en utgiftsdekning for assistentene som kommunene gjerne ikke har. Har man kommunal bpa og går på kafé så betyr det at kaffen blir dobbelt så dyr for man må kjøpe til assistenten også. Kommunene krever ofte også at turnusen skal legges 14 dager frem i tid uten rom for spontanitet hvis man for eksempel får en invitasjon eller det dukker opp et kulturarrangement i de to ukene. Private bpa leverandører har mer fleksibilitet. Private gir gjerne også hjelp til papirarbeidet og har en 24 timers vakttelefon.

- Noen kommuner misforstår og tror at hvis man åpner opp for private bpa så må det ut på anbud til et selskap. Det er ikke korrekt. Bpa gies som konsesjon og det er gjerne slik at kommuner som har privat bpa har gitt konsesjon til flere leverandører. Kommunene kan utelukke bpa leverandører som ikke når opp til kvalitetskravene og som har økonomiske vanskeligheter. Det er heller ikke dyrere for kommunen med private da kommunen kan sette krav til at de betaler kommunal selvkost.

- Bpa sorterer gjerne under og blir sett på som en helsetjeneste. Dette er uheldig da bpa handler om å få økt selvstendighet, mer mulighet til å kunne styre livet selv og er likestilling.

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 160 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 20 Linje: 9 - 9

Innstilling: Avvises

Forslag: Støttekontakter skal ha minst lønnes med tarifflønn som ufaglærte assistenter.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 161 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 20 Linje: 9 - 9

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Alle kommuner skal ha utgiftsdekning for støttekontakter. De skal også ha kjøregodtgjørelse ved behov.

Begrunnelse: *Bakgrunn for forslaget:*

- Alle kommuner er pliktig til å ha en støttekontaktordning. Dette er en kommunal lavterskeltjeneste som er viktig. Men det er store forskjeller mellom kommunene på kvaliteten på tilbudet. Noen kommer gir ingen utgiftsdekning til støttekontakten, andre gir noe, andre en mer hyggelig sum. Noen kommer gir kjøregodtgjørelse, andre gjør det ikke. Noen kommuner gir en nær symbolsk timelønn, andre gir mer. Noen kommuner har ikke økt satsen for timelønn til støttekontakter på flere år, andre øker hvert år.

Det er ingen nasjonale føringer på noe av dette. Altfor mange kommuner er lite interessert i å ha støttekontaktordningen og bruker den som en salderingspost. Betaler de elendig og ikke har hverken utgiftsdekning eller kjøregodtgjørelse, så vil det være vanskelig å rekruttere støttekontakter. Det lever de godt med fordi det er ingen krav til at de faktisk skal sørge for eller jobbe for å få tak i støttekontakter. Det eneste kravet er at de skal gi vedtak til de som har behov og der stopper det.

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 162 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 20 Linje: 16 - 16

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Tillegg: "legge tilrette for rustestingsapparater"

Begrunnelse: *Bakgrunn for forslaget: Rustestingsapparater gir en rask og sikker analyse av rusmiddelet og tester både hvilke stoffer prøven inneholder og styrkegraden. Dette kan forhindre overdoser og gi informasjon om skadelige tilsetningsstoffer.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 163 fra Knut-Eirik Baade

Strykningsforslag på Side: 20 Linje: 19 - 21

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Stryke punktet "Gjennomføre prosjekter mellom kommuner og politiet om alternative reaksjonsformer og lett tilgang til helsehjelp og rådgivning ved pågrepelse for bruk eller besittelse av narkotika til eget bruk."

(Hvis dette faller: Stryke "for bruk eller besittelse av narkotika til eget bruk.")

(Hvis også dette faller: endre "narkotika" til "ulovlige rusmidler")

Begrunnelse: *Punktet impliserer at det skal være greit å pågripe folk for besittelse av "narkotika" til eget bruk. Dette er lite liberalt. Begrepet "narkotika" er også stigmatiserende, og ikke noe et parti som ligger foran i legaliseringsdebatten burde benytte seg av.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 164 fra Stein Vegard Leidal

Strykningsforslag på Side: 20 Linje: 19 - 21

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Kulepunktet strykes.

Begrunnelse: *Høyesteretts presisering av gjeldende rett - besittelse av mindre kvanta skal ikke medføre straff - har som konsekvens at besittelse av slike kvanta narkotika til eget bruk ikke medfører pågrepelse. Dermed bortfaller grunnpremisset for kulepunktet. Videre viser erfaringene som har kommet fram i det siste at politiet ikke er rett instans til å håndtere forbyggende arbeid blant barn og unge på rusfeltet.*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 165 fra Møre og Romsdal Venstre, Porsgrunn Venstre, Tana Venstre og Børre St. Børresen

Strykningsforslag på Side: 20 Linje: 27 - 28

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Punktet strykes i sin helhet.

Begrunnelse: *Børresen: Forsøksloven har hittil ikke åpnet for å tillate noe som er i strid med straffeloven. Et slikt forslag vil lage mye støy, fjerne entusiasmen for å lage lokale lister og redusere oppslutninga om Venstre*

Tana Venstre: Det vil være et politisk selvskudd som kan ødelegge muligheten for å stille lister der vi har slike i dag.

Porsgrunn Venstre: Vi har forsøkt å sette ned noen ord på dette punktet. Forslaget er etter vår mening så vilt at det er vanskelig å ta seriøst.

Porsgrunn Venstre mener dette forslaget MÅ strykes. Enhver form for omsetning av Cannabis, også om dette er regulert fra kommunens side, vil øke tilgangen til cannabis. Uansett hvordan Unge Venstre vrir eller vrenger på dette, vil cannabis for mange unge være inngangsporten til tyngre og enda farligere illegale stoffer.

Dette kan ikke Venstre stille seg bak, og et slik forslag mener vi vil ødelegge for å få vedtatt rusreformen. Venstre har hevdet at vårt forslag til rusreform ikke er et forslag om legalisering og dette forslaget blir helt feil og gir motstanderne rett i sine påstander om at rusreformen er et lagaliseringsforslag.

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 166 fra Jack Roger Blindheim

Endringsforslag på Side: 20 Linje: 31 - 31

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Endre "...mennesker i aktiv rus." til "... mennesker med rusavhengighet."

Begrunnelse: *Hva vi all verden menes med "aktiv rus"?*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 167 fra Tana Venstre og Børre St. Børresen

Endringsforslag på Side: 20 Linje: 34 – 35 Innstilling: **Avvises**

Forslag: ..for å forhindre bruk av narkotika og andre farlige stoffer.

Begrunnelse: *Tana: Venstre må signalisere at vi vil styrke, ikke svekke folkehelsa.*

Børresen: I konteksten "rusmiddeltesting" regnes narkotika helsemessig som farlige stoffer og bør konkretiseres

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 168 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 20 Linje: 36 – 36 Innstilling: **Avvises**

Forslag: Ruste den kommunale fengselsomsorgen innenfor somatikk og psykiatri.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 169 fra Unn Orstein

Endringsforslag på Side: 21 Linje: 7 – 18 Innstilling: **Avvises til fordel for 169B**

Forslag: En kommune det er godt å bli gammel i

Eldrebolgen vil gi oss utfordringer og gevinster. Eldre er generelt friskere og mer ressurssterke enn før.

Eldre skal møtes med respekt, og gis mulighet til å bruke sin kunnskap, kompetanse og erfaring i ulike roller i samfunnet.

Asker skal være en god kommune for alle. Eldre med behov skal oppleve trygghet og nærhet.

Det må tilrettelegges bedre for at alle kan være selvhjulpne så lenge som mulig. De som trenger det skal få et godt og variert omsorgstilbud.

Rekruttere kompetent arbeidskraft til å levere gode helse – og omsorgstjenester med god fordeling av oppgaver tilpasset hvilke kompetanse som er nødvendig.

Asker Venstre vil:

- Ta i bruk velferdsteknologi, innovasjon, nye løsninger og nye boformer.

- Det skal være løsninger for eldre med lite dataerfaring.
- Høyt aktivitetstilbud for demente – ved turer, musikk, aktiviteter og gode måltider.
- Tilbud om GPS sporing for å øke friheten.
- Samarbeid på tvers av hjemmetjenesten, helsetjenesten, pårørende, organisasjoner og andre som stiller opp og bidrar.
- Kartlegging for å hjelpe de svakeste til
- Utfordre boligbyggere til løsninger som øker muligheten for kontakt med andre i «blokken» og i nærmiljøet.
- Avsette sentrale arealer i kommuneplan areal for bo- og omsorgshjem for å møte eldrebølgen.
- Bygge bo- og omsorgshjem i takt med eldrebølgen.
- Høy kvalitet på maten på bo- og omsorgshjemmene tilpasset den enkeltes vaner og ønsker, blant annet ved å involvere beboerne så langt som mulig ved måltidene.
- Høyt aktivitetstilbud på bo- og omsorgshjem som passer for det mangfold av mennesker som bor sammen de siste årene av sitt liv.
- Demente på omsorgshjem må få større aksjonsradius enn det som har vært vanlig.
- Omsorg er også godt tilbud til frisør, stell av negler, fysioterapi, ergoterapi.
- Anerkjennelse hvor viktig det er at personale har tid og kompetanse til gode samtaler og forstå det mangfold av personligheter de møter.

Begrunnelse: *Jeg håper at forslaget kan inspirere til en bedring av avsnittet Økt frihet i alderdommen. Teksten er skrevet som forslag til Askers program - uten at jeg vet hvordan det er mottatt av programkomiteen. Forslaget dekker også teksten på side 20. Håper noe kan brukes for å få til noe som er bedre enn programutkastet. Hilsen Unn 74 år*

Jeg vil stemme: For Mot Avholdende

Forslag 169B fra Redaksjonskomiteen

Tilleggsforslag på Side: 21 Linje: 18

Innstilling: **Vedtas**

Forslag:

- sørge for høy kvalitet på maten på bo- og omsorgshjemmene tilpasset den enkeltes vaner og ønsker, blant annet ved å involvere beboerne så langt som mulig ved måltidene.
- ha høyt aktivitetstilbud på bo- og omsorgshjem som passer for det mangfold av mennesker som bor sammen de siste årene av sitt liv.
- gi tilbud om GPS sporing for å øke friheten, der det foreligger samtykke.

Forslag 170 fra Inger Noer

Tilleggsforslag på Side: 21 Linje: 9 – 9

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Nytt kulepunkt: "Satse på hjemme-rehabilitering slik at eldre raskest mulig kan komme tilbake i vanlig form etter sykdom og skade"

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 171 fra Inger Noer

Tilleggsforslag på Side: 21 Linje: 9 – 9

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Nytt kulepunkt: "Stimulere til at flere tar ansvar for sin egen bosituasjon som eldre og legge til rette for nye typer boliger med mer fellesskap."

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 172 fra Inger Noer

Tilleggsforslag på Side: 21 Linje: 9 – 9

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Nytt kulepunkt: "At kommunene er svært bevisst på å bruke rett kompetanse til rett oppgave slik at man utnytter tilgjengelige personalressurser best mulig."

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 173 fra Tana Venstre og Børre St. Børresen

Tilleggsforslag på Side: 21 Linje: 19 - 19

Innstilling: Avvises

Forslag: - frigjøre lønnsmidler ved å redusere antall stillinger i administrasjon, gi ansatte tilbud om helsefagutdanning og slik øke antallet ansatte i helse-, pleie- og omsorgstjenesten

Begrunnelse: *Tana Venstre: Dette er en helt konkret oppfølging av siste og svært alvorlige avsnitt i "Økt frihet i alderdommen". Med utsikt til en mangel på 40 000 sykepleiere og helsefagarbeidere om 12 år (idag 7 000), kreves det konkrete tiltak Hvis Venstre ikke har konkret politikk på dette området, er vi mindre relevant for velgerne.*

Børresen: Venstre må ha KONKRETE forslag til hvordan vi skal kunne løse den økende mangelen på sykepleiere og helsefagarbeidere i offentlig sektor. Selv med fortdobling av antall studieplasser og fordobling av arbeidsinnvandrere med slik fagbakgrunn vil vi ikke makte å dekke opp de ca 40 000 ledige stillinger fra 2035.

Da må vi starte arbeidet med å redusere antall administrativt ansatte i det offentlige.

Jeg vil stemme: For Mot Avholdende

Forslag 174 fra Agder Venstre

Tilleggsforslag på Side: 21 Linje: 33 - 33

Innstilling: Vedtas

Forslag: Nytt pkt.: styrke oppfølgingen i første trimester og i forbindelse med abort.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: For Mot Avholdende

Forslag 175 fra Ål Venstre

Tilleggsforslag på Side: 21 Linje: 35 - 35

Innstilling: Avvises

Forslag: Barselkvinner bør få tilbud om å være på barselavdelingen til ammingen er godt i gang.

Begrunnelse: *Andelen barn som får morsmelk går ned, amming gir viktig grunnlag for god helse.*

Jeg vil stemme: For Mot Avholdende

Forslag 176 fra Møre og Romsdal Venstre

Tilleggsforslag på Side: 21 Linje: 42 - 42

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Nytt kapittel

Kapittel 7: Demokrati i lokalsamfunnet

Deltagelse for alle er grunnleggende for vårt demokrati og en vesentlig sak for Venstre å følge opp. Forholdene for ytringsfrihet er gode for de fleste i vårt land, men ikke bra nok for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Det viser rapporten som Ytringsfrhetskommisjonen la frem i august 2022. Alle uansett funksjonsvariasjoner skal kunne delta.

Informasjon som formidles fra kommunen må ha en form som oppfyller krav til klart språk og universell utforming. Sakspapirer til kommunestyret må formidles slik at innbyggeren klarer å orientere seg slik at deltagelse blir reell. Fremmedspråklige bosatt i kommunen må sikres lik tilgang til informasjon.

Barn og unge må sikres god demokratiopplæring gjennom skole og organisasjonsliv. De nye diskusjonsfora på sosiale medier gir oss utfordringer på hvordan debatter føres. Vi må hegne om arenaer som gir mulighet for god meningsutveksling slik som åpne møter der mennesker møtes fysisk i en trygg og åpen form. Venstre vil sikre et levende lokaldemokrati med å være en pådriver for et godt ytringsklima.

Livslang læring viktig for at alle skal oppleve å henge med både i diskusjoner som går i lokalsamfunnet og teknisk utvikling som gir nye måter å kommunisere på.

- Deltagelse i debatter og innsikt i saker i kommunestyret må være tilgjengelig for alle
- Sikre et ytringsklima som fremmer meningsutveksling
- Voksenopplæring der enhver kan erverve eller vedlikeholde kunnskap
- Minoritetsspråk og fremmedspråklige bosatt i kommunen må sikres plass i offentlig ordskifte

Begrunnelse: *Mer og mer av debatter skjer på sosiale medier og mindre i debatter der folk møtes ansikt til ansikt. Alt for ofte foregår debattene inne på nettsider som mere fungerer som ekkokammer enn som arena for å dele oppfatninger og øke innsikt. Mange skremmes også fra å delta i debatter da ordskiftet til tider kan være ganske utfordrende.*

Dette er en utfordring for demokratiet både lokalt og i det store bildet. Mange skremmes også fra å delta i debatter da ordskiftet til tider kan være ganske utfordrende.

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 177 fra Viken Venstre

Tilleggsforslag på Side: 21 Linje: 43 - 44

Innstilling: **Avvises**

Forslag: at det legges til rette for sykehushotell/ barselhotell for de som har lang reisetid fra hjemmet.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 178 fra Porsgrunn Venstre

Tilleggsforslag på Side: 21 Linje: 43 - 45

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Gjennomgå/endre regelverket for trygde/stønadmottakere slik at økt sats i en av ytelsene ikke fører til bortfall av en annen med resultat at utbetalingen blir redusert.

Begrunnelse: *Eks. Om trygdeutbetaling øker, kan satsen for bostøtte bli overskredet og bostøtten eller også andre tilleggssytelser bortfalle. Da vi trygdemottakeren får redusert sin utbetaling og dett blir helt urimelig.*

Mulig jeg har valgt feil kapittel.

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag 179 fra Viken Venstre

Tilleggsforslag på Side: 21 Linje: 45 - 46

Innstilling: **Avvises**

Forslag: øke utdanningsnivået av sykepleiere og jordmødre, og at det etableres styrkingsmidler etter modell av satsing på psykisk helse og rus.

Begrunnelse: *spesielt i distrikta er jordmormangelen merkbar*

Jeg vil stemme: **For** **Mot** **Avholdende**

Forslag som er levert etter fristens utløp (krever 2/3 flertall i landsmøtet for behandling)

Forslag 180 fra Vestfold og Telemark Venstrekvinnelag

Tilleggsforslag på Side: 16 Linje: 14

Innstilling: Vedtas

Forslag: Gode kulturmiljøer er sentrale i levende lokalsamfunn landet rundt. Kulturmiljøer er utgangspunkt for kulturbaserte næringer, kulturvern bidrar til det grønne skiftet gjennom bevaring og gjenbruk, og kulturminner øker stedets attraktivitet. Venstre vil derfor ha økt satsing på Kulturarv i fylkeskommunene. Og arbeide for at flere kommuner ansetter kulturminnekonsulenter og byantikvarer for å styrke den kulturfaglige kompetansen i stedsutvikling og byggesaksprosessene.

LM-8 Politiske uttalelser

Det er kommet inn 33 forslag til uttalelser innen fristen 22. september.

Redaksjonskomitéen har innstilt syv uttalelser til realitetsbehandling. Uttalelsene behandles i fire parallellsesjoner, som behandler to eller en uttalelse hver.

Redaksjonskomitéen fremmer også forslag (se under) om hvilke uttalelser som skal behandles i den enkelte parallellsesjon slik at det blir enklere for de ulike delegasjoner å plassere delegater på de ulike parallellsesjonene.

Endringsforslag må leveres elektronisk **innen fredag 14. oktober kl. 22.00**.

Skjema for elektronisk levering av endringsforslag til sak LM-8 Politiske uttalelser finnes her:

<http://www.venstre.no/lm2022/>

Skjemaet åpnes for innsending mandag 3. oktober.

Merk særlig:

Det presiseres at delegasjonene plikter å fordele sine delegater representativt på sesjonene i hver bolc.

I det foreslåtte programmet for landsmøtet er det lagt opp til én bolc med parallellsesjoner på lørdag: Kl. 14:00–15:30. Det legges fra redaksjonskomitéens side opp til at hver parallellsesjon skal behandle en eller to uttalelser.

Redaksjonskomitéen fremmer følgende forslag til hvilke uttalelser som skal behandles og i hvilke sesjoner:

A - Mat med mening – en fremtidsrettet og grønn matpolitikk (Basert på uttalelse nr. 12)

B - Vi har en psykisk helsekrise og vi må gjøre noe nå! (Basert på uttalelse nr. 5)

C - Dyrene fortjener et velferdsløft! (Basert på uttalelse nr. 21)

D - En friere og enklere studiehverdag (Basert på uttalelse nr. 27)

E - Vi må stille opp for verdens fattige (Basert på uttalelse nr. 10)

F - Tryggere adgang til bruk av cannabis som medisin (Basert på uttalelse nr. 6)

G - Fra energikrise til langsiktig grønn omstilling (Basert på uttalelse nr. 18, med elementer fra uttalelse nr. 16 og nr. 22)

Videre foreslår redaksjonskomiteen å oversende følgende uttalelser til Stortinggruppen:

- 29.** Det haster med løsning på helikopterkrisa og
- 31.** En bærekraftig velferdsstat

Og følgende uttalelser til landsstyret:

- 1.** Nasjonal oppreisningsordning for tidligere barnevernsbarn
- 8.** Pårørende må tas på alvor som ressurs, ikke skvises
- 30.** Vi trenger en nasjonal kvitteringsordning i politiet

Parallellsesjon 1 (lørdag kl. 14.00–15.30).

Sted: Luftrommet (landsmøtesalen)

- A** - Mat med mening – en fremtidsrettet og grønn matpolitikk
- B** - Vi har en psykisk helsekrise og vi må gjøre noe nå!

Parallellsesjon 2 (lørdag kl. 14.00–15.30).

Sted: Terminal 1-2

- C** - Dyrene fortjener et velferdsløft!
- D** - En friere og enklere studiehverdag

Parallellsesjon 3 (lørdag kl. 14.00–15.30).

Sted: Terminal 3-4

- E** - Vi må stille opp for verdens fattige
- F** - Tryggere adgang til bruk av cannabis som medisin

Parallellsesjon 4 (lørdag kl. 14.00–15.30).

Sted: Terminal 5

- G** - Fra energikrise til langsiktig grønn omstilling

Redaksjonskomitéen har ikke lagt opp til en behandling av en generell politisk uttalelse på dette landsmøtet. Dersom Sentralstyret ønsker å behandle en generell politisk uttalelse om overordnede politiske prioriteringer, legges det opp til at denne behandles i plenum.

Temamessig sortering av uttalelser som er kommet inn innen fristen

Arbeid og Velferd

- 1 Nasjonal oppreisningsordning for tidligere barnevernsbarn

Boligpolitikk

- 2 Husleieloven må revideres

By- og stedsutvikling

- 3 Sett fart på småflyplassen på Østlandet

Demokrati

- 4 Venstre vil utvide demokratiet

Helse og sykehus

- 5 Vi har en psykisk helsekrise og vi må gjøre noe nå
6 Bredere og tryggere adgang til bruk av cannabis som medisin
7 Ein ruspolitikk som får ned overdosane!
8 Pårørende må tas på alvor som ressurs, ikke skvises

Internasjonal politikk

- 9 Israel må stanse krenkelsene av palestineres menneskerettigheter!
10 Regjeringen må slutte å ta fra verdens fattigste!
11 Norge må inn i EU

Jord- og Landbruk

- 12 Mat med mening – en fremtidsrettet og grønn matpolitikk

Miljø, natur og klima

- 13 Fisk og havmiljø foran havvind
14 Norge trenger en merkeordning for miljøvennlig mat!
15 Venstre ønsker forskning på kjernekraft!
16 Nei til kraftutbygging i verna vassdrag – Hent fornybar kraft som er tilgjengeleg.
17 Billegare, bedre og grønnare kollektivtransport
18 Fra energikrise til langsiktig grønn omstilling
19 Flaumsikring
20 Elektrifisering av petroleumsaktiviteter
21 Dyrene fortjener et velferdsløft!

Forslagsstiller

Rogaland Venstre

Forslagsstiller

Troms og Finnmark Venstre

Forslagsstiller

Viken Venstre

Forslagsstiller

Horten Venstre

Forslagsstiller

Rogaland Venstre

Viken Venstre

Vestland Venstre

Norges Venstrekvinnelag (NVK)

Forslagsstiller

Geir Kjell Andersland, Agnes Hoshovde Bernes, Tom Hiis Bergh og Åsta Årøen

Oslo Venstre

Unge Venstre (UV)

Forslagsstiller

Alfred Bjørlo

Forslagsstiller

Møre og Romsdal Venstre

Oslo Venstre

Vestland Venstre

Vestland Venstre

Vestland Venstre

Oslo Venstre

Vestland Venstre

Troms og Finnmark Venstre

Agder Venstre

22 Natur og samisk kultur må gå foran Davvi vindkraftverk

23 Oppdatering av statens veiledere (konsekvensutredninger/nyttekostnadsanalyser)

Næringsliv og verdiskaping

24 Venstre vil ha ei meir fleksibel handheving av alkoholreklameforbodet

Skole og oppvekst

25 Venstre ønsker ingen nedbygging av private barnehager!

26 Vi trenger en demokratisk skole!

27 En friere og enklere studiehverdag

Transport og samferdsel

28 Togpendlere først!

Trygghet (justis, beredskap og rettssikkerhet)

29 Det haster med løysning på helikopterkrise

30 Vi trenger en nasjonal kvitteringsordning i politiet

Økonomi og finans

31 En bærekraftig velferdsstat

Annet

32 Venstre vil ha klare prioriteringer for tilknytning til strømnettet og en proaktiv kraft- og energipolitikk fremover på naturens premisser

33 Kjernekraft trenger forutsigbare rammebetingelser

Troms og Finnmark Venstre

Troms og Finnmark Venstre

Forslagsstiller

Rogaland Venstre

Forslagsstiller

Kåre Pettersen og Trine Jørgensen Dahll

Siv Elise Karlsen

Unge Venstre (UV)

Forslagsstiller

Viken Venstre

Forslagsstiller

Troms og Finnmark Venstre

Oslo Venstre

Forslagsstiller

Unge Venstre (UV)

Forslagsstiller

Line Markussen, Hege

Eriksen Nordbøe, Dag

Harald Yngland, Erik

Hammer, Nina Marie Vik,

Harald Hammer, Tove

Rasmussen og Solveig Toft

Frode Tennebø, Thomas

Johansen, Sven Magne

Anda, Jan Edvard Næss

Jerstad, Heidi Raude og

Øivind Nordahl

Forslag nr. A

Basert på forslag nr. 12

Forslagsstiller: Redaksjonskomitéen

1 **Mat med mening – en fremtidsrettet og** 2 **grønn matpolitikk**

3 Norsk landbruk er blant verdens beste, med produksjon av mat av høy
4 kvalitet, lav bruk av antibiotika og god dyrevelferd sammenlignet med de
5 aller fleste land i verden. Landbruket er også avgjørende for bosetting og
6 verdiskaping i store deler av landet. Likevel føres ikke nåværende
7 landbrukspolitik i tråd med mål på en rekke andre politikkområder og
8 mål Norge har forpliktet seg til internasjonalt. Hva vi spiser og hvordan vi
9 produserer maten har stor påvirkning på klima, naturmangfold og helsen
10 til befolkningen. Vi trenger en bredere matpolitikk og ikke en
11 landbruksdebatt som kun avgrenses til å handle om bondens
12 inntektsmuligheter påfølgende år. Det vil på sikt gjøre landbruket bedre,
13 både for bøndene, befolkningen og klima og natur.

14 Våren 2020 lanserte EU-kommisjonen første utkast til
15 landbruksstrategien «Farm to fork» og åpnet for en helt ny diskusjon om
16 sammenhengen mellom matpolitikk og politikk for klima, natur og helse.
17 Strategien inneholder flere konkrete mål for produksjonen, men ikke
18 minst er strategien også en ambisjon som skal gjennomsyre
19 politikktutformingen på en rekke andre tilgrensede områder. Til tross for at
20 landbruket i Norge på mange måter er annerledes enn i en rekke
21 europeiske land, bør Norge inspireres av landbrukspolitikken som nå
22 utformes på kontinentet.

23 Nordmenn spiser i snitt rundt 52 kilo kjøtt hvert år, derav 40 kilo rødt kjøtt
24 fra storfe, sau/lam og svin, og ifølge NIBIOs totalalkyle ligger vi an til
25 rekord i kjøttproduksjon i 2022. Forbruket er på vei nedover, men likevel
26 ligger nivået over de offisielle kostholdsradene. Nordmenn spiser heller
27 ikke i nærheten av nok frukt og grønt, og den positive utviklingen har
28 stagnert. Kun 1 av 5 nordmenn spiser 5 om dagen. Det er behov for å gjøre
29 frukt og grønt mer attraktivt, og gi rom for økt produksjon av frukt og
30 grønt på norske ressurser. En omlegging av kostholdet vil kunne ha store
31 positive helsemessige effekter, og kan styrke verdiskapingen i landbruket.
32 Samtidig må matproduksjonen tilpasses våre naturgitte forhold. Det betyr
33 at de to tredjedelene av Norges dyrkbare mark som kun er egnet til å
34 produsere gras i langt større grad må brukes som beitemark i
35 husdyrproduksjonen.

36 Jordbruket står i dag for en stor andel av Norges utslipp av klimagasser. I
37 2019 ble det inngått en egen frivillig klimaavtale mellom
38 jordbruksorganisasjonene og Staten, som skal sikre at sektoren kutter
39 utslippene og øke opptaket av karbon med 5 millioner tonn CO₂-
40 ekvivalenter innen 2030. De siste to årene har utslippene fra sektoren
41 nærmest stått stille. Det trengs nye kraftfulle virkemidler for å øke farten i
42 utslippsreduksjoner og økt opptak av karbon i jordbruket – både av
43 hensyn til å kutte klimautslipp og for å gjøre norsk landbruk bedre rustet
44 for framtida.

45 Majoriteten av utslippene fra næringen er i dag metan fra
46 husdyrproduksjon. Å erstatte deler av produksjonen av rødt kjøtt med
47 grøntproduksjon, samt fortsette utviklingen av fôr og andre tiltak som
48 reduserer metanproduksjonen hos dyrene, er eksempel på hva som må
49 gjøres for å kutte landbrukets klimautslipp. Samtidig er potensialet for
50 karbonlagring i jord og biologiske prosesser stort, og det er god
51 klimapolitikk å stimulere til at norsk landbruk i størst mulig utstrekning tar
52 i bruk praksis og teknologi som binder CO₂, bevarer og gjenoppretter
53 jordsmonnet og naturmangfold. Bønder som øker karbonlagringen i eget
54 jordsmonn, bør bli belønnet.

55 Landbruket har også stor påvirkning på miljø og biomangfold, og bør
56 drives på en måte som i størst mulig grad skåner naturlige økosystemer og
57 som utnytter biologiske ressurser effektivt gjennom hele matsystemet.
58 Tiltak som reduserer matsvinn, styrker plante- og dyrehelsen, bedre
59 utnytter restråstoffer i sirkulære verdikjeder, øker tilgangen til
60 bærekraftige proteinkilder til mat og fôr og som hindrer nedbygging av
61 matjord til andre formål må på plass. Landbrukssubsidiene og
62 markedssystemet bør rigges på en måte som tilgodeser bønder som
63 legger om til mer miljøvennlige driftsformer som økologisk eller mer
64 regenerativt landbruk.

65 En for liten andel verdiskapningen i det norske matsystemet ender i dag
66 opp hos primærleddet. Like fullt er det merkevareeiere og
67 dagligvarekjeder som i størst grad forplikter seg til og lover mer
68 bærekraftige matprodukter i framtiden. I Norge bør vi i, likhet med EU,
69 stille tydeligere krav til at alle i verdikjeden må ta et ansvar og bidra til en
70 økonomisk omstilling av landbruket. Når ny teknologi er en del av
71 løsningen på problemene som skal løses, må alle aktører i verdikjeden
72 bidra til at det bli lønnsomt for bonden å ta i bruk ny teknologi og nye
73 dyrkingsmetoder.

74 Ambisjonen for en omlegging av matsystemene i Norge må være å utvikle
75 et landbruk som både er godt for Norges bønder, dyrene og befolkningen.

76 Norsk mat skal være sunn, grønn og miljøvennlig og bidra til
77 næringsutvikling og vekst i hele landet. Tiden er overmoden for å følge EU
78 og gå kritisk igjennom styringsstrukturene i dagens landbrukssystem. Det
79 er behov for et oppdatert kunnskapsgrunnlag om hvordan et matsystem
80 som prioriterer trygge arbeidsplasser i næringen, mat i verdensklasse og
81 klima- miljø og dyrevelferd kan se ut.

82 Venstre vil:

- 83 ✓ Starte arbeidet med et oppdatert helhetlig kunnskapsgrunnlag og en ny
- 84 stortingsmelding om fremtidens bærekraftige landbruk- og matsystem
- 85 der helsepolitikk, klima- og naturpolitikk og landbruks- distrikts- og
- 86 matpolitikk blir sett i sammenheng, etter modell av EUs mat- og
- 87 landbruksstrategi «Farm to fork».
- 88 ✓ Peke ut landbruk som en av de grønne og fornybare fremtidsnæringene
- 89 som skal være del av klimaomstillingen av Norge, og innlemme jordbruket
- 90 i den samlede norske klimapolitikken i stedet for å være satt på siden av
- 91 klimapolitikken gjennom en egen sær-avtale
- 92 ✓ Sette et mål om at norske gardsbruk skal være selvforsynte med energi til
- 93 oppvarming og drift innen 2030, og utnytte gjødsel på måter som
- 94 reduserer klimagassutslipp og sirkulerer næringsstoffer.
- 95 ✓ Sette et mål om minst 20% økologisk landbruksareal innen 2030
- 96 ✓ Double produksjonen av frukt og grønt innen 2030
- 97 ✓ Innføre et fraktutjevningstilskudd for frukt og grønt i distriktslandbruket
- 98 etter modell for tilskuddet for kjøtt/melk. Veksten i landbruksareal brukt til
- 99 produksjon av frukt og grønt bør hovedsakelig skje i distriktene og bevare
- 100 kornareal i sentrale strøk (grønn kanaliseringpolitikk).
- 101 ✓ Gi produsenter støtte til å ta i bruk landbruksteknologi, presisjonsdyrking
- 102 og nye produksjonsmetoder, deriblant vertikalt landbruk, og
- 103 tilgjengeliggjøre flere statlige kartdata kostnadsfritt til norske bønder.
- 104 ✓ Stimulere og tillate økt bruk av bioteknologi i landbruket, blant annet for å
- 105 utvikle klimatilpassede og robuste dyr og planter
- 106 ✓ Redusere importen av soya og andre utenlandske fôrråvarer, og øke
- 107 utnyttelsen av norske beiteressurser.
- 108 ✓ Redusere bruk av kunstgjødsel med minst 20% innen 2030, samt øke
- 109 bruken av biogjødsel.
- 110 ✓ Stimulere til at norsk landbruk i størst mulig utstrekning tar i bruk praksis
- 111 og teknologi som binder CO₂, bevarer og gjenoppretter jordsmonnet og
- 112 naturlige kretsløp (regenerativt landbruk)
- 113 ✓ Innføre et netto nullmål for tap av dyrket jord
- 114 ✓ Belønne og stimulere til god dyrevelferd i landbruket, og redusere bruken
- 115 av antibiotika, plantevernmidler og medisiner i matproduksjonen
- 116 ✓ Etablere flere andelslandbruk i byer og tettsteder, og skolehager, med mål
- 117 om å gi en større andel av befolkningen et forhold til matproduksjon
- 118 ✓ Stimulere til økt eksport fra grønne og blå bionæringer

- 119
 - 120
 - 121
 - 122
- ✓ Gjennomgå regelverk for å fjerne uhensiktsmessige regulatoriske barrierer for en grønn, klimavennlig sirkulær matproduksjon, og bidra aktivt til utforming av EU/EØS-regelverk og -politikk som setter rammer for norsk matproduksjon.

Forslag nr. B

Basert på forslag nr. 5.

Forslagsstiller: Redaksjonskomitéen

123 **Vi har en psykisk helsekrise og vi må gjøre** 124 **noe nå**

125 Målet i all helsehjelp, også for dem med psykiske lidelser, er å få den
126 behandlingen og oppfølgingen som trengs for å leve verdige liv. Noen vil
127 ha behov for livslang eller langvarig oppfølging for sine psykiske
128 helseutfordringer, på samme måte som kronikere i somatikken har det.
129 Det må helsetjenesten rustes for.

130 De siste to årenes pandemi og den nye spente verdenssituasjonen har
131 skapt ytterligere utfordringer knyttet til psykisk helse. Venstre ønsker
132 derfor en markant styrking av tilbud innen psykisk helse, både
133 forebygging og behandling. En rekke offentlige instanser, det frivillige
134 Norge og ikke minst foreldre og barna selv, melder om stor økning
135 spesielt blant unge som sliter med sin psykiske helse. Flere sliter med
136 selvmordstanker, alvorlig spiseforstyrrelser og psykoseproblematikk.
137 Aldri før har så mange vært innlagt med spiseforstyrrelse. «Den gyldne
138 regel», om at psykisk helse- og rusbehandling skal prioriteres er ikke
139 innfridd. Dette er en godt kjent og varslet krise, og den må følges opp av
140 en konkret og økonomisk forpliktende opptrappingsplan.

141 I løpet av de siste 20 årene har sengeplasser innen psykisk helsevern blitt
142 redusert. Reduksjonen er begrunnet med at det er bedre for den syke å
143 kunne bo hjemme og motta helsehjelp lokalt, via kommunen og
144 distriktpsikiatriske sentra. Det er mange kommuner som ikke har bygget
145 ut de psykiske helsetjenestene som forusatt i Samhandlingsreformen.
146 Ventetiden for psykisk helsehjelp er ofte lang og det er mangel på
147 psykiske helsetilbud i flere kommuner. Det trengs flere i den kommunale
148 psykiske helsetjenesten for å sikre at de som ønsker hjelp får hjelp så raskt
149 som mulig. Ved avvikling av fritt behandlingsvalg vil antall sengeplasser
150 innen psykisk helsevern bli ytterligere redusert.

151 Innen psykisk helsevern er en del av sengeplassene gjort om til såkalte
152 brukerstyrte sengeplasser, der pasienter som har behov for trygge
153 rammer og oppfølging kan legge seg inn selv. Det er positivt at den
154 enkelte pasient kan være "sjef i eget liv", og få hjelp når de selv kjenner de
155 må ha rask hjelp. Det bør derfor etableres lang flere brukerstyrte plasser.

156 I kommunen skal den enkelt ha oppfølging i egen bolig og mange får
157 dette. Men, mange med psykiske lidelser mangler bo- evne, de klarer ikke å

158 bo i egen bolig, og dette resulterer i uverdige boforhold og forverrer
159 sykdomsutviklingen. I Venstre vil vi sikre at mennesker med psykiske
160 lidelser får den behandling og oppfølging de trenger for å leve verdige liv
161 og vi vil sikre god og tett oppfølging i egen bolig.

162 Mange med alvorlig psykisk lidelse klarer ikke å følge opp egen helse.
163 Flere er underernærte og utvikler også somatiske sykdommer. I dag er
164 levealder for mennesker med psykisk sykdom betydelig kortere enn for
165 mennesker med somatisk sykdom og dør 10-15 år før andre av somatiske
166 sykdommer. Det bør derfor bli et sterkere fokus på å følge opp den fysiske
167 helsen til alvorlig psykisk syke.

168 En særlig sårbar pasientgruppe er de med samtidig rus- og psykisk lidelse.
169 De trengs økt kapasitet også innen tverrfaglig spesialisert behandling,
170 særlig rettet mot unge.

171 Det brukes fortsatt for mye tvang inne psykisk helsevern. Venstre vil følge
172 opp Tvangslovutvalgets anbefalinger for å redusere unødvendig tvang
173 innen psykisk helsevern, samtidig anerkjenner vi at det i enkelte tilfeller
174 kan være helt nødvendig og også være god omsorg i tvang. Ved
175 tvangsbruk må pasientene sikres en reell faglig overprøving av
176 tvangsbruken.

177 **Venstre vil:**

- 178 ✓ Lage en økonomisk forpliktende opptrappingsplan som øker
179 kompetansen og behandlingsskapasiteten i kommunen og i
180 spesialisthelsetjenesten.
- 181 ✓ Etablere flere brukerstyrte sengeplasser innen psykisk helsevern
- 182 ✓ Følge opp Tvangslovutvalgets anbefalinger for å redusere bruk av
183 unødvendig tvang innen psykisk helsevern.
- 184 ✓ styrke rettsvernet til pasienter under tvunget psykisk helsevern
- 185 ✓ Sørge for et reelt ettervern for utskrivingsklare pasienter ved styrke
186 kapasiteten til oppfølgingsteamene (ambulante tjenester) i
187 kommunene
- 188 ✓ Etablere flere skjermede boliger for alvorlig psykisk syke i
189 kommunen
- 190 ✓ Opprette flere studieplasser for relevante yrkesgrupper som
191 arbeider innen det psykiske helsefeltet.
- 192 ✓ gi pasientene rett til å velge et behandlingstilbud som passer dem
193 best gjennom å bevare fritt behandlingsvalg
- 194 ✓ etablere flere sengeplasser for de med samtidige psykiske lidelser
195 og rusavhengighet

Forslag nr. C

Basert på forslag nr. 21.

Forslagsstiller: Redaksjonskomitéen

196 Dyrene fortjener et velferdsloft!

197 Dyr har egenverdi, også ut over den nytteverdien de har for oss
198 mennesker. Det gjelder både husdyr og dyr i naturen. God dyrevelferd er
199 også relevant for å nå flere av FNs bærekraftsmål. Dyras velferd, helse og
200 trygghet må sikres av samfunnet, og vi må henge med på utviklingen i
201 kunnskap om hva som er gode og dårlige vilkår for dyra. Venstre mener at
202 dyrehold i størst mulig grad skal ta hensyn til dyrenes naturlige adferd og
203 behov.

204 Sommerens store snakkis var hvalrossen Freya, som hadde flyttet
205 hvalrossadferden sin inn på menneskelig territorium. Godt hjulpet av
206 media og nysgjerrige folk ble enden på visa at Freya måtte bøte med livet.
207 Dessverre viser historien om Freya hvordan vi mennesker altfor ofte lar vår
208 egen umiddelbare bekvemmelighet gå foran dyrevelferden. Det samme
209 skjer med hundrevis av andre ville bestander, fordi de påfører oss
210 økonomisk tap eller kan oppleves som en plage.

211 Våren 2023 kommer den nye Dyrevelferdsmeldingen Venstre har fått
212 kjempet gjennom i Stortinget. Dette er viktig! De siste årene har det
213 skjedd enorme skritt i kunnskapsgrunnlaget - vet vet mye om hva dyr
214 trenger for å leve mer som den arten de er og ha bedre liv. På grunn av
215 denne kunnskapen vet vi også at mange av dagens regler og driftsformer
216 fører til lidelser for dyra. Kunnskapen er der, men regelverket har ikke
217 hengt helt med. Venstre er utålmodige på dyrenes vegne og har store
218 forventninger til meldingen. Vi mener at det finnes store hull i
219 dyrevelferden som må tettes for at mennesker og dyr skal leve best mulig,
220 både der vi lever sammen og der vi lever hver for oss.

221 Venstre har kjempet og fått gjennomslag for mange viktige endringer for
222 dyra. Vi har blant annet fått på plass et eget politi for dyrene, vi har fått
223 avviklet pelsdyrnæringen og vi har instruert regjeringen til å høyne
224 ambisjonsnivået i den kommende dyrevelferdsmeldingen. Nå vil vi styrke
225 dyrevelferden ytterligere.

226 Venstre vil:

- 227 ✓ styrke Mattilsynets rolle i dyrevelferden, slik at etaten har mer ressurser og
- 228 bruker mindre byråkrati til å kunne hjelpe enkeltdyr, ville dyr og fugler.
- 229 ✓ umiddelbart sette i gang arbeidet med å få på plass et importforbud mot
- 230 pels.
- 231 ✓ flytte ansvaret for dyrevelferd over til et næringsnøytralt departement

- 232 ✓ stimulere til kommunale dyrevelferdsplaner, fremme finansiell støtte til
- 233 frivillige organisasjoner som jobber med dyrevern, og ta ansvar for god
- 234 samordning av dyrevelferden
- 235 ✓ sikre god dyrevelferd i fiskeoppdrett
- 236 ✓ jobbe for god helse og trivsel hos landbruksdyr, med et miljø tilpasset
- 237 naturlige instinkter
- 238 ✓ arbeide for strengere krav til brannsikring av norske driftsbygninger med
- 239 husdyr
- 240 ✓ fase ut hurtigvoksende raser i husdyrproduksjon. Slike raser er ikke
- 241 forenelig med god dyrevelferd.
- 242 ✓ innføre forbud mot ku på båas
- 243 ✓ at arealpolitiske bestemmelser skal ta hensyn til at ville fugler, fisk, dyr og
- 244 insekter skal ha gode leveområder tilpasset sine behov
- ✓ se til resten av Europa for å finne gode løsninger for at både ville dyr og beitedyr kan leve godt parallelt med hverandre

Forslag nr. D

Basert på forslag nr. 27.

Forslagsstiller: Redaksjonskomitéen

245 En friere og enklere studiehverdag

246 Kunnskap er nøkkelen til frihet og muligheter. Derfor er det viktig at
247 høyere utdanning er tilgjengelig for flest mulig, at kvaliteten på
248 utdanningene og forskningsarbeidet er høy, og at studentene har gode
249 vilkår for å fullføre utdannelsen. For å gjøre høyere utdanning bedre vil
250 Venstre derfor premiere høy undervisningskvalitet og gjøre hverdagen til
251 studentene bedre.

252 Nyere undersøkelser viser at en av tre studenter sliter med alvorlige
253 psykiske plager, mens over halvparten av studentene melder at de er mer
254 ensomme enn før. Studentene var en særlig utsatt gruppe under
255 pandemien, og fremover vil det kreves en ekstra innsats for å forhindre
256 sterke ettervirkninger.

257 Studenter melder om at trang økonomi, dårlige levekår og mangel på
258 sosiale arenaer er noen av faktorene som påvirker deres hverdag mest. Det
259 er en viktig investering i studentenes helse å gi dem de nødvendige
260 rammene for å lykkes i utdanningen sin. Venstre vil fortsette å satse på
261 studentene ved å prioritere midler til økt studiestøtte, flere
262 studentboliger og et styrket helsetilbud.

263 Studiehverdagen påvirkes også sterkt av måten studiene ved norske
264 universiteter og høyskoler er lagt opp. I dag er det mange studier som
265 legger opp til rigide studieopplegg, med mye obligatorisk undervisning.
266 Venstre mener at det viktigste tiltaket for å styrke læringen i høyere
267 utdanning er å heve kvaliteten på undervisningen, ikke å innskrenke
268 fleksibiliteten i hverdagen til norske studenter.

269 Venstre støtter Aune-utvalgets forslag om å fjerne blind sensur og innføre
270 krav om to sensorer ved alle fag. Samtidig bør eksamensformene
271 gjennomgås med mål om å gjøre vurderingsformen mer relevant. Det er
272 også viktig å sikre studentenes rettsikkerhet, spesielt knyttet til anklager
273 om fusk. Det bør innføres en felles definisjon på hva juks er, og studenter
274 som er anklaget for fusk må kunne forvente å få en rask saksbehandling av
275 sin klage, slik at fuskesaker er avgjort før studiestart. I tillegg må
276 reaksjonen mot fusk være lik for like tilfeller over hele landet.

277 Venstre vil:

- 278 ✓ Holde fast ved gratisprinsippet i høyere utdanning.
- 279 ✓ Feste studiestøtten til 1,5 av Grunnbeløpet i folketrygden (G).

- 280 ✓ Øke inntekts- og formuesgrensen for studenter.
- 281 ✓ Bygge flere studentboliger tilknyttet studiestedene gjennom å øke
- 282 tilskuddene for oppføring av studentboliger, kjøp og ombygging av
- 283 eksisterende bygningsmasse til studentboliger og rehabilitering av
- 284 studentboliger.
- 285 ✓ Øke støtten til helsetilbud for studenter, særlig rettet mot psykisk helse.
- 286 ✓ Knytte rådgivningstjenestene i høyere utdanning tettere opp mot NAV.
- 287 ✓ At universiteter og høyskoler i større grad gjør forelesninger og annet
- 288 undervisningsmaterieell fritt tilgjengelig på nett.
- 289 ✓ Fjerne blind sensur og innføre krav om to sensorer ved alle eksamener.
- 290 ✓ At det skal varieres i bruk av eksamensformer, med mål om å gjøre dem
- 291 mer yrkesrelevant.
- 292 ✓ Integrere praksis i alle studieløp der det er hensiktsmessig.
- 293 ✓ Øke rettsikkerheten ved mistanke om fusk

Forslag nr. E

Basert på forslag nr. 10.

Forslagsstiller: Redaksjonskomitéen

294 **Vi må stille opp for verdens fattige**

295 For første gang på nesten 30 år går fattigdomstallene i verden oppover.
296 Etter mange år med jevn nedgang, har pandemien og krigen i Ukraina satt
297 os flere steg tilbake i kampen mot ekstrem fattigdom. Mens pandemien i
298 størst grad rammet de fattige landene i sør, og økte den globale ulikheten,
299 har krigen i Ukraina utløst en energi- og matvarekrise, der verdens fattige
300 blir truffet av skyhøye priser. Verdensbanken anslår at nærmere 100
301 millioner har blitt ført ut i ekstrem fattigdom som følge av pandemien og
302 matvarekrisen.

303 Mens krigen i Ukraina rammer verdens fattige, tjener Norge enorme
304 summer på krigen som følge av økte olje- og gasspriser. Vi har vært
305 heldige, men det betyr også at vi har en plikt til å hjelpe de som ikke har
306 vært like heldige som oss. Venstre kjemper for en mer rettferdig verden
307 der alle mennesker har frihet og like muligheter.

308 I revidert nasjonalbudsjett foreslo regjeringen å kutte den internasjonale
309 bistanden med fire milliarder kroner, som tilsvarende nesten 10 prosent av
310 det totale bistandsbudsjettet. Til sammen ble 5,8 milliarder foreslått
311 omdisponert for å finansiere mottak av ukrainske flyktninger i Norge.
312 Dermed ville Norge bli den største mottakeren av norsk bistand.
313 Kjernestøtten til UNDP og UNICEF ble foreslått drastisk kuttet, i likhet
314 med livsnødvendig bistand til Afghanistan og støtten stabilisering i til
315 land i krise og konflikt.

316 Bistandskuttene rammer verdens fattige, og bryter med vår visjon som et
317 foregangsland i bistandsarbeidet. Norges reduserte bidrag sender et
318 signal om at andre velstående land kan kutte i bistanden til de som trenger
319 det mest. Det svekker vårt internasjonale omdømme.

320 «Official Development Assistance» (ODA) er penger som er godkjent
321 regnskapsført som bistand til fattige land. For øyeblikket karakteriserer
322 Norge utgifter knyttet til flyktning- og asylmottak slik. Det er misvisende
323 at disse utgiftene karakteriseres som ODA-midler det første året, og
324 Venstre vil at disse ikke skal regnes som bistand.

325 Gjennom internasjonale avtaler har vi forpliktet oss til å doble bistanden
326 til klimakutt og klimatilpasning, slik at de fattige landene som i størst grad
327 blir rammet av klimaendringene, får midler til klimakutt og tilpasning. Det

328 er viktig at Norge overholder disse i tråd med en rettferdig
329 ansvarsfordeling.

330 Lykkes bistandsarbeidet vil vi få færre flyktninger, redusere
331 sannsynligheten for krig og konflikt, og gi flere land mulighet til å
332 håndtere nasjonale utfordringer på egen hånd. På samme måte som
333 koronapandemien har lært oss at ingen er trygge før alle er trygge, vil vi
334 alle tjene på en mer rettferdig verden med mindre nød og fattigdom.

335 **Venstre vil:**

- 336 ✓ Føre en solidarisk bistandspolitikk som tar vare på verdens fattige
- 337 ✓ Prioritere kjernestøtten til FNs organisasjoner
- 338 ✓ At staten endrer regnskapsføringen av «Official Development
339 Assistance»-godkjente midler slik at penger som går inn igjen i den
340 norske økonomien, ikke regnes som bistandsmidler.
- 341 ✓ At Norge lever opp til forpliktelsen om å øke støtten til tilpasning til
342 klimaendringer i fattige land, der behovet i dag er beregnet å være
343 mellom fem og ti ganger høyere enn det disse landene i dag mottar i
344 offentlig bistand til klimatilpasningstiltak.
- 345 ✓ Doble klimabistanden

Forslag nr. F

Basert på forslag nr. 6.

Forslagsstiller: Redaksjonskomitéen

346 Tryggere adgang til bruk av cannabis som 347 medisin

348 Venstre vil bygge helsepolitikken på kunnskap og ikke på fordommer.
349 Derfor er det på tide at også Norge bidrar med utvikling og innhenting av
350 kunnskap om bruk av cannabis som medisin. Gjennom kompetanseheving
351 hos både pasienter og leger om bruk av slike legemidler, kan vi bidra til at
352 flere får tilgang på god behandling.

353 Både det danske og det norske legemiddelverket vurderer cannabis som
354 et trygt alternativ for mange pasientgrupper som ikke oppnår tilstrekkelig
355 resultater med annen praksis. Formelt sett er adgangen for utskrivning av
356 cannabis til stede, men bruken ligger langt under andre europeiske land.
357 Mange pasienter velger å oppsøke behandling andre steder i Europa, for
358 egen regning og risiko. Andre får tak i cannabis på det illegale markedet
359 og bruker det i selvmedisinering.

360 For Venstre er det viktig å motvirke selvmedisinering og slå beina under
361 det illegale markedet gjennom å finansiere forskning på bruk av cannabis
362 som medisin, og etablere et regelverk og marked for innenlandsk
363 produksjon. Det er lav risiko for utvidet bruk, samtidig som
364 enkeltmennesker kan ha stor helsemessig gevinst av det.

365 Cannabis er ingen vidunderkur, og har ikke gått den tradisjonelle veien et
366 legemiddel utvikles på. Samtidig er det klart at cannabis kan bidra positivt
367 i mange pasienters sykdomsforløp. Medisinens risikoprofil er kjent og
368 håndterbar. For mange smertepasienter er det et effektivt alternativ til
369 opiater, og forskning dokumenterer at mange kan trappe ned bruken av
370 disse til fordel for cannabis. Internasjonalt benyttes medisinen for
371 forskjellige sykdommer som Parkinsons, spiseforstyrrelser, kreft og
372 posttraumatisk stresslidelse.

373 I Norge er det kun spesialister på sykehus som kan skrive ut den mest
374 effektive medisinen, som inneholder det psykoaktive stoffet THC. Alle
375 leger med rekvireringsrett for gruppe A (avhengighetsskapende medisin)
376 kan skrive ut den lettere varianten CBD. For noen få pasientgrupper kan
377 det gis refusjon for medisinkostnadene, men for de aller fleste må alle
378 kostnader dekkes personlig. Samlet sett gjør dette at antall pasienter i
379 Norge er veldig lite, og kompetansen på behandlingen tilsvarende.

380 Cannabis i seg selv er et ikke-giftig stoff som tolereres godt av kroppen.
381 Det har en kjent bivirkningsprofil og man har god oversikt over mulige
382 interaksjoner med andre medisiner. Det er kjent at enkelte tilstander gjør
383 at man ikke bør benytte cannabis, som for eksempel historikk med
384 psykoser. Dette er normale forhold for alle legemidler; bivirkninger finnes
385 og det er indikasjoner som tilsier at det ikke bør brukes. Administrert
386 forsvarlig gjennom en lege, vil disse forholdene være under kontroll.

387 Venstre vil at det skal bli lettere for pasienter i Norge å få behandlingen de
388 trenger og ønsker. Vi vil at det etableres et nasjonalt pilotprosjekt hvor
389 alle leger med rett til å skrive ut B-preparat skal kunne skrive ut cannabis.
390 Dette prosjektet bør baseres på det danske pilotprosjektet, hvor flere
391 tusen pasienter i dag får god behandling. Slik kan flere pasienter få et
392 tilbud i sin kommune, innenfor rammen av det norske helsevesenet.

Forslag nr. G

Basert på forslag nr. 18, med elementer fra uttalelse nr. 16 og nr. 22

Forslagsstiller: Redaksjonskomitéen

393 **Fra energikrise til langsiktig grønn** 394 **omstilling**

395 Norge og Europa står midt i en pågående energikrise. Venstre mener
396 Norge må svare med å akselerere det grønne skiftet og innføre
397 omfattende energisparingstiltak.

398 Russlands hybride krigføring mot Europa, der energi brukes som våpen, er
399 hovedårsaken til energimangelen i det europeiske markedet. Strupingen
400 av gass til Europa, og europas handlingsplan for å slutte å kjøpe russisk
401 gass, den verste tørken på minst 500 år, i tillegg til lav fyllingsgrad i
402 vannmagasinene sør for Dovre, har ledet til rekordhøye strømpriser i
403 Norge og Europa.

404 De høye strømprisene er vanskelige å håndtere for husholdninger og
405 næringslivet. Derfor har mange land innført tiltak for å bremse de negative
406 økonomiske effektene. I denne situasjonen er det rett å øke satsningen på
407 energisparing og strømstøtte.

408 Energikrisen viser at tempoet i den grønne omstillingen må kraftig opp.
409 Investeringene i fornybar energi og energisparing må økes. Det er
410 avgjørende når vi skal nå målet 1,5-gradersmålet i Parisavtalen.

411 Ulike anslag viser at det kan være behov for opp mot 46 TWh ny, ren kraft
412 når klimamålet skal nås og for at vi skal sikre ny grønn industriutvikling.
413 Problemet er at regjeringen jobber for sakte.

414 Regjeringen har et mål om at det innen 2040 skal tildeles områder for
415 produksjon av 30 Gigawatt fra havvind. Men de har ingen plan for å nå
416 målet. De har også utsatt og redusert vår regjerings satsning på havvind.

417 Utbygging av havvind, både bunnfast og flytende, krever
418 overføringskapasitet både til Norge og til kontinentet, der vindkraften vil
419 kunne erstatte fossile energiresurser som kull og gass. I tillegg vil eksport
420 av norsk havbasert vindkraft kunne bringe inntekter til statskassen
421 samtidig med at inntektene fra eksport av olje og gass reduseres.

422 Venstre åpner for nye vindkraftprosjekt på land der kommunene støtter
423 vindkraft, og der det ikke går utover viktige regionale eller nasjonale
424 verneverdier. Vi har behov for mer vindkraft på land, både større
425 vindkraftverk og nærvind, som er mindre vindturbiner på industrialiserte
426 områder eller nær infrastruktur. Vindkraftverk som krenker rettighetene til

- 427 kulturell utøvelse og bygger ned verdifull natur skal ikke bygges.
428 Fosendommen må følges opp. Det innebærer at prosjekter som Davvi
429 vindkraftverk må skrinlegges. Kommuner som støtter utbygging av
430 vindkraft, må sikres sin andel av de fremtidige inntektene.
- 431 6-8 TWh energi kan hentes ut ved opprusting og utvidelse av eksisterende
432 vannkraft. Det er et feilspor fra flere parti på Stortinget som nå tar til ordet
433 for kraftutbygging i verna vassdrag. De er villige til å ofre uersattelege
434 naturverdier for korttenkte løsninger. Vernede vassdrag skal forbli vernet.
- 435 Det er et stort behov for utvikling av grønt og blått hydrogen til bruk
436 innenfor blant annet industri og transport. Og det må bli fortgang i
437 realisering av ENØK-tiltak, slik at vi når målet om 10 TWh i eksisterende
438 bygningsmasse.
- 439 I 2019 inngikk Norge en forpliktende klimaavtale med EU. EUs regelverk
440 som skal sikre at utslippene av klimagasser reduseres med 55 prosent fra
441 1990 til 2030, "Fit for 55", og EUs plan for å avslutte medlemslandenes
442 avhengighet av russisk olje og gass før 2030, som svar på Russlands
443 invasjon av Ukraina i 2022, "REPowerEU", må implementeres i Norge så
444 snart de er vedtatt i EU.
- 445 Energikrisen, Norges internasjonale klimaforpliktelser, hensynet til norsk
446 økonomi og kommende generasjoner tilsier behov for et dramatisk
447 taktskifte i utbyggingen av ny, ren kraft.
- 448 **Venstre vil:**
- 449 ✓ Implementere tiltakene fra EUs planer Fitfor55 og RePowerEU
 - 450 snarest etter vedtak i EU.
 - 451 ✓ Sikre økt produksjon av energi fra fornybare energikilder som
 - 452 solkraft, vindkraft på land, havvind og vannkraft.
 - 453 ✓ Sikre at 6-8 TWh energi kan hentes ut ved opprusting og utvidelse
 - 454 av eksisterende vannkraft.
 - 455 ✓ Bevare verna vassdrag.
 - 456 ✓ Øke satsningen på forskning og utbygging av havvind, slik at viktige
 - 457 miljøverdier ivaretas samtidig som vi får opp tempoet i
 - 458 utbyggingen.
 - 459 ✓ Ha utbygging av hybridkabler for å øke tempoet i
 - 460 havvindutbyggingen.
 - 461 ✓ Åpne for utbygging av 600 MW på Sørilige Nordsjø II.
 - 462 ✓ Ha mål om minst 8 TWh inninstallert solenergi i 2030, og en konkret
 - 463 plan for å nå målet.
 - 464 ✓ Fjerne regulatoriske barrierer for utbygging av solenergi.
 - 465 ✓ Øke bevilgningen til Enova over statsbudsjettet.

- 466 ✓ At Enova skal støtte moden teknologi for energiøkonomisering i
467 husholdninger og bedrifter.
468 ✓ Vurdere målrettede investeringer i fornybare energibærere som
469 biogass eller blått eller grønt hydrogen, som kan fungere som
470 fleksibel kraftproduksjon og bidra til en stabil strømpris over tid.

Forslag nr 1 Arbeid og velferd

Forslagstiller: Rogaland Venstre

471 **Nasjonal oppreisningsordning for tidligere** 472 **barnevernsbarn**

473 Det finnes etter hvert flere eksempler på mennesker som søker erstatning
474 for tapt barndom fra kommuner i hele landet. Dette dreier seg både om
475 mennesker som har blitt utsatt for feilaktige tiltak av barnevernet og om
476 saker hvor barnevernet har unnlatt å gripe inn da de burde. Noen
477 kommuner har egne oppreisningsordninger for dette mens andre
478 kommuner har hatt det tidligere, men har nå avviklet disse. I flere tilfeller
479 må de som søker erstatning gå rettens vei for å fremme sitt krav. Dette er
480 tunge prosesser for den enkelte som innebærer betydelig psykisk og
481 økonomisk belastning.

482 De ulike ordningene og fremgangsmåtene i landets kommuner fører til at
483 denne typen saker behandles ulikt landet over. Det er behov for et
484 samordnet regelverk som bidrar til en rettferdig behandling av den
485 enkelte og som gjør det mer oversiktlig å finne ut av egne rettigheter.
486 Mange av kommunene har gjort seg forskjellige erfaringer med denne
487 typen saker. Det bør derfor innledningsvis innhentes erfaringer fra
488 kommunene for å sørge for at ordningen favner flest mulig og fremstår
489 rettferdig.

490 Mange av de som har opplevd offentlig omsorgssvikt er tydelige på at det
491 viktigste er å bli trodd og møtt av kommunen som har sviktet dem. Det er
492 derfor viktig at den enkelte kommune møter de det gjelder og gir dem en
493 reell oppreisning der den enkelte får en unnskyldning fra kommunen.

494 **Venstre vil:**

- 495 ✓ Etablere et pilotprosjekt som samler erfaringer fra de ulike
496 oppreisningsordningene med sikte på å etablere et samlede
497 nasjonale retningslinjer
- 498 ✓ Etablere en nasjonal oppreisningsordning der ofre for offentlig
499 omsorgssvikt får bistand til å kjøre sin sak
- 500 ✓ At KS bes om å være en aktiv pådriver for å få på plass en slik
501 ordning i alle landets kommuner
- 502 ✓ Statsforvalteren i hvert enkelt fylke blir behandlingsinstans for
503 sakene.
- 504 ✓ Erstatning og oppreisning gis hos den/de enkelte som
505 statsforvalteren finner at har sviktet.

Forslag nr 2 Boligpolitikk

Forslagstiller: Troms og Finnmark Venstre

506 Husleieloven må revideres

507 Dagens husleielov fra 1999 reflekterer et boligmarked som ikke lenger
508 finnes. Stadig flere bor til leie, og nye bruksområder for boliger har dukket
509 opp. Boligmarkedet presses på ulike måter fra alle kanter, og har i dag blitt
510 slik at den gir store inntekter til noen få aktører på bekostning av alle som
511 trenger et sted å bo.

512 Det har oppstått en ubalanse i boligmarkedet, der enkelte som eier flere
513 boliger fra før av kjøper opp enda flere, slik at flere boliger samles i færre
514 hender, prisene drives kunstig opp og stadig færre får mulighet til å kjøpe
515 et sted å bo for seg selv og for sin familie.

516 Dermed øker trykket på leiemarkedet, som igjen fører til stadig høyere
517 leiepriser, som igjen gjør det vanskeligere å spare opp egenkapital, slik at
518 det igjen blir vanskeligere å komme seg inn i boligmarkedet for de som
519 ikke eier en bolig fra før. At dette ikke fører til lavere etterspørsel og
520 dermed til lavere boligpriser, sørger spekulantene for.

521 Stadig flere henvises til leiemarkedet for å få et tak over hodet, men
522 leiemarkedet i dag er ikke lenger som det var da dagens husleielov ble til.
523 På denne tiden var de fleste utleieboliger sokkelleiligheter i eneboliger,
524 der en huseier ønsket seg en fast nabo og en stabil leieinntekt. Denne
525 typen utleier finnes fremdeles, men i mellomtiden har det kommet flere
526 grupper til.

527 Enkelte av de nye utleiere skaper utrygge boforhold både innenfor og
528 utenfor rammen av den gamle husleieloven. Mange boliger blir borte fra
529 boligmarkedet ved at de brukes til overnattingsvirksomhet. Andre gjøres
530 tilgjengelig for en leietaker i kortere tid mens eier venter på tilstrekkelig
531 verdiøkning for å selge boligen videre, eller i påvente av at det skal bli
532 lønnsomt å drive med overnattingsvirksomhet.

533 Selv profesjonelle utleiere opererer med korte leiekontrakter på ett år
534 eller mindre om gangen, noe som skaper stor usikkerhet for leietakere. Er
535 man uheldig, kan man være tvunget til å flytte hvert år eller oftere.

536 Å bli tvunget til å flytte er en stor påkjenning, både økonomisk, psykisk og
537 sosialt. En ny husleielov vil skape mer trygghet for den enkelte, stabilitet
538 for lokalsamfunnet, og gi flere barn et trygt nærmiljø å vokse opp i.

539 Leietakere trenger sterkere vern enn dagens husleielov gir. Loven går ut
540 fra en utleier som er interessert i å ha folk boende hos seg lenge. Disse
541 finnes fortsatt, men det er stadig flere som gjør det vanskelig å finne et
542 trygt sted å bo. Det er derfor på tide at husleielov gjennomgås grundig, og
543 at Stortinget får behandle en ny lov som er tilpasset dagens boligmarked.
544 vår tid. Målet må være trygge boforhold for alle.

545 På denne bakgrunn krever Venstre at det settes i gang et arbeid for å
546 revidere dagens husleielov. Det må også vurderes en reform av
547 skattesystemet for å skille mellom private og kommersielle utleiere, og for
548 å gjøre boligmarkedet mer tilgjengelig for de som trenger et sted å bo.

Forslag nr 3 By- og stedsutvikling

Forslagstiller: Viken Venstre

549 **Sett fart på småflyplassen på Østlandet**

550 Plassering av småflyplass på Østlandet er en lang diskusjon, som ennå ikke
551 er landet. Når avgjørelsen haler ut i tid, betyr dette også at mange andre
552 avgjørelser blir satt på vent. I Moss venter man på hva Rygge flyplass kan
553 og skal brukes til. På Eggemoen venter man spent på hvilke muligheter
554 som ligger i fremtiden. På Kjeller venter man på om man kan bygge by,
555 eller om det inngjerdede området fortsatt skal være avsondret fra resten
556 av byen.

557 Når tre hele regioner i Viken venter på en avgjørelse, betyr det stillstand.
558 Stillstand i byutvikling, stillstand for næringsliv, stillstand for hele
559 samfunn.

560 **Venstre vil:**

- 561 ✓ få fortgang på saken om plassering av ny småflyplass for Østlandet
- 562 ✓ flytte småflyaktiviteten fra Kjeller til det best egnede alternativet;
563 Rygge eller Eggemoen
- 564 ✓ satse på å bygge opp næring og kompetanse knyttet til grønn
565 luftfart i Viken
- 566 ✓ følge opp regional plan for areal og transport, gjennom å legge til
567 rette for å åpne Kjeller-området for vanlige folk og innlemme
568 området i byen

Begrunnelse:

Plassering av småflyplass på østlandet er en sak for Stortinget. Her kan Venstre innta en tydelig posisjon og sette regjeringen i en skvis, da Senterpartiet ivrer for fortsatt flytrafikk på Kjeller, mens AP er redd for regningen det vil medføre - enten nasjonalt eller lokalt.

Forslag nr 4 Demokrati

Forslagstiller: Horten Venstre

569 **Venstre vil utvide demokratiet**

570 Venstre har en stolt tradisjon med å utvide det Norske demokratiet til å
571 inkludere stadig større deler av samfunnet. Venstre var sentral i arbeidet
572 med sikre almen stemmerett for menn i 1898 og for kvinner i 1913.

573 De siste tiårene har Norge fått en ny og voksende gruppe som er
574 ekskludert fra å delta i det nasjonale demokratiet ved at de ikke har
575 stemmerett ved stortingsvalg. Denne gruppen er utenlandske
576 statsborgere som er bosatt i Norge, men som ikke har norsk
577 statsborgerskap. I Norge er det omtrent 600 000 innbyggere med denne
578 statusen (2021, SNL). Dette er mennesker som arbeider i Norge: i
579 industrien, helsevesenet og mange andre sektorer. De bidrar med sitt
580 arbeid, betaler skatt og på andre måter er en del av og bidrar til det norske
581 samfunnet.

582 Demokrati er at innbyggerne får innflytelse på beslutninger som vedrører
583 dem: hvilke lover som skal gjelde og hva skattepengene skal brukes til.
584 Stemmerett gir også et motivasjon til å delta og engasjere seg i
585 samfunnet.

586 Et foregangsland for kvinners stemmerett, New Zealand, viser også vei
587 her. I New Zealand kan personer, med lovlig permanent opphold og som
588 bor der, stemme ved nasjonale valg.

589 Venstre mener at retten til å stemme bør utvides til å gjelde flere av
590 innbyggerne i Norge. Venstre bør arbeide for at stemmeretten ved
591 stortingsvalg utvides til personer som har lovlig opphold og har vært
592 bosatt i Norge de siste fire årene.

Forslag nr 5 Helse og sykehus

Forslagstiller: Rogaland Venstre

593 **Vi har en psykisk helsekrise og vi må gjøre** 594 **noe nå**

595 De siste to årenes pandemi og den nye spente verdenssituasjonen har
596 skapt en ny bølge av utfordringer knyttet til psykisk helse. Venstre ønsker
597 derfor en markant styrking av tilbud innenfor psykisk helsevern. Skoler og
598 psykisk helsevern melder om stor økning i spesielt blant unge som sliter
599 med sin psykiske helse. Flere sliter med selvmordstanker, alvorlig
600 spiseforstyrrelser og psykoseproblematikk. Aldri før har så mange vært
601 innlagt med spiseforstyrrelse. Dette er en varslet krise og nå må vi gjøre
602 noe. Vi må lage en beredskapsplan slik vi gjorde med pandemien som var
603 en fysisk helsekrise.

604 I løpet av de siste 20 årene har en bygget ned antall sengeplasser innen
605 psykisk helsevern. Målet er at du skal kunne bo hjemme og helsehjelp
606 lokalt, via kommunen og distriktpspsykiatriske sentra. Ventetiden for
607 psykisk helsehjelp er lang og vi ser også mangel på psykologer i flere
608 kommuner. Det trengs flere psykologer for å sikre at de som ønsker hjelp
609 får hjelp så raskt som mulig.

610 Innen psykisk helsevern er en del av sengeplassene gjort om til såkalte
611 brukerstyrte sengeplasser, der pasienter som har behov for trygge
612 rammer og oppfølging kan legge seg inn selv.

613 I kommunen skal den enkelt ha oppfølging i egen bolig. Og mange får
614 dette. Men mange med psykiske lidelser mangler bo- evne, de klarer ikke å
615 bo i egen bolig, og dette resulterer i uverdige boforhold og forverret
616 sykdomsutviklingen.

617 Noen vil rett og slett ikke ta imot hjelp, de ønsker ikke hjelp hverken fra
618 kommunehelsetjenesten eller spesialisthelsetjenesten. Og dette kan fører
619 til at de i tillegg til psykisk lidelse blir underernært og utvikling av
620 somatiske sykdommer oppdages for sent. I dag er levealder for
621 mennesker med psykisk sykdom betydelig kortere enn for mennesker med
622 somatisk sykdom.

623 Venstre ønsker en gjennomgang av dagens lovverk knyttet til
624 tvangsbehandling /tvangstiltak for å sikre at mennesker med psykiske
625 lidelser får den behandling og oppfølging de trenger for å leve verdige liv
626 og sikre god oppfølging i egen bolig.

627 **Derfor vil Venstre:**

- 628 ✓ Lage en nasjonal beredskapsplan som øker kompetansen,
- 629 sengeplasser og behandlere i kommunen og
- 630 spesialisthelsetjenesten.
- 631 ✓ Foreta en gjennomgang av dagens lovverk knyttet til
- 632 tvangsbehandling/tvangstiltak innenfor psykisk helsevern.
- 633 ✓ Sikre at alle som har vært under tvangsbehandling/tvangstiltak
- 634 sikres en god oppfølging i etterkant for å minimere negative
- 635 konsekvenser.
- 636 ✓ Sikre at mennesker med psykiske lidelser får den behandlingen og
- 637 oppfølgingen de trenger for å leve verdige liv.
- 638 ✓ Sikre at mennesker med psykisk lidelse får god oppfølging i egen
- 639 bolig.
- 640 ✓ Opprette flere studieplasser innen profesjonsstudium i Psykologi

Forslag nr 6 Helse og sykehus

Forslagstiller: Viken Venstre

641 **Bredere og tryggere adgang til bruk av** 642 **cannabis som medisin**

643 Medisinsk bruk av cannabis er et trygt alternativ for mange
644 pasientgrupper som ikke oppnår tilstrekkelig resultater med etablert
645 praksis. Formelt sett er adgangen for utskrivning av cannabis til stede, men
646 vi ser at bruken ligger langt under andre europeiske land. Mange pasienter
647 velger å oppsøke behandling andre steder i Europa, for egen regning og
648 risiko.

649 Cannabis er ingen vidunderkur, og har ikke gått den tradisjonelle veien et
650 legemiddel utvikles på. Det finnes allikevel tilstrekkelig kunnskap til å si at
651 cannabis bidrar positivt i mange pasienters sykdomsforløp. Medisinens
652 risikoprofil er kjent og håndterbar. For mange smertepasienter er det et
653 effektivt alternativ til opiater og forskning dokumenterer at mange kan
654 trappe ned bruken av disse til fordel for cannabis. Internasjonalt benyttes
655 medisinen for sykdommer så forskjellige som Parkinsons,
656 spiseforstyrrelser, kreft og posttraumatisk stresslidelse.

657 I Norge er det kun spesialister på sykehus som kan skrive ut den mest
658 effektive medisinen, som inneholder det psykoaktive stoffet THC. Alle
659 leger med rekvireringsrett for gruppe A (avhengighetsskapende medisin)
660 kan skrive ut den lettere varianten CBD. For noen få pasientgrupper kan
661 det gis refusjon for medisinkostnadene, men for de aller fleste må alle
662 kostnader dekkes personlig. Samlet sett gjør dette at antall pasienter i
663 Norge er veldig lite, og kompetansen på behandlingen tilsvarende.

664 Cannabis i seg selv er et ikke-giftig stoff som tolereres godt av kroppen.
665 Det har en kjent bivirkningsprofil og man har god oversikt over mulige
666 interaksjoner med andre medisiner. Det er kjent at enkelte tilstander gjør
667 at man ikke bør benytte cannabis, som for eksempel historikk med
668 psykoser. Dette er normale forhold for alle legemidler; bivirkninger finnes
669 og det er indikasjoner som tilsier at det ikke bør brukes. Administrert
670 forsvarlig gjennom en lege, vil disse forholdene være under kontroll.

671 Venstre vil at det skal bli lettere for pasienter i Norge å få behandlingen de
672 trenger og ønsker. Vi vil at det etableres et nasjonalt pilotprosjekt hvor
673 alle leger med rett til å skrive ut B-preparat skal kunne skrive ut cannabis.

674 Vi vil at dette baseres på det danske pilotprosjektet, hvor flere tusen
675 pasienter i dag får god behandling.

Begrunnelse:

Hvorfor trenger vi en revidering av regelverket for medisinsk bruk av cannabis?

Flere mål

- Bedre behandling for flere
- Verdighetsløft for de som ikke tør spørre, de som reiser til utlandet og de som avvises pga holdninger
- Motvirke selvmedisering fra det illegale markedet / et fremtidig legalisert marked
- Etablere et regelverk og marked for innenlands produksjon, næringsutvikling
- Finansiere forskning og støtte norske kunnskapsmiljø
- Kompetanseheving hos både pasienter og leger

Innsigelser:

- Svak evidens
- Mangelfull dokumentasjon

Dette er et høne/egg-spørsmål. Uten bruk og gode strukturer for kunnskapsutvikling og -innhenting blir vi stående på stedet hvil. Snu logikken. Norske forskningsmiljø, bl.a. på OUS er klare.

50% av spurte pasienter rapporterer positiv effekt gjennom pasientorganisasjoners undersøkelse; høyere enn forskning viser. Det tyder på at erfaringskunnskapen ligger foran den vitenskapelige.

Cannabis er trygt; vurdert av bl.a det danske legemiddelverket, Legemiddelverket og Smerteforeningen.

Det er lav risiko ved å utvide bruken, men det vil ha stor gevinst for enkeltmennesket

Strategisk/politisk:

- gi pasienter mer innvirkning på egen behandling; frihet og muligheter
- Følge internasjonal utvikling; samarbeid og åpenhet for utenlandsk kunnskap
- Øke kunnskap og utvikle holdninger; bekjempe sosial urettferdighet

- Gi Venstre et bredere avtrykk enn «rusromantikere» og «legaliseringslobby» ved å ha en helhetlig politikk som adresserer flere utfordringer.
- Mulighet for gjennomslag; har fått positive signaler fra Ap. Kan være en bro til samarbeid om narkotikapolitikk.
- Stor støtte i befolkningen (?)
- skape et nært tilbud i kommunene, hos pasientenes faste leger. Dette er relevant mtp lokalvalgkampen

Forslag nr 7 Helse og sykehus

Forslagstiller: Vestland Venstre

676 **Ein ruspolitikk som får ned overdosane!**

677 Fleire tiår med feilslått ruspolitikk har smertefullt lært oss at forbodslinja
678 ikkje fungerer. Venstre vil føra ein human ruspolitikk tufta på
679 skadereduksjon og kunnskap.

680 I 2020 døydde 324 menneske av overdose i Noreg. No er det på tide å
681 handla. Ruspolitikk bør ikkje handla om moralisering og statistiske
682 mørketal. Det må alltid fokusera på menneska bak rusen. Den beste måten
683 me kan løysa problemet på er å møta dei rusavhengige med eit verdig
684 hjelpetilbod – eit tilbod me ville gjeve alle andre menneske om dei var
685 sjuke og trong pleia.

686 Det regjeringsoppnemnde rusreformutvalet gav i desember 2019 frå seg
687 ei grundig NOU som tydeleg slår fast at straff ikkje fungerer. Det får ikkje
688 ned rusbruken i samfunnet. Stigmaet rundt rusavhengnad må vekk og
689 terskelen for å be om hjelp må vera låg. Då kan ikkje rusproblem vera eit
690 hinder for å søka hjelp. Dette inneber at det må vere frivillig å møte opp til
691 kommunal rådgivning om rusbehandling.

692 Den blågrøne regjeringa som Venstre sat i gjennomførde i perioden 2016-
693 2020 ei betydeleg opptrapping innan rus og psykisk helse. Kommunane
694 vart tilførte 2,4 milliardar kroner for å auka kompetansen og
695 behandlingstilbodet innanfor rusfeltet. Sluttrapporten frå FAFO viser
696 mellom anna at det i opptrappingsperioden har vore ei betydeleg
697 utvikling på rusfeltet i mange kommunar, men at vidare satsing er
698 nødvendig dersom alle med rusmiddelproblem og pårørande deira skal
699 motta dei tenestene dei har behov for. Venstre vil forsterka satsinga på
700 rusfeltet, mellom anna gjennom eit utvida LAR-tilbod.

701 Fordi forbodspolitikken gjennom fleire tiår ikkje har gitt dei resultata ein
702 har håpa, har fleire land freista å seg med andre tilnærmingar. Regulert
703 omsetning av rusmiddel som i dag er illegale kan sørge for at innhaldet av
704 virkestoff kjem under kontroll og at inntektene frå omsetninga vert tatt
705 bort frå dei kriminelle nettverka, og heller kan koma felleskapen til gode.

706 **Venstre vil:**

- 707 ✓ Gjennomføra ei rusreform som går frå straff til hjelp
- 708 ✓ Utvide tilbodet med legemiddelassistert rehabilitering (LAR) og
- 709 tillata fleire medikament i ordninga

- 710 ✓ Regulere illegale rusmiddel med mål om skadereduksjon
- 711 ✓ Gjennomføre eit prøveprosjekt med eigne utsalsstader for rusmiddel med lågt skadepotensiale.
- 712 ✓ Opprette brukarrom i det største byane og bygdene der ein ser det som hensiktsmessig.
- 713 ✓ Innarbeide rusarbeid i folkehelsesatsinga i Norge.
- 714
- 715

Forslag nr 8 Helse og sykehus

Forslagstiller: Norges Venstrekvinneforbund (NPK)

716 **Pårørende må tas på alvor som ressurs, ikke** 717 **skvises**

718 Vi blir stadig eldre, og stadig flere av oss bor hjemme lengre. Offentlige
719 omsorgs- og helsetilbud har også som utgangspunkt at flest mulig skal
720 greie seg selv i egen bolig mest mulig og lengst mulig, og at
721 velferdsteknologi skal bidra til det. Det er i utgangspunktet bra, og for
722 veldig mange gir det selvstendighet, verdighet og frihet i eget liv. Det er
723 slik vi vil at det skal være.

724 Men slik er det ikke for alle. Både nedbygging av døgnplasser i psykiatrien
725 og stadig høyere terskel for omsorgsbolig og sykehjemsplass i
726 kommunene gjør at en del mennesker med stort hjelpebehov bor hjemme
727 alene i en situasjon der de ikke greier å ivareta seg selv, uten å få
728 tilstrekkelig hjelp. Pårørende sliter seg ut både med tunge
729 omsorgsoppgaver og med å ivareta disse personenes kontakt med
730 helsevesen og andre offentlige instanser.

731 Stor innsats fra pårørendes må ikke bli en sovepute og en unnskylding når
732 det offentlige helse- og hjelpetilbudet ikke er tilstrekkelig eller ikke
733 fungerer godt nok.

734 Pårørende fungerer ofte som en buffer mellom et hjelpetrengende
735 menneske som ikke greier å ivareta seg selv, og helsevesenet som til en
736 stor grad er bygget på at pasientene faktisk er i stand til å ivareta seg selv.
737 Det kan være psykisk syke som ikke vil ha hjelp eller har sosial angst og
738 ikke greier å forlate sine vante omgivelser eller det kan være eldre som har
739 blitt så skrøpelige at de ikke greier å holde orden på timeavtaler i
740 helsevesenet og enda mindre greier å komme seg til og fra fastlege,
741 sykehus og andre avtaler. Det kan være demente som må beroliges og
742 motiveres før de skal gjøre noe utenfor det vante, og som må fotfølges og
743 passes på så fort de er utenfor hjemmet. I tillegg til kontakt med
744 helsevesenet kommer alle praktiske oppgaver i forbindelse med mat,
745 bolig, betaling av regninger, lese og skrive brev og mye annet.

746 Venstre mener at pårørende og i større grad må regnes som en ressurs
747 som tas på alvor i helsevesenet. Når pårørende involveres på en god måte
748 og får god informasjon blir det både lettere å være pårørende, lettere å
749 være pasient og lettere å være helsevesen.

750 **Venstre vil:**

- 751 ✓ at pårørende får mer hjelp og støtte i krevende situasjoner
- 752 ✓ at pårørende i større grad må lyttes til og at summen av pårørendes omsorgsoppgaver og belastning må kartlegges for den enkelte bruker
- 754
- 755 ✓ at pårørende må få god informasjon ved viktige hendelser
- 756 ✓ at flere pårørende skal tilbys kurs, ikke for å avlaste det offentlige med flere omsorgsoppgaver, men for å ivareta de pårørende.
- 757

Forslag nr 9

Internasjonal politikk

Forslagstillere: Geir Kjell Andersland, Agnes Hoshovde Bernes, Tom Hiis Bergh og Åsta Årøen

758 **Israel må stanse krenkelsene av** 759 **palestineres menneskerettigheter!**

760 Israel terrorstemplet i 2021 seks palestinske
761 menneskerettighetsorganisasjoner. En rekke europeiske land, herunder
762 Norge, har avvist terroristanklagene og anmodet Israel om å dokumentere
763 grunnlaget for stempelingen.

764 Det har ikke Israel gjort. Tvert i mot angrep og stengte Israelske
765 militærstyrker i august 2022 kontorene til de palestinske organisasjonene
766 i Ramallah. Det israelske forsvarsdepartementet har videre sendt brev til
767 organisasjonenes advokater og meddelt at deres forsvar av
768 organisasjonene kan bli vurdert som brudd på landets antiterrorlov.

769 Organisasjonene, som nå er rammet av Israels systematiske
770 undertrykkelsespolitikk mot det palestinske sivilsamfunnet, er engasjert i
771 arbeid for rettighetene til fengslede barn og palestinere som blir
772 fordrevet. De dokumenterer også krigsforbrytelser overfor internasjonale
773 domstoler. Flere av organisasjonene har rådgivende status overfor FN og
774 har mottatt internasjonale priser for sitt menneskerettsarbeid. Å stemple
775 dette arbeidet som terrorvirksomhet er både absurd og brudd på sentrale
776 rettigheter.

777 Samtidig fortsetter Israel krenkelsene av palestinske barn som settes i
778 israelske militærfengsler.

779 Hvert år blir 5-700 palestinske barn mellom 12 og 17 år satt i fangenskap av
780 israelske militære på Vestbredden. Siden år 2000 har opp mot 13 000
781 barn vært utsatt for dette.

782 I forbindelse med arrestasjonene blir barna utsatt for spark og slag, ofte
783 med geværkolber. Mange blir hentet midt på natten av tungt bevæpnede
784 soldater og fraktet bort med bind for øynene og hendene bundet. Det blir
785 tilkalt advokat i bare et lite mindretall av sakene, og barna trues med
786 represalier mot sin familie om de ikke tilstår det de anklages for. De må
787 ofte signere dokumenter på hebraisk som de fleste palestinske barn, som
788 er arabisktalende, ikke forstår.

- 789 Den behandlingen barna får under pågripelse, avhør og fengsling, påfører
790 mange psykiske arr og lidelser som angst, depresjoner og søvnevansker.
- 791 Israels krenkelser av barns grunnleggende rettigheter føyer seg sammen
792 med angrepene på de seks menneskerettsorganisasjonene til et massive
793 brudd på barnekonvensjonen og folkeretten.
- 794 Som medlem av FNs sikkerhetsråd har Norge en særlig mulighet og plikt
795 til å fordømme Israel og gjøre sitt ytterste for at landet slutter med
796 krenkelsene.
- 797 Venstres landsmøte anmoder den norske regering om, langt tydeligere
798 enn det som hittil er gjort, å påtale Israels grove brudd på
799 grunnleggende menneskerettigheter for palestinske barn og for borgere i
800 Palestina og arbeide mer aktivt for å få stanset krenkelsene.

Forslag nr 10 Internasjonal politikk

Forslagstiller: Oslo Venstre

801 **Regjeringen må slutte å ta fra verdens** 802 **fattigste!**

803 Regjeringen henter flere milliarder fra verdens aller fattigste for å
804 finansiere humanitærbistand til Ukraina og mottak av flyktninger i Norge.
805 Bistand til helse, utdanning, sivilt samfunn, menneskerettigheter og
806 likestilling kuttes dramatisk. Venstre mener at ukrainere må få støtten de
807 trenger, men det må komme i tillegg til, ikke gå på bekostning av, verdens
808 mest sårbare.

809 Regjeringen har kuttet kjernestøtten til FNs utviklingsprogram (UNDP)
810 med 95 prosent og 73 prosent til FNs barnefond (UNICEF). Livsnødvendig
811 bistand til Afghanistan, der folk allerede sulter, kuttes med 60 millioner.
812 Støtten til stabilisering av land i krise og konflikt mister 140 millioner.
813 Kuttlisten er mye lengre.

814 Dette vil få dramatiske konsekvenser for millioner av verdens aller
815 fattigste, som allerede lider under krig, konflikt, ustabilitet og økte
816 matpriser. Ukraina-krigen har ført til en akutt forverring av situasjonen,
817 siden 30 prosent av verdens kornproduksjon og hele 67 prosent av
818 verdens produksjon av solsikkeolje normalt kommer fra Ukraina og
819 Russland. FNs Sikkerhetsråd anslo i mai 2022 at prisøkningene som følge
820 av krigen har ført ytterligere 400 millioner mennesker ut i matusikkerhet,
821 en økning på 40 prosent på fem måneder. I sin tur fører dette til redusert
822 helse, lavere utbytte av skolegang og økt konfliktnivå i områdene som
823 rammes.

824 Samtidig tjener Norge grovt på økte energipriser som følge av Putins
825 angrepskrig i Ukraina. Analytikere forventer at inntektene fra olje- og
826 gassvirksomheten kan bli på omkring 1200 milliarder kroner bare i 2022.
827 Finansdepartementet anslår at netto kontantstrøm fra
828 petroleumsvirksomheten (inntekter fra skatt, SDØE og utbytte fra
829 Equinor) vil bli på hele 933 milliarder kroner i 2022, en økning på ca. 645
830 milliarder kroner fra fjoråret. The Economist anslår imidlertid at Norges
831 inntekter fra olje- og gasseksporten vil øke med så mye som 1500
832 milliarder kroner bare i 2022, som direkte følge av krigen i Ukraina.

833 Kontrasten er slående. Flyktninghjelpen, Norsk Folkehjelp, Redd Barna og
834 en rekke andre humanitære organisasjoner roper ut om det er

835 uakseptabelt at verdens aller mest sårbare skal lide pga. regjeringens
836 omdisponeringer knyttet til krigen i Ukraina.

837 «Official Development Assistance» er penger som er godkjent
838 regnskapsført som bistand til fattige land. For øyeblikket karakteriserer
839 Norge utgifter knyttet til flyktning- og asylmottak slik. Det er misvisende
840 og umoralsk å regnskapsføre utgifter som i stor grad går til den norske
841 økonomien som bistand til fattige land. I tillegg risikerer Norge et
842 betydelig svekket internasjonalt omdømme dersom dagens praksis
843 opprettholdes.

844 Venstre vil ikke akseptere at Regjeringen bruker økte flyktningutgifter i
845 Norge – i størrelsesorden 6 milliarder kroner – som unnskyldning for å
846 frata verdens aller fattigste deres livline, når Norge ligger an til en 250
847 ganger så stor økning i petroleumsinntektene som følge av krigen i
848 Ukraina. Norge har råd til både å ivareta ukrainske flyktninger og å støtte
849 mennesker i utviklingsland som i dag lider under økte matpriser, redusert
850 mattilgang og pågående klimaendringer.

851 **Venstre krever derfor:**

- 852 ✓ At Regjeringen reverserer de dramatiske bistandskuttene, og i
853 steder finner inndekning for økte utgifter pga. Ukraina-krigen fra de
854 økte petroleumsinntektene.
- 855 ✓ At kuttene til FN-organisasjoner reverseres, og ytterligere økes til
856 dem som bidrar til å forebygge og motarbeide sult i sårbare
857 områder, sikre tilgang til helse og skolegang og bidrar til å sette
858 utviklingsland i stand til selv å sikre sin egen befolkning.
- 859 ✓ At humanitærbistand og støtte til forebygging til spesielt sårbare
860 land som Afghanistan, Sør-Sudan, Somalia og andre land der
861 millioner av mennesker lever under konstant matusikkerhet, økes
862 betydelig fra dagens nivå.
- 863 ✓ At Norge lever opp til forpliktelsen om å øke støtten til tilpasning til
864 klimaendringer i fattige land, der behovet i dag er beregnet å være
865 mellom fem og ti ganger høyere enn det disse landene i dag mottar i
866 offentlig bistand til klimatilpasningstiltak.
- 867 ✓ At staten endrer regnskapsføringen av «Official Development
868 Assistance»-godkjente midler slik at penger som går inn igjen i den
869 norske økonomien, ikke tillates å regnes som bistandsmidler.

Forslag nr 11

Internasjonalt samarbeid

Forslagstiller: Unge Venstre (UV)

870 **Norge må inn i EU**

871 Krig er igjen tilbake i Europa. I Putins uprovoserte angrepskrig kjemper
872 ukrainerne for våre felles europeiske verdier og prinsipper, for
873 menneskerettigheter og rettsstat. Den nye sikkerhetspolitiske
874 situasjonen har synliggjort viktigheten av EU som et fredsprosjekt og en
875 demokratiblokk i møte med autoritære krefter. Ikke minst har det
876 tydeliggjort Norges utenforskap. Nå er det på tide at vi søker om
877 medlemskap i Den europeiske union.

878 I år er det 50 år siden nordmenn gikk til urnene og stemte over norsk
879 medlemskap i EF. Siden den gang har EU utvidet seg, det europeiske
880 fellesskapet har blitt sterkere, og EU har tatt en lederrolle i møte med
881 store grenseløse utfordringer.

882 I dag er det ikke kun tale om et europeisk fellesmarked, men en integrert
883 politisk og økonomisk union. En union som viser muskelkraft i møte med
884 Russlands brutale angrep mot Ukraina. EU har spilt en viktig rolle i alt fra
885 samordning og koordinering av sanksjoner mot Russland til kollektiv
886 beskyttelse av ukrainske flyktninger.

887 Vårt hjørne av verden er fryktelig lite. Men når vi står sammen med de
888 landene vi deler demokratiske verdier og rettsstatlige prinsipper med, har
889 vi muligheten til å utgjøre en reell maktblokk. Enten det gjelder som et
890 motsvar til autokratier som Russland og Kina, å stå opp mot tech-
891 gigantens inngripen i personvernet til forbrukere, eller å lede vei i
892 klimakampen.

893 Det er i Norges interesse at Europa oppnår et tettere samarbeid innenfor
894 flere områder som hvert enkelt land ikke kan løse alene. Venstre vil være
895 en pådriver for norsk EU-medlemskap og økt europeisk integrasjon. Fordi
896 vi er sterkere sammen.

897 **Venstre vil:**

- 898 ✓ Ta initiativ til å søke om norsk EU-medlemskap i 2025.
- 899 ✓ Være en pådriver for tettere europeisk integrasjon innenfor områder som
900 energipolitikk og helse.
- 901 ✓ Bli en fullverdig deltaker i EUs felles utenriks- og sikkerhetspolitikk (FUSP).

Forslag nr 12 Jord- og landbruk

Forslagstiller: Alfred Bjørlo

902 **Mat med mening – en fremtidsrettet og** 903 **grønn matpolitikk**

904 Norsk landbruk er blant verdens beste, med produksjon av mat av høy
905 kvalitet, lav bruk av antibiotika og god dyrevelferd sammenlignet med de
906 aller fleste land i verden. Landbruket er en viktig distriktsnæring –
907 avgjørende for bosetting og verdiskaping i store deler av landet. Likevel
908 føres ikke nåværende landbrukspolitik i tråd med mål på en rekke andre
909 politikkområder og mål Norge har forpliktet seg til internasjonalt. Hva vi
910 spiser og hvordan vi produserer maten har stor påvirkning på klima,
911 naturmangfold og helsen til befolkningen, og landbrukspolitikken må
912 derfor endres til å spille på lag med mål på andre områder – vi trenger en
913 bredere matpolitikk og ikke en landbruksdebatt som kun avgrenses til å
914 handle om bondens inntektsmuligheter påfølgende år. Det vil på sikt gjøre
915 landbruket bedre, både for bøndene, befolkningen og klima og natur.

916 Våren 2020 lanserte EU-kommisjonen første utkast til
917 landbruksstrategien «Farm to fork», en sentral del av EUs vekststrategi
918 «Green New Deal», og åpnet for en helt ny diskusjon om sammenhengen
919 mellom matpolitikk og politikk for klima, natur og helse. Strategien
920 inneholder flere konkrete mål for reduksjon av bruk av bla. antibiotika,
921 store kutt i bruk av kjemiske plantevernmidler, kutt i gjødsling og økt
922 økologisk areal, men ikke minst er strategien også en ambisjon som skal
923 gjennomsyre politikktutformingene på en rekke andre tilgrensede områder.
924 Til tross for at landbruket i Norge på mange måter er annerledes enn i en
925 rekke europeiske land, med mindre bruk og et helt annet markedssystem,
926 bør Norge inspireres av landbrukspolitikken som nå utformes på
927 kontinentet. Om vi ikke gjør noe, kan norsk landbruk bli utkonkurrert av
928 EUs nye standarder for bærekraftig matproduksjon. EUs mål er å sette den
929 globale gullstandarden for bærekraftig matproduksjon og bruke denne i
930 globale handelsavtaler. Det er liten grunn til at norsk matproduksjon skal
931 settes på vent inntil EU har definert hvordan maten skal produseres i
932 Norge. Vi bør heller ta eierskap til politikken og gi EU gode forslag til hva
933 gode standarder for bærekraftig matproduksjon bør inneholde.

934 Nordmenn spiser i snitt rundt 52 kilo kjøtt hvert år, derav 40 kilo rødt kjøtt
935 fra storfe, sau/lam og svin, og forbruket er på vei nedover. Likevel ligger
936 nivået godt over de offisielle kostholdsradene, og det er til dels store

937 forskjeller mellom kjønn og aldersgrupper i kjøttforbruk. Ifølge NIBIOs
938 totalkalkyle ligger vi an til rekord i kjøttproduksjon i 2022. Like alvorlig er
939 det at nordmenn ikke spiser i nærheten av nok frukt og grønt, og at den
940 positive utviklingen har stagnert. Kun 1 av 5 nordmenn spiser 5 om dagen.
941 Det er behov for å gjøre frukt og grønt mer attraktivt, og gi rom for økt
942 produksjon av frukt og grønt på norske ressurser. En omlegging av
943 kostholdet vil kunne ha store positive helsemessige effekter, og kan
944 styrke verdiskapingen i landbruket. Samtidig må matproduksjonen
945 tilpasses våre naturgitte forhold. Det betyr at de to tredjedelene av
946 Norges dyrkbare mark som kun er egnet til å produsere gras i langt større
947 grad må brukes som beitemark i husdyrproduksjonen.

948 Jordbruket står i dag for en stor andel av Norges utslipp av klimagasser,
949 og må redusere utslippene i årene som kommer. I 2019 ble det inngått en
950 egen frivillig klimaavtale mellom jordbruksorganisasjonene og Staten,
951 som skal sikre at sektoren kutter utslippene og øke opptaket av karbon
952 med 5 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2030. De siste to årene har
953 utslippene fra sektoren nærmest stått stille. Det trengs nye kraftfulle
954 virkemidler for å øke farten i utslippsreduksjoner og økt opptak av karbon
955 i jordbruket – både av hensyn til å kutte klimautslipp og for å gjøre norsk
956 landbruk bedre rustet for framtida. Majoriteten av utslippene fra næringen
957 er i dag metan fra husdyrproduksjon. Å erstatte deler av produksjonen av
958 rødt kjøtt med grøntproduksjon, samt fortsette utviklingen av fôr og
959 andre tiltak som reduserer metanproduksjonen hos dyrene, er eksempel
960 på hva som må gjøres for å kutte landbrukets klimautslipp. Innfasing av ny
961 teknologi og nye produksjonsmetoder må gis større oppmerksomhet for å
962 nå vedtatte mål om utslippsreduksjoner.

963 Utslippene fra transport og oppvarming av bygg i sektoren må også
964 synliggjøres og raskt reduseres. Samtidig er potensialet for karbonlagring
965 i jord og biologiske prosesser stort, og det er god klimapolitikk å
966 stimulere til at norsk landbruk i størst mulig utstrekning tar i bruk praksis
967 og teknologi som binder CO₂, bevarer og gjenoppretter jordsmonnet og
968 naturmangfold. Bønder som øker karbonlagringen i eget jordsmonn, bør
969 bli belønnet.

970 I tillegg til klima er også hensyn til miljø og biomangfold svært viktig.
971 Klimakrisen og naturkrisen må løses i sammenheng. Dette forutsetter
972 blant annet arealeffektiv produksjon som i størst mulig grad skåner
973 naturlige økosystemer og som utnytter biologiske ressurser effektivt
974 gjennom hele matsystemet. Eksempler er tiltak som reduserer matsvinn,
975 styrker plante- og dyrehelsen, bedre utnytter restråstoffer i sirkulære
976 verdikjeder, øker tilgangen til bærekraftige proteinkilder til mat og fôr og
977 som hindrer nedbygging av matjord til andre formål.

978 Til tross for gjentatte mål om økt økologisk andel av matproduksjonen er i
979 dag er andelen økologisk jordbruksareal kun 4 prosent, og har blitt
980 redusert siden toppåret i 2011. Trenden har vært negativ de siste årene,
981 mens våre naboland, deriblant Sverige, har økt andelen økologisk
982 landbruksareal til ca. 20% i samme periode. I likhet med regenerativt
983 landbruk trenger bøndene et virkemiddelapparat og insentiver for å legge
984 om til økologisk drift, og landbruks subsidiene og markedssystemet bør
985 rigges på en måte som tilgodeser bønder som legger om driftsform.

986 En for liten andel verdiskapningen i det norske matsystemet ender i dag
987 opp hos bønder i primærleddet. Like fullt er det merkevareeiere og
988 dagligvarekjeder som i størst grad forplikter seg til og lover mer
989 bærekraftige matprodukter i framtiden. I Norge bør vi i likhet med EU stille
990 tydeligere krav til at alle i verdikjeden må ta et ansvar og bidra til en
991 økonomisk omstilling av landbruket. Når ny teknologi er en del av
992 løsningen på de problemer som skal løses, må alle aktører i verdikjeden
993 bidra til at det bli økonomisk lønnsomt for bonden å ta i bruk ny teknologi
994 og nye dyrkingsmetoder.

995 Ambisjonen for en omlegging av matsystemene i Norge må være å utvikle
996 et landbruk som både er godt for Norges 50 000 bønder, dyrene, men
997 også for alle konsumenter som spiser norsk mat. Vi må se de biologiske
998 fornybare ressursene i blå og grønn sektor i sammenheng med de andre
999 fornybare næringene. Norsk mat skal være sunn, grønn og miljøvennlig og
1000 bidra til næringsutvikling og vekst i hele landet. utfordringer kan snus til
1001 muligheter som Norge kan utnytte i det grønne skiftet. Tiden er
1002 overmoden for å følge EU og gå kritisk igjennom styringsstrukturene i
1003 dagens landbrukssystem som gjør det vanskelig å nå mål på andre
1004 områder, og det er behov for et oppdatert kunnskapsgrunnlag om
1005 hvordan et system som prioriterer trygge arbeidsplasser i næringen, mat i
1006 verdensklasse og klima- miljø og dyrevelferd kan se ut.

1007 **Venstre vil:**

- 1008 ✓ Starte arbeidet med et oppdatert helhetlig kunnskapsgrunnlag og
- 1009 en ny stortingsmelding om fremtidens bærekraftige landbruk- og
- 1010 matsystem der helsepolitikk, klima- og naturpolitikk og landbruks-
- 1011 distrikts- og matpolitikk blir sett i sammenheng, etter modell av EUs
- 1012 mat- og landbruksstrategi «Farm to fork».
- 1013 ✓ Peke ut landbruk som en av de grønne og fornybare
- 1014 fremtidsnæringene som skal være del av klimaomstillingen av
- 1015 Norge, og innlemme jordbruket i den samlede norske
- 1016 klimapolitikken i stedet for å være satt på siden av klimapolitikken
- 1017 gjennom en egen sær-avtale

- 1018 ✓ Sette et mål om at norske gardsbruk skal være selvforsynte med energi til oppvarming og drift innen 2030, og utnytte gjødsel på
- 1019 måter som reduserer klimagassutslipp og sirkulerer næringsstoffer.
- 1020 ✓ Sette et mål om minst 20% økologisk landbruksareal innen 2030
- 1021 ✓ Doble produksjonen av frukt og grønt innen 2030
- 1022 ✓ Innføre et fraktutjevningstilskudd for frukt og grønt i
- 1023 distriktslandbruket etter modell for tilskuddet for kjøtt/melk.
- 1024 Veksten i landbruksareal brukt til produksjon av frukt og grønt bør
- 1025 hovedsakelig skje i distriktene og bevare kornareal i sentrale strøk
- 1026 (grønn kanaliseringpolitikk).
- 1027 ✓ Gi produsenter støtte til å ta i bruk landbruksteknologi,
- 1028 presisjonsdyrking og nye produksjonsmetoder, deriblant vertikalt
- 1029 landbruk, og tilgjengeliggjøre flere statlige kartdata kostnadsfritt til
- 1030 norske bønder.
- 1031 ✓ Stimulere og tillate økt bruk av bioteknologi i landbruket, blant
- 1032 annet for å utvikle klimatilpassede og robuste dyr og planter
- 1033 ✓ Redusere importen av soya og andre utenlandske fôrråvarer, og øke
- 1034 utnyttelsen av norske beiteressurser.
- 1035 ✓ Redusere bruk av kunstgjødsel med minst 20% innen 2030, samt
- 1036 øke bruken av biogjødsel.
- 1037 ✓ Stimulere til at norsk landbruk i størst mulig utstrekning tar i bruk
- 1038 praksis og teknologi som binder CO₂, bevarer og gjenoppretter
- 1039 jordsmonnet og naturlige kretsløp (regenerativt landbruk)
- 1040 ✓ Innføre et netto nullmål for tap av dyrket jord
- 1041 ✓ Belønne og stimulere til god dyrevelferd i landbruket, og redusere
- 1042 bruken av antibiotika, plantevernmidler og medisiner i
- 1043 matproduksjonen
- 1044 ✓ Etablere flere andelslandbruk i byer og tettsteder, og skolehager,
- 1045 med mål om å gi en større andel av befolkningen et forhold til
- 1046 matproduksjon
- 1047 ✓ Stimulere til økt eksport fra grønne og blå bionæringer
- 1048 ✓ Gjennomgå regelverk for å fjerne uhensiktsmessige regulatoriske
- 1049 barrierer for en grønn, klimavennlig sirkulær matproduksjon, og
- 1050 bidra aktivt til utforming av EU/EØS-regelverk og -politikk som
- 1051 setter rammer for norsk matproduksjon.
- 1052

Forslag nr 13 Miljø, natur og klima

Forslagstiller: Møre og Romsdal Venstre

1053 **Fisk og havmiljø foran havvind**

1054 Venstre vil ha kunnskapsbasert forvaltning av kyst- og havområdene våre.
1055 Det er et stort behov for mer forskningsbasert kunnskap om hvilke
1056 konsekvenser vindkraftturbiner til havs fører med seg for fisk, yngel og det
1057 øvrige livet i havet. Særlig gjelder dette nær viktige gytefelt og i fiskens
1058 vandreveier. Den kunnskapen trenger vi nå. Vi trenger den før det kan
1059 være aktuelt å etablere vindkraft til havs.

1060 Vi har en klimakrise og en naturkrise. Viktige deler av livet i havet trues av
1061 forurensing samtidig som det trues av temperaturstigninger. Havvind kan
1062 bli en del av Norges energiframtid, men vi kan ikke løse klimautfordringer
1063 med å etablere vindkraftverk som forurenser miljøet til havs og ødelegger
1064 oppvekstområder for fisk. Det er ikke akseptabelt at fisk og miljø blir
1065 tilsidesatt i kappløpet for raskest mulig realisering av havvindprosjekter.
1066 Der det er miljø- og arealkonflikter må fisk og havmiljø alltid komme først.

1067 Fisk og andre marine arter er fornybare ressurser som Norge forvalter i et
1068 evighetsperspektiv. Det gjelder mat og arbeidsplasser for kommende
1069 generasjoner. Vi har ikke råd til å ofre fisk og miljø for havvind. Vi må
1070 kjempe slik at vi vinner over både klima- og naturkrisen.

1071 Venstre er ikke beroliget over uttalelser fra regjeringen der det uten
1072 videre slås fast at havvind og fiskeri kan leve godt side om side. Hvordan
1073 kan en slå fast det når en ikke har kunnskap om det? Venstre vil ha en
1074 balansert og respektfull sameksistens der det lar seg gjøre, men det må
1075 tuftes på kunnskap og ikke på politisk retorikk. Nye næringer og satsinger
1076 kan ikke over natta – uten at konsekvenser er tilstrekkelig kartlagt – få
1077 anledning til å ta over sjøområder som er helt essensielle for fisk og miljø.

1078 Det haster med å sette i gang omfattende forskningsprogram som viser
1079 hvilke konsekvenser etablering av vindkraftturbiner har for havmiljøet og
1080 fiskeriene der det konkurreres om de samme sjøarealene.

Forslag nr 14

Miljø, natur og klima

Forslagstiller: Oslo Venstre

1081 Norge trenger en merkeordning for 1082 miljøvennlig mat!

1083 Stadig flere forbrukere ønsker å ta bærekraftige valg når de handler, men i
1084 dag er det ikke enkelt å velge rett. Hvordan veier man matvarer som har
1085 reist langt mot varer med høyt vannforbruk i produksjon eller lang
1086 varighet på produktet? Som forbruker er det omtrent umulig å navigere
1087 rett i dette landskapet.

1088 Det haster å få gjort noe. I dag produseres alt for mye av maten vi spiser på
1089 måter som ikke er bærekraftige. Vi forbruker planeten, ved at regnskog
1090 brennes ned for å gjøre plass til beitearealer, fôrproduksjon,
1091 palmeoljeplantasjer og avokadotrær, ved at avlinger dekkes med
1092 ugjestmilde sprøytemidler og ved at vi avler opp flere dyr enn vi klarer å
1093 spise.

1094 Vi trenger en merkeordning som dokumenterer matens klimafotavtrykk
1095 og legger vekt på produksjonsmetoder som ikke går på akkord med
1096 biologisk mangfold. Det trengs en bred miljømerkeordning for mat som
1097 favner alt fra klimafotavtrykk til energibruk og naturinngrep. Venstre
1098 støtter tiltak som gjør det enklere for forbrukeren å leve miljøvennlig. Det
1099 gjør vi når vi gjør det enklere for forbrukerne å ta miljøvennlige valg når de
1100 handler.

1101 I Norge har vi i dag Ø-merking, som er et merke for økologisk mat.
1102 Økologisk merking dekker imidlertid ikke energibruk og klimagassutslipp
1103 knyttet til produktet. Vi har også Svanemerket, en ikke-kommersiell,
1104 nordisk merkeordning. For å få merket, må produsentene først
1105 dokumentere at de klarer alle kravene vi har stilt, og deretter betale en
1106 avgift. En mulig vei kan være å utvide ordningen med Svanemerket til å
1107 også inkludere mat.

1108 Venstre vil:

- 1109 ✓ Ta initiativ til en felles helhetlig nordisk miljømerkeordning for mat,
1110 fortrinnsvis i regi av Svanemerket
- 1111 ✓ Gi mer støtte til sertifiserte miljømerkeordninger og deres arbeid i
1112 Norge, slik at de kan drive bedre markedsføring og få større
1113 oppslutning.

- 1114 ✓ Invitere norsk næringsliv og matprodusenter til å være med i
- 1115 etableringen av ordningen, for å sikre at deres innsikt og behov også
- 1116 blir ivaretatt.
- 1117 ✓ Sikre at merkeordningen er avgiftsfri slik at alle produsenter,
- 1118 uavhengig av størrelse, vil kunne få tildelt merke.

Forslag nr 15 Miljø, natur og klima

Forslagstiller: Vestland Venstre

1119 **Venstre ønsker forskning på kjernekraft!**

- 1120 Vestland Venstre ønsker forskning på kjernekraft i Norge velkommen som
1121 en del av klimaløsningene som kombinerer behovet for ren energi med
1122 ivaretagelse av naturen.
- 1123 For å løse klima- og naturkrisen samtidig som vi løfter verdens fattige ut
1124 av fattigdom, er verden avhengig av nok, bærekraftig energi.
- 1125 FNs klimapanel er krystallklare på at verden trenger en kraftig økning i
1126 kjernekraft for å ha en sjanse til å stanse global oppvarming, i alle
1127 scenarier. I de mest ekstreme tilfellene må andelen kjernekraft nesten
1128 doubles innen 2030, og tredobles innen 2050. Når vi tar behovet for å
1129 spare verdifull natur med i bildet, blir behovet for kjernekraft uunngåelig.
- 1130 Teknologien har kommet langt siden kjernekraft sist var på agendaen her
1131 til lands, og det er på tide å ta et nytt blick på saken. I møte med de
1132 grunnleggende og akutte utfordringene verden står overfor, nytter det
1133 ikke å lukke øynene for elefanten i rommet, eller la seg styre av fordommer.
1134 En kunnskapsbasert, teknologioptimistisk og modig miljøpolitikk trengs.

Begrunnelse:

Vi står i en energi- og klimakrise, og da kommer vi ikke utenom kjernekraft.

Forslag nr 16

Miljø, natur og klima

Forslagstiller: Vestland Venstre

1135 **Nei til kraftutbygging i verna vassdrag –** 1136 **Hent fornybar kraft som er tilgjengeleg.**

1137 Venstre meiner det er eit feilspor frå fleire parti på stortinget som no går
1138 inn for kraftutbygging i verna vassdrag. Dei er villige til å ofra uersattelege
1139 naturverdiar for korttenkte løysingar. Vestland Venstre er urokkeleg i si
1140 støtte til vassdrags- og naturvernet og meiner at løysingar må finnast på
1141 anna vis!

1142 Venstre vil auke produksjonen av fornybar kraft i Norge. Dette må gjerast
1143 utan å øydelegge verneverdig natur. Dette er mogleg ved å auke
1144 kraftproduksjonen i vassdrag som allereie er utbygd, gjennom nye
1145 røyrgrater og fleire turbinar, investere i ny teknologi og bygge ut betre
1146 linjenett. NVE viser til at det er eit potensial på ny vasskraft dei næraste
1147 åra på omlag 10 twh (10 mrd kwh). Med Venstre i regjering vart det
1148 skattemesseg lønsamt å ruste opp eksisterande vasskraftverk framfor å
1149 bygge nye. Venstre fekk også vindkraftdebatten inn på eit konstruktivt
1150 spor ved å stille nye krav til vindkraftutbyggingar som skåner sårbare
1151 naturområder mot slike prosjekt. Når ein må gjere inngrep, til dømes velje
1152 mellom kraftlinetrasear, må ein sikre at inngrepa i minst mogleg grad
1153 fortrenger viktige naturkvalitetar, friluftsliv mv. Der kommunen det gjeld
1154 set seg i mot inngrep i viktige naturkvalitetar, skal dette i all hovudsak
1155 respekterast av statleg mynde.

1156 Auka satsing på havvind, solenergi og energieffektivisering vil bidra til
1157 auka kraftforsyning. Myndighetene estimerer at vi kan spare 10% av
1158 energiforbruk i Norge på effektiviseringstiltak åleine. Vi treng ei
1159 omfattande ENØK-reform med mål om å utnytte eksisterande
1160 energiproduksjon og straumforbruk så effektivt som mogeleg. Venstre
1161 meiner at regjeringa må satse på tiltak som gjer energieffektivisering
1162 lønsamt, både for bedrifter og private hushald. Her kan styrka
1163 støtteordningar gjennom ENOVA vere ei av løysingane.

1164 Som Jens Stoltenberg ein gong sa, men Arbeiderpartiet verkar å ha
1165 gløymt: Tida for dei store vasskraftutbyggingane er forbi! Verda står midt i
1166 ei naturkrise, der no også villaksen har hamna på raudlista. Vi MÅ ta vare på
1167 naturen vår! Venstre vil synleggjere kva dei store verdiane frie vassvegar
1168 betyr, ikkje berre for insekt, fuglar, fisk og andre dyr, men også for reiseliv,
1169 friluftsliv, lokal næringsutvikling og for folkehelse. Venstre vil at nye

- 1170 generasjonar skal få oppleve fritt vatn, strie straumar og hoppande laks i
1171 sunne økosystem!
- 1172 Difor meiner Venstre at vi skal forbetre linjenett, ruste opp gamle
1173 kraftverk, satse på ENØK, havvind og solenergi, og difor slår Venstre ring
1174 om dei verna vassdraga og naturen vår!

Forslag nr 17

Miljø, natur og klima

Forslagstiller: Vestland Venstre

1175 **Billegare, betre og grønare**

1176 **kollektivtransport**

1177 For Venstre er det viktig at klimapolitikken vert opplevd positiv for folk sin
1178 kvardag samstundes som at utslepp vert kutta. Dersom me skal nå
1179 klimamåla våre framover er det difor sær viktig at me klarar å endra
1180 korleis me kjem oss frå A til B. Transportsektoren står for store utslepp, og
1181 i framtida må me reisa grønare og meir kollektivt.

1182 Me vil at ein satsar endå sterkare på grønne samferdsleløyningar i heile
1183 landet. Uansett om heradet ditt har bane, buss, hurtigbåt, fly, ferje, trikk
1184 eller taxi; det klimavennlege alternativet må verte betre, billegare og
1185 raskare.

1186 Mange av dei som er mest avhengige av gode kollektivløyningar er
1187 ungdom. Enten kan dei ikkje ta førarkortet endå, eller så bur dei nær
1188 bysentrum og vel det vekk. Me i Venstre meiner det er heilt avgjerande at
1189 ungdom og andre med få alternative transportløyningar opplever
1190 kollektivtransport som enkelt, billeg og smidig.

1191 For mange samfunn er den lokale hurtigbåten den einaste livsnerven til
1192 omverda. På andre stadar er hurtigbåten eitt av fleire alternativ ved reise.
1193 Billettprisen må ikkje vere til hinder for å velje samferdsle på sjøvegen,
1194 anten det er jobb- eller fritidsreiser. I dag er billettprisane på hurtigbåtar
1195 sær høge, noko som gjer at folk gjerne vel bil eller fly i staden.

1196 I klimakampen kan mange bekket små gjera ei stor å. Når kvart menneske i
1197 større og større grad tar omsyn til naturen og klimaet i kvardagen sin, kan
1198 effekten raskt bli veldig stor. Å oppmuntra til å skaffa seg, samt
1199 tilrettelegge for grønne vanar, er difor ein viktig del av ein effektiv
1200 klimapolitikk. Samferdselspolitikken er eit kroneksempel på eit område
1201 der målretta og føreseieleg satsing oppnår nettopp slike resultat, slik ein
1202 no ser i elbilpolitikken.

1203 Over heile landet rasar diskusjonar om by- og tettstadsutvikling i lys av
1204 klimamåla me har sett oss. Men måten me bygger på løyser lite om ikkje
1205 transportløyningane heng med.

1206 **Venstre vil:**

1207 ✓ Senka kollektivprisane for ungdom på alle billetttypar

- 1208 ✓ Innføre eit ungdomskort som gjeld all kollektivtransport
- 1209 ✓ Opne for nye billettypar, med rushtidsprising og fleksible
- 1210 månedskort
- 1211 ✓ Jobbe for å setje ned billettprisane på hurtigbåt, slik utviklinga har
- 1212 vore for buss- og ferjeprisar.
- 1213 ✓ Sikre at arealpolitikken støttar opp om målet om at fleire skal reisa
- 1214 kollektivt
- 1215 ✓ Ta initiativ til at fylkeskommunale selskapa for buss, bane og båt
- 1216 vert innlemma i ei felles nasjonal billettløysing
- 1217 ✓ Sikre at busstilbodet og hurtigbåt-tilbodet er tilpassa folks behov
- 1218 best mogleg
- 1219 ✓ Jobbe for ei fortsatt satsing på å gjere alle hurtigbåter utsleppsfrie
- 1220 ✓ Jobbe for at kollektivtransport korresponderer betre.

Forslag nr 18

Miljø, natur og klima

Forslagstiller: Oslo Venstre

1221 Fra energikrise til langsiktig grønn 1222 omstilling

1223 Det er en pågående energikrise i Norge og Europa. Venstre mener at
1224 Norge må svare med å akselerere det grønne skiftet og utøve
1225 energisolidaritet med Europa.

1226 Russlands kutt i gasseksport har ført til drastisk energimangel i det
1227 europeiske markedet. Sammen med andre faktorer - som lav fyllingsgrad i
1228 sør-norske vannmagasiner - har energikrisen i Europa ledet til rekordhøye
1229 strømpriser også i deler av Norge.

1230 De høye strømprisene er vanskelige for husholdninger og industri, og
1231 mange land har innført tiltak for å bremse de negative økonomiske
1232 effektene. Noen slike tiltak er gode og fokuserte, mens noen, som
1233 makspris, har den motsatte effekten og bidrar til økt forbruk i en tid da det
1234 er sparing som trengs.

1235 Solidaritet med Ukraina, støtte til det grønne skiftet og borgere i Europa
1236 og hensyn til norske forbrukere, tilsier at Norge bør forsterke
1237 investeringene i grønn omstilling, følge EUs strømsparetiltak og bidra til
1238 finansiering av grønne energitiltak i Europa.

1239 De globale klimaeffektene har i sommer vært tydelige og skremmende.
1240 Kina, Afrikas Horn, Europa og USA har alle vært utsatt for omfattende
1241 tørke. Pakistan har vært rammet av flom i et katastrofalt omfang, der en
1242 tredjedel av landet har vært oversvømmet og 33 millioner mennesker er
1243 direkte rammet.

1244 Norge bør vise energisolidaritet, ved å bruke to tredjedeler av de 1500
1245 ekstra milliardene Norge tjener på olje og gass i år til å opprette et fond
1246 med et tredelt formål: A) Bidrag til EUs finansiering av grønne tiltak i
1247 økonomisk dårligere stilte medlemsland; B) tilleggsstøtte til
1248 gjenoppbygging av Ukraina etter at krigen er over, særlig i form av grønn
1249 infrastruktur og; C) bidrag til å styrke matsikkerheten i de aller fattigste
1250 landene i det globale sør, som er hardest rammet av økte priser på korn,
1251 gjødsel og drivstoff. De to første komponentene kan eventuelt
1252 kanaliseres som EØS-midler.

- 1253 Også Norge merker klimaendringene i økende grad. Tørkesommeren 2018
1254 ble fulgt av svært mye nedbør i 2020 og igjen tørre og varme somre i 2021
1255 i hele landet og 2022 i Sør-Norge. Faren for flom og tørke har økt mange
1256 steder, mens jordbruksdrift blir mindre forutsigbart.
- 1257 Til tross for en reduksjon på over 8 prosent i norske klimagassutslipp på
1258 bare fem år under den blågrønne regjeringen (fra 53.9 millioner tonn CO₂e
1259 i 2015 til 49,4 millioner tonn CO₂e i 2020) er det fremdeles langt igjen til
1260 2030-målet om å kutte 55 prosent i forhold til utslippsnivået i 1990.
- 1261 De politiske valgene vi tar i denne situasjonen vil være avgjørende for hva
1262 slags klimapolitikk vi klarer å gjennomføre. Vi må fokusere på tiltak som
1263 styrker langsiktig tilgang på grønn energi, oppfordrer til klimavennlig
1264 omstilling og støtter sårbare familier.
- 1265 Innføring av en ordning med klimabelønning (klimaavgift til fordeling
1266 (KAF)) vil være et treffsikkert tiltak, hjelpe millioner av mennesker
1267 økonomisk og sette fart på omstillingen fra fossilt til fornybart.
- 1268 Norge ligger an til å gå fra kraftoverskudd til -underskudd allerede innen
1269 2026. Og dersom 2030-målet om 55 prosent utslippskutt skal nås, kreves
1270 det anslagsvis 46 TWh ny, ren kraft.
- 1271 Regjeringens planer tilsier at det innen 2040 skal tildeles områder for
1272 produksjon av 30 Gigawatt fra havvind. Det kan gi 120 TWh fra 2040,
1273 nesten like mye som dagens samlede kraftforbruk i Norge. Det skal også
1274 legges til rette for hybridkabler til Europa.
- 1275 Men det går altfor sakte. Regjeringen utsetter den første tildelingen til
1276 2025. Deretter vil det ta tid før utbyggingen kommer i gang, og enda
1277 lenger før kraften fra de første havvindmøllene kan sendes ut i markedet. I
1278 praksis vil regjeringens havvind-planer ha lite å si før 2030. Det har ikke
1279 Norge tid til, hverken med tanke på reduserte klimagassutslipp eller
1280 kraftproduksjon.
- 1281 Noe av det økte behovet for ren kraft kan skaffes gjennom å modernisere
1282 norske vannkraftanlegg, men potensialet er begrenset, særlig om en skal
1283 unngå betydelige naturinngrep.
- 1284 Derfor må farten i en ny havvind-satsing økes.
- 1285 Med økt utbygging av havvind – både bunnfast og flytende – vil det være
1286 et stort og økende behov for overføringskapasitet både til Norge og til
1287 kontinentet, der vindkraften vil kunne erstatte fossile energiresurser som
1288 kull og gass. I tillegg vil eksport av norsk havbasert vindkraft kunne bringe
1289 inntekter til statskassen samtidig med at inntektene fra eksport av olje og
1290 gass reduseres.

- 1291 I tillegg til dette vil det være et stort behov for utvikling av grønt hydrogen
1292 til bruk bl.a. i skip. Og det må bli fortgang i realisering av ENØK-tiltak, med
1293 anslått potensial på opp til 10 TWh.
- 1294 Oppstarten for denne satsingen må skje langt raskere enn Ap-Sp-
1295 regjeringen legger opp til, og utbyggingstakten økes. Kommuner som
1296 støtter utbygging av vindkraft, må sikres sin andel av fremtidige inntekter.
- 1297 Klimakrisen, Norges internasjonale klimaforpliktelser, hensynet til norsk
1298 økonomi og kommende generasjoner tilsier behov for et dramatisk
1299 taktskifte i utbyggingen av ny, ren kraft.
- 1300 **Venstre vil:**
- 1301 ✓ Unngå politikk som driver opp etterspørselen etter strøm, som for
1302 eksempel makspris..
 - 1303 ✓ Innføre en ordning med klimabelønning.
 - 1304 ✓ Støtte tiltak for bedre energiøkonomisering.
 - 1305 ✓ Være positive til økt produksjon av energi fra fornybare energikilder
1306 som sol, vind og vann, herunder ved å styrke investeringer i vindkraft
1307 på land og solenergi.
 - 1308 ✓ Vurdere målrettede investeringer i fornybare energibærere som
1309 biogass eller blått eller grønt hydrogen, som kan fungere som
1310 fleksibel kraftproduksjon og bidra til en stabil strømpris over tid.
 - 1311 ✓ Opprette et fond på NOK 1000 milliarder for å vise energisolidaritet
1312 med og bidra til grønn omstilling i Europa, støtte gjenoppbyggingen
1313 av Ukraina og styrke matsikkerheten i de hardest rammede
1314 utviklingslandene.

Forslag nr 19

Miljø, natur og klima

Forslagstiller: Vestland Venstre

1315 **Flaumsikring**

1316 Dei menneskeskapte klimaendringane gjev oss stadig større utfordringar i
1317 forhold til tryggleik for innbyggjarane våre. Det blir kortare mellom kvar
1318 gong det er ekstremvær og infrastrukturen som skal sikre oss mot
1319 naturkatastrofar treng rustast topp. Slik det er no tek NVE 80% av
1320 kostnadane ved flaumsikring, medan kommunen må ta 20% av
1321 kostnadane.

1322 For ei kommune som treng å sikre fleire vassdrag, kan dette fort dreie seg
1323 om mange millionar kroner. Samfunnsøkonomisk vil sikring likevel ofte
1324 løne seg for å hindre skadane ei elv som flaumar over gjer både materielt
1325 og på det menneskelege plan. Det er difor viktig at ein får sikra der det er
1326 naudsynt utan at det er den enkelte kommune sin økonomi som legg
1327 avgrensingar på tiltaka. Ofte er flaumsikring også kopla opp mot bruer
1328 med for dårleg lysopning. Det er difor viktig at ein ser på dette i samband
1329 med flaumsikringa. Det er stort etterslep på vedlikehald av bruer i Norge i
1330 dag. Ei samordning mellom flaumsikring og bruutbetring vil derfor vere
1331 viktig.

1332 **Venstre vil:**

- 1333 ✓ Redusere kommunane sine del på flaumsikring til 10% og ha ei
- 1334 maksimalgrense for den kommunale kostnaden på 3 million.
- 1335 ✓ Prioritere bruvedlikehald og sjå dette i samanheng med flaumsikring
- 1336 der dette er naturleg.

Begrunnelse:

Dette er ei sak som er viktig for mange kommuner i Norge. Vassdrag truer bebyggelse, infrastruktur og folk ved flaum og bør difor absolutt sikrast. Den kommunale kostnaden vil ofte vere så stor at ein ikkje klarer å finne rom for tiltaka på eit alt stamt kommunalt budsjett.

Når ulukka fyrst er ute, har det store samfunnskostnadar som langt overskrid det ei førebygging ville kosta.

Mange stadar vil dette vere ei god sak inn i den lokale kommunevalkampen.

Forslag nr 20

Miljø, natur og klima

Forslagstiller: Troms og Finnmark Venstre

1337 **Elektrifisering av petroleumsaktiviteter**

1338 Elektrifisering av petroleumsaktiviteter bør skje ved hjelp av havvind. Og
1339 det bør utredes, omsøkes og finansieres av Equinor.

1340 Det er Equinor som har incentiv gjennom fremtidig spart co2avgift.

1341 Equinor har den industrielle kraft og kompetanse samt finansielle styrke til
1342 å gjennomføre dette.

1343 Det er i dag ingen ledig kapasitet i det norske strømmettet, at

1344 petroleumsaktiviteter skal beslaglegge kraftbehov som fortrenger

1345 landfast aktivitet er ikke en god løsning.

Forslag nr 21

Miljø, natur og klima

Forslagstiller: Agder Venstre

1346 **Dyrene fortjener et velferdsløft!**

1347 Dyr har verdi. Ikke bare fordi dyr er viktige for oss mennesker, men dyr har
1348 også egenverdi. Det gjelder både husdyr og dyr i naturen. Måten vi tar vare
1349 på dyr og gir dyrene plass, er helt avgjørende for dyrevelferden. God
1350 dyrevelferd er også relevant for å nå flere av FNs bærekraftsmål. FN har i de
1351 siste årene påpekt dette. I 2019 kom FN med rapporten Global Sustainable
1352 Development Report. Ifølge rapporten har dyrevelferd en klar
1353 sammenheng med menneskers helse og velferd, og dyrevelferd har blitt
1354 oversett i arbeidet for bærekraft. På et møte i FNs miljøsamling i mars i år
1355 ga man bred støtte til en resolusjon som kobler dyrevelferd til miljø og
1356 menneskelig helse.

1357 Sommerens store snakkis var hvalrossen Freya, som hadde flyttet
1358 hvalrossadferden sin inn på menneskelig territorium. Godt hjulpet av
1359 media og nysgjerrige ble enden på visa at Freya måtte bøte med livet -
1360 fordi hun utgjorde en trussel for materielle menneskelige goder og
1361 potensielt for menneskeliv.

1362 Dessverre viser historien om Freya hvordan vi mennesker altfor ofte lar vår
1363 egen umiddelbare bekvemmelighet gå foran dyrevelferden.

1364 Våren 2023 kommer den nye Dyrevelferdsmeldingen. Venstre er
1365 utålmodige på dyrenes vegne og har store forventninger til meldingen. Vi
1366 mener at det finnes store hull i dyrevelferden som må tettes for at
1367 mennesker og dyr skal leve best mulig, både der vi lever sammen og der vi
1368 lever hver for oss. Vi trenger blant annet et mer dyrevennlig og
1369 bærekraftig landbruk og bedre rettsvern for dyr.

1370 Venstre har kjempet og fått på plass et eget politi for dyrene. Nå skal vi
1371 styrke dyrevelferden ytterligere.

1372 **Venstre vil:**

- 1373 ✓ styrke Mattilsynets rolle i dyrevelferden, slik at etaten har mer
1374 ressurser og bruker mindre byråkrati til å kunne hjelpe enkeltdyr,
1375 ville dyr og fugler.
- 1376 ✓ Landbruks - og matdepartementet må umiddelbart sette i gang
1377 arbeidet med å få på plass et importforbud mot pels.
1378 Pelsdyroppdrett er uforenlig med god dyrevelferd uansett hvor det
1379 foregår.

- 1380 ✓ flytte ansvaret for dyrevelferd over til et næringsnøytralt
- 1381 departement
- 1382 ✓ stimulere til kommunale dyrevelferdsplaner, fremme finansiell
- 1383 støtte til frivillige organisasjoner som jobber med dyrevern, og ta
- 1384 ansvar for god samordning av dyrevelferden
- 1385 ✓ sikre god dyrevelferd i fiskeoppdrett
- 1386 ✓ jobbe for god helse og trivsel hos landbruksdyr, med et miljø
- 1387 tilpasset naturlige instinkter
- 1388 ✓ fase ut hurtigvoksende raser i husdyrproduksjon. Slike raser er ikke
- 1389 forenelig med god dyrevelferd.
- 1390 ✓ innføre forbud mot ku på bås
- 1391 ✓ at arealpolitiske bestemmelser skal ta hensyn til at ville fugler, fisk,
- 1392 dyr og insekter skal ha gode leveområder tilpasset sine behov
- 1393 ✓ se til resten av Europa for å finne gode løsninger for at både ville dyr
- 1394 og beitedyr kan leve godt parallelt med hverandre

Forslag nr 22 Miljø, natur og klima

Forslagstiller: Troms og Finnmark Venstre

1395 **Natur og samisk kultur må gå foran Davvi** 1396 **vindkraftverk**

1397 Grenselandet AS har søkt konsesjon for å bygge Davvi vindkraftverk i
1398 området Vilgesrášša og Vuonjalrášša i Lebesby kommune i Øst-Finnmark.
1399 Det planlegges et antall mellom 100 og 267 turbiner, avhengig av hva som
1400 er tilgjengelig når evt. utbygging skjer. Det aktuelle området utgjør 63 km²
1401 og ligger i kjerneområdet for reindrift. Venstre mener hensynet til natur og
1402 samisk kultur må gå foran, og at vindkraftverket ikke bør gis konsesjon.

1403 Om prosjektet realiseres slik som planlagt, blir det det største
1404 vindkraftanlegget som er bygget i Norge. NVE har ved hjelp av flere
1405 faggrupper laget en omfattende rapport om reindrift i området.
1406 Konklusjonen er at vindkraftanlegget vil være til stor skade for reindriften.
1407 Dette hevder også berørte reineiere. I tillegg er det sterk motstand fra
1408 andre samiske miljøer, ikke bare på grunn av reindrift, men også fordi
1409 berørte områder i seg selv regnes som hellige (kulturskatter).

1410 Det må også trekkes frem at Davvi vil medføre store inngrep og
1411 ødeleggelser i et urørt naturområde og risiko for dyre-, fugle- og planteliv
1412 (sjeldne arter som fjellrev og snøugle er påvist i området). I tillegg er det
1413 risiko for forurensing, særlig av elver og vann, fra olje og mikroplast. Det
1414 må også nevnes at området er svært viktig for friluftsliv og tradisjonell
1415 livsstil, både lokale og tilreisende bruker det til fiske, jakt, bærplukking og
1416 annet friluftsliv. Slik har området blitt brukt i generasjoner, noe mange
1417 gammer beviser.

1418 Det følger av FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP)
1419 artikkel 27 at etniske, religiøse eller språklige minoriteter ikke skal nektes
1420 retten til å dyrke sin egen kultur. SP artikkel 27 må også ses i sammenheng
1421 med Grunnloven § 108, som pålegger statens myndigheter «å legge
1422 forholdene til rette for at den samiske folkegruppe kan sikre og utvikle sitt
1423 språk, sin kultur og sitt samfunnsliv».

1424 I den nylig avsagte Fosen-dommen har Høyesterett utdypet og presisert
1425 regelen som følger av SP artikkel 27, og ikke minst hvor terskelen for
1426 krenkelse ligger – når er retten til kulturutøvelse krenket? Høyesterett
1427 uttrykker «at det vil foreligge en krenkelse av rettighetene etter SP artikkel
1428 27 dersom inngrepet fører til vesentlige negative konsekvenser for

- 1429 muligheten til kulturutøvelse. Høyesterett konkluderte med at
1430 vindkraftutbyggingen vil ha en vesentlig negativ effekt på reineiernes
1431 mulighet for å dyrke sin kultur på Fosen, og at dette er en krenkelse av SP
1432 artikkel 27. Fosen-dommen har betydning for vurderingen av Davvi
1433 vindkraftverk, som i areal vil være større enn anleggene som ble rammet
1434 av denne dommen.
- 1435 Samiske områder og næringer har måttet tåle betydelige arealinngrep.
1436 Det er ikke tiden for en ny «Alta-sak», tvert imot må samiske næringer få
1437 forutsigbarhet og ro nå.
- 1438 Venstre sier nei til utbygging av Davvi vindkraftverk.

Forslag nr 23 Miljø, natur og klima

Forslagstiller: Troms og Finnmark Venstre

1439 **Oppdatering av statens veiledere**
1440 **(konsekvensutredninger/nytte-**
1441 **kostnadsanalyser)**

1442 Større utbygginger og infrastrukturprosjekter, som fordrer store
1443 naturinngrep, spesielt i de områder som omfattes av FN-konvensjonen om
1444 sivile og politiske rettigheter (SP) art. 27 og derfor beskyttet, må asap
1445 vurderes i forhold til Fosen-dommen.

1446 Dette er viktig slik at vi ikke går inn i en fremtid med mange unødvendige
1447 rettssaker og store forsinkelser knyttet til større inngrep. I de tilfeller der
1448 en tror Fosen-dommen setter stopper for prosjektet, da må alternative
1449 veier til målet utredes.

1450 Venstre foreslår at det kommer en oppdatering i alle statens veiledere om
1451 konsekvensutredninger (Nytte kostnadsanalyser) av prosjekter, slik at
1452 disse er oppdaterte i forhold til Fosen dommen og det må komme krav om
1453 at alternativer utredes om Fosen dommen kan stoppe prosjektet.

Forslag nr 24 Næringsliv og verdiskaping

Forslagstillar: Rogaland Venstre

1454 **Venstre vil ha ei meir fleksibel handheving** 1455 **av alkoholreklameforbodet**

1456 Venstre meiner det er på tide med ei meir liberal og fleksibel tilpassing av
1457 dagens forbod mot alkoholreklame. I tråd med at me har fått fleire lokale
1458 produsentar av både øl og sider burde det vera mogleg for
1459 serveringsstader å informera om produkta sine.

1460 Mange lokale aktørar, både produsentar og serveringsstader, arbeider for
1461 å fremja ein alkoholkultur der det er kvalitet, smak og kunnskap som er
1462 viktigast, ikkje konsum og høg partyfaktor. Venstre har stor respekt for
1463 entreprenørar som utviklar lokalprodusert øl og sider.

1464 Me har sett ei positiv utvikling av kvalitetsprodukt i distrikta som bør
1465 applauderast, ikkje leggja hindringar i vegen for. I dag er tolkinga av
1466 alkoholreklameforbodet svært streng, og mange bryggeri og
1467 serveringsstader opplever regelverket som firkanta. Det må bli mogleg å
1468 informera kundane sine om kva produkt som er tilgjengeleg og på veg.

1469 Serveringsstader må også ha lov å utsmykka lokala sine i den stilen dei
1470 sjølv ønskjer. Om dette inkluderer bruk av t.d historiske plakatar skal ikkje
1471 dette vera noko skjenkekontrollen treng bruka tid på å krevja fjerna frå
1472 veggane, som enkelte stader har opplevd . Når ein frivillig oppsøker ein
1473 serveringsstad er ein klar over kva slags varer som er til sals.

1474 Venstre vil ikkje tilbake til ei tid med glossy og glamorøse annonsar og
1475 reklamefilmar, men meiner det må kunne finnast ein ny veg mellom eit
1476 frislepp og dagens strenge totalforbud.

Forslag nr 25 Skole og oppvekst

Forslagstillere: Kåre Pettersen og Trine Jørgensen Dahl

- 1477 **Venstre ønsker ingen nedbygging av**
1478 **private barnehager!**
- 1479 Halvparten av Norges barnehager er private.
- 1480 Venstre vil stikke hull på myten om at milliarder av velferdskroner
1481 forsvinner ut av de private barnehagene og opp i lomma på
1482 velferdsprofitører.
- 1483 Venstre vil ikke at kommune-Norge skal overta/kjøre landets private
1484 barnehager, eller at det skal være opp til regimet i kommunen å sjalte ut
1485 eksisterende godkjente barnehager med (eller uten) store gjeldsbyrder i
1486 investerte barnehagebygg.
- 1487 For å kunne treffe mulige tiltak innenfor feltet må vi ha en
1488 kunnskapsbasert framstilling av private barnehager der nyansene
1489 framkommer.
- 1490 Venstre ønsker et bredere beslutningsgrunnlag.

Begrunnelse:

Fordelingen av private og kommunale barnehager har sin forhistorie i Barnehageforliket 2003 da det sto 30.000 barn på venteliste for å få barnehageplass. Lovfestet rett til barnehage for alle barn resulterte i et skrikende behov for barnehager.

Kommune-Norge hadde verken økonomisk forutsetning eller mulig kapasitet til å bygge ut i samme grad som forventningskravet om plass for alle barn. Private aktører ble invitert inn som bidragsyter innenfor feltet.

En stor variasjon av private barnehagedrivere over hele landet investerte i barnehagebygg og startet nye barnehager.

Ideelle barnehager utvidet og ble omdannet til Aksjeselskap eller Stiftelser.

Gårdsdrift åpnet barnehager som attåt-drift.

Det var kjeder i forskjellige variasjoner eid av foreldre eller andre.

Det var investorer som stiftet selskaper som bygde barnehagebygg.

Det var ideelle eid av store eller mindre bedrifter som subsidierer sine ansatte med kjøkken/kokk, eiendom/bygg osv osv.

Det var ideelle som eies av seg selv.

Inntektene i barnehagene styres av foreldrebetaling og tilskudd målt på hva kommunen brukte pr barnehageplass to år i forkant.

- Foreldrebetalingen er sterkt subsidiert med lik pris i alle landets barnehager.

For å kunne treffe mulige tiltak innenfor feltet må man nyansere forståelsen for variasjoner i organisasjonsform, historiske utbytter, krav til overskudd for å kunne betjene gjeld på investering i bygg, begrepsforståelse av feks ideelle barnehager og andre private barnehager.

Forskjell på by og land kan også være en indikator.

Venstre vil hegne om private driveres rett til å drive lovmessig med overskudd fordi dette er en forutsetning for å kunne drive en bedrift med ansatte og investeringsgjeld.

Venstre vil hegne om barnehageforliket som bidrar til å øke kvinners deltakelse i yrkeslivet.

Forslag nr 26 Skole og oppvekst

Forslagstiller: Siv Elise Karlsen

1491 **Vi trenger en demokratisk skole!**

1492 Demokratiet som styreform er på tilbakegang i verden, og vi ser trusler
1493 mot demokratiet i mange land. For at Norge skal være et velfungerende
1494 demokrati framover, må barn og ungdom få reelle erfaringer av
1495 demokratiske prosesser fra de er små.

1496 Skolen må endres til å bli et sted der barn og unge får prøvd ut og erfart
1497 demokratiet i sin fulle bredde. Den obligatoriske undervisningen må
1498 reduseres til et minimum, og elever må få utforske, leke, velge, diskutere
1499 og ta beslutninger utenfor rammene av skolefag, utenfor rammene av
1500 arbeid som skal vurderes og evalueres av lærer.

1501 Venstre må ta tilbake sin plass som skolepartiet, partiet som reformerer
1502 skolen til en skole for fremtiden! Framtidens skole er en reell forberedelse
1503 for barn og unge til å bli ansvarlige voksne; fullverdige deltakere i et
1504 velfungerende folkestyre.

Begrunnelse:

Våre barn og unge tilbringer hoveddelen av sin våkne tid i institusjoner styrt av offentlige rammer og læreplaner – fra de begynner i barnehagen til de er ferdige på videregående skole. Jo mer tid vi bestemmer at barn og unge skal tilbringe i disse institusjonene, jo større ansvar tar vi implisitt for deres livskvalitet og utvikling.

Når vi først har bestemt at våre unge skal tilbringe så mye tid i disse institusjonene, må vi være helt sikre på at det vi tilbyr innenfor institusjonene er bedre og resulterer i et bedre liv for disse menneskene, enn hva de hadde fått om de ikke hadde være innenfor institusjonene i like lang tid.

Man kan stille mange spørsmål ved denne institusjonaliseringen: Fraværsproblematikk, gutters dårlige resultater, psykiske plager, uro i skolen, skolevegring er temaer som diskuteres i dag – stort sett uten å stille spørsmål ved skolen som system.

Det jeg ønsker å ta opp er imidlertid et annet tema i forbindelse med skolen: Demokrati. Og de løsningene jeg kommer til å presentere, kan sannsynligvis også føre til bedring i problemstillingene over.

Jeg ønsker å sette søkelys på at vi, som lever i et demokrati, lar våre barn settes inn i et fullstendig udemokratisk system i deres 18 første leveår. Og det som kanskje er enda verre, er at vi ikke er åpne om dette overfor barna våre – at det i praksis er skoleplikt i Norge, at det er tvang. Og når barn motsetter seg denne tvangen, som på mange måter er en naturlig reaksjon, blir skylden plassert på barnet eller foreldrene – skolen som system går fri!

Vi prøver å fortelle barn og unge at de har medbestemmelsesmulighet og at de har elevråd og har alle mulige muligheter til å påvirke sin situasjon. Det som er farlig ved dette, er at barn og unge implisitt lærer at det å engasjere seg ikke gir noen mening, for de tingene de faktisk får være med å bestemme, betyr ingenting i den store sammenhengen – det har de erfart i «elevdemokratiet».

Vi ser i utviklingen i Europa og verden i dag at demokratiet er i tilbakegang, og ekstreme krefter har framgang. Det er viktigere enn noen gang å verne om, og å styrke, demokratiet i landet vårt. Kun 2% av innbyggerne i Norge er medlemmer av politiske partier (ref. Levekårsundersøkelsen 2017), og bare en brøkdel av disse igjen er aktive medlemmer som faktisk påvirker partienes politikk. Dette er et alvorlig signal om at også demokratiet i Norge står ustøtt. Vi bruker heller kommentarfelt på nettet enn vårt demokratiske system for å fremme våre meninger.

Våre innbyggere må få muligheten til å si sin mening og å påvirke beslutninger som er relevante for dem fra tidlig alder, de må bli vant til å fremme saker og meninger i riktige fora, tolerere andre meninger og være lojale mot flertallsbeslutninger. Hadde det ikke vært naturlig at den institusjonen som har tatt på seg å ta vare på barna våre i barneparten av deres våkne liv, også skulle ta ansvar for å utdanne virkelig kompetente borgere til vårt folkestyre?

Så, hva kan gjøres?

Alexander Meyer har skrevet en bok han kaller «Det store skolespranget» der han oppfordrer oss til å anerkjenne at det i praksis er tvang å gå på skole i Norge. Men han foreslår at vi gjør den tvangen så kort og intensiv som mulig på starten av skoledagen, og deretter lar elevene ha fullverdig demokrati og reell påvirkningsmulighet resten av skoledagen. Heldagsskole er en praktisk ordning i vårt samfunn slik at foresatte kan være i arbeid. Løsningen kan være å gjennomføre den grunnleggende teoriinnlæringen under stramme regler før lunsj, og så har elevene valgfrie aktiviteter bestemt gjennom demokratiske prosesser på ettermiddagen. De aktivitetene som gjøres på ettermiddagen vil absolutt også være nyttig

læring og erfaring, men underlegges ikke vurdering av lærer. For at elevene skal ha reell påvirkningsmulighet må de ha et fornuftig budsjett til å leie lokaler, leie inn instruktører, kjøpe utstyr etc., og alt må selvfølgelig foregå innenfor sikkerhetsregler og lover, noe som skolens ansatte må ta ansvar for.

Dette er EN mulighet – det finnes helt sikkert flere gode ideer – men det som er fint med denne ideen er at den gir oss bilder på en annerledes og kanskje bedre skolehverdag for mange, som kunne vært testet ut! De siste tiårenes skoleutvikling har stort sett dreid seg om å øke timeantall, legge til temaer, øke grad av teori og redusere praktiske fag innenfor gjeldende struktur – med gode intensjoner, men har det ført til ønskede resultater? Det er på tide å åpne opp debatten og tenke nytt – tenke ut over den etablerte skolestrukturen.

Ved forrige stortingsvalg gikk Venstre til valg på mer valgfrihet i skolen. Dette førte til Fullføringsreformen, som ble lagt fram mens Venstre satt i regjering. Fullføringsreformen var et lite skritt i riktig retning – men fikk mye motstand da den ble lagt fram på grunn av intensjonen om økt valgfrihet når det gjelder fag. Den ble til slutt vedtatt i juni i fjor, men valgfriheten ser ut til å ha blitt redusert til muligheten til å gjennomføre skolen på flere år/forsøk. Dette er selvfølgelig bra, men viser at debatten ikke greier å heve blikket og stille spørsmål ved skolen som system, og hva det gjør med våre håpefulle at de presses igjennom dette systemet.

Venstre må fortsette jobben med å kjempe for fornyelse av skolen, la oss heve debatten opp på et høyere nivå og stille spørsmål ved skolen som system! La oss bli skolepartiet igjen – mer valgfrihet og ekte demokrati inn i skolen – og mer autonomi og anerkjennelse til lærerprofesjonen!

Forslag nr 27

Skole og oppvekst

Forslagstiller: Unge Venstre

1505 **En friere og enklere studiehverdag**

1506 Kunnskap er nøkkelen til frihet og muligheter. Det er en viktig investering i
1507 studentenes helse å gi dem de nødvendige rammene for å lykkes i
1508 utdanningen sin. Nyere undersøkelser viser at en av tre studenter sliter
1509 med alvorlige psykiske plager, mens over halvparten av studentene
1510 melder at de er mer ensomme enn før. Studentene var en særlig utsatt
1511 gruppe under pandemien, og fremover vil det kreves en ekstra innsats for
1512 å forhindre sterke ettervirkninger.

1513 Studenter melder om at trang økonomi, dårlige levekår og mangel på
1514 sosiale arenaer er noen av faktorene som påvirker deres hverdag mest.
1515 Venstre vil fortsette å satse på studentene ved å prioritere midler til økt
1516 studiestøtte, flere studentboliger og et styrket helsevesen. Staten må
1517 samarbeide tett med studentsamskipnadene, høyere
1518 utdanningsinstitusjoner og studentorganisasjoner for å sikre at det
1519 etableres treffende tiltak for å bedre studiehverdagen.

1520 Studiehverdagen påvirkes også sterkt av måten studiene ved norske
1521 universiteter og høyskoler er lagt opp. I dag er det mange studier som
1522 legger opp til rigide studieopplegg, med mye obligatorisk undervisning
1523 og utdaterte eksamensformer. Venstre vil at studiehverdagen i større grad
1524 skal være tilpasset studentenes ønsker og behov, ved blant annet å gjøre
1525 undervisningen mer praktisk og fleksibel, og legge til rette for at flere
1526 studier kan bruke mer yrkesrelevante eksamensformer.

1527 **Venstre vil:**

- 1528 ✓ Holde fast ved gratisprinsippet i høyere utdanning.
- 1529 ✓ Feste studiestøtten til 1.5G.
- 1530 ✓ Øke inntekts- og formuesgrensen for studenter.
- 1531 ✓ Bygge flere studentboliger tilknyttet studiestedene, og gi økt støtte
1532 til studentsamskipnadene til kjøp av eksisterende bygg til bruk til
1533 studentboliger.
- 1534 ✓ Øke støtten til helsetilbud for studenter, særlig rettet mot psykisk
1535 helse.
- 1536 ✓ Knytte rådgivningstjenestene i høyere utdanning tettere opp mot
1537 NAV.
- 1538 ✓ At universiteter og høyskoler i større grad gjør forelesninger og
1539 annet undervisningsmaterieell fritt tilgjengelig på nett.

- 1540 ✓ Vil fjerne blind sensur og innføre krav om to sensorer ved alle
- 1541 eksamener.
- 1542 ✓ At det skal varieres i bruk av eksamensformer, med mål om å gjøre
- 1543 dem mer yrkesrelevant.
- 1544 ✓ Integrere praksis i alle studieløp der det er hensiktsmessig.

Forslag nr 28

Transport og samferdsel

Forslagstiller: Viken Venstre

1545 **Togpendlere først!**

1546 Venstre støtter samferdselsministerens forslag om å la Flytoget AS ta over
1547 en del av regiontogtrafikken på Østlandet, gitt at Flytogets tilbud
1548 integreres med regiontogtrafikken fra 2023, slik Jernbanedirektoratet har
1549 anbefalt.

1550 En integrasjon av dagens Flytog og regiontogene kan gi en vesentlig
1551 økning av antall togavganger i rush-retning for pendlere og flypassasjerer
1552 på Østlandet:

1553 ✓ Oslo - Gardermoen: En økning fra 4 til 12 avganger

1554 ✓ Lillestrøm: En økning fra 8 til 19 avganger

1555 ✓ Hamar: En øking fra 2 til 4 avganger

1556 ✓ Jessheim: En økning fra 2 til 4 avganger

1557 ✓ Årnes: En økning fra 2 til 3 avganger

1558 ✓ Asker og Sandvika: En økning fra 8 til 12 avganger

1559 ✓ Drammen: En økning fra 7 til 10 avganger

1560 ✓ Tønsberg: En økning fra 3 til 4 avganger

1561 ✓ Spikkestadbanen: Mulighet for inntil 9 minutter kortere reisetid

1562 Denne økningen i togtilbudet, uten vesentlige infrastrukturtiltak, må
1563 prioriteres framfor å bevare den historiske organiseringen av
1564 jernbanesektoren.

1565 Pendlerne skal kunne reise på tvers av Vy og Flytoget, enten med billett fra
1566 Ruter eller med et utvidet billettsystem som dekker hele kollektivsystemet
1567 på Østlandet. Billettprisene for kollektivtrafikk skal gradvis reduseres.

1568 Disse økningene vil komme i tillegg til de store tilbudsøkningene som
1569 kommer som følge av Follobanen til Ski, Ås, Moss, Mysen og Fredrikstad
1570 fra 2022 og 2028.

1571 Venstre vil sette pendlerne foran ideologi om at ett enkelt statlig selskap,
1572 Vy, skal ha monopol på togtrafikken på Østlandet. Venstre vil støtte de
1573 faglige rettigheten og arbeidsbetingelsene til ansatte og fagorganiserte i
1574 både det statseide Vy og statseide Flytoget.

Begrunnelse:

Selv om konkurransen er avlyst har samferdselsministeren lagt til grunn at det forhandles om to togpakker.

Sett fra Venstres synspunkt som ønsker konkurranse, er det bra. Nå som SV og LO presser regjeringen på å slå sammen de to selskapene og gi begge pakkene til Vy, er det viktig å få fram at vi kan få et langt bedre togtilbud enn i dag ved at Flytoget får forhandle om den ene pakka. Vi må understreke at bedre tilbud til de reisende er viktigere enn regjeringens og SVs ideologiske grep der ett stort statlig jernbaneselskap med monopol blir pekt på som løsningen.

Forslag nr 29

Trygghet (justis, beredskap og rettssikkerhet)

Forslagstiller: Troms og Finnmark Venstre

1575 **Det haster med løsning på helikopterkrise**

1576 Norge er Europas største land hvis vi tar med havområdene. Og det skal vi,
1577 for det er der de store verdiene, mulighetene og interessene ligger. Det
1578 aller meste av disse områdene er i nord. Olje, gass, fisk, seilingsleder,
1579 turisme og kanskje mineraler; alt dette er av vital interesse for Norges
1580 økonomi og sikkerhet. Så har vi i tillegg det krevende naboskapet med
1581 Russland og åpenbare behov for suverenitetshevdelse.

1582 Norge har også et stort behov for håndhevelse av lov og orden gjennom
1583 kontroll og tilstedeværelse i havområdene så vel som på land. Det dreier
1584 seg også om ressurs- og miljøovervåking. Kystvakten har vært og er et
1585 viktig instrument for å ivareta Norges interesser på disse feltene i
1586 havområdene våre. Helikoptre på Kystvaktens skip har vært avgjørende
1587 for å løse svært mange oppdrag i de svære havområdene; helikoptre gir
1588 større aksjonsradius og mulighet for raskt å oppsøke ulike situasjoner
1589 eller bidra i søk og redning. Helikoptre i Kystvakten er med andre ord noen
1590 av samfunnets desidert viktigste verktøy for kontroll og tilstedeværelse i
1591 Fiskevernsonen ved Svalbard, Fiskerisonen ved Jan Mayen og den
1592 nordlige delen av norsk økonomisk sone.

1593 Dette skulle forsterkes gjennom kjøp av nye helikoptre både til Kystvakten
1594 og Fregattvåpenet; den nye helikoptermodellen NH90. Etter mange år
1595 med utfordringer med innfasing og drift av NH90 ble både videre innkjøp,
1596 innfasing og drift avsluttet med øyeblikkelig virkning i sommer. Resultatet
1597 er at Kystvakten og Fregattvåpenet står uten helikopter. Det går ut over
1598 kritiske funksjoner for Norge, fra suverenitetshevdelse til ressurs- og
1599 miljøovervåking, lov og orden, søk og redning. Uten helikoptre er også
1600 fregattene betydelig redusert som våpensystem. Det er reist spørsmål om
1601 det var riktig å si opp avtalen om leveransen av NH90 som nå opereres av
1602 13 land. Et samarbeid med Sverige og Finland om vedlikehold og
1603 flytimeproduksjon, som også operer NH90, ble ikke vurdert.

1604 I tillegg mangler Hæren helikoptre til forflytning og evakuering og
1605 spesialstyrkene trenger utskifting av sine Bell 412. Vi har altså en generell
1606 helikoptermangel, utover krisen i Kystvakten. Og mangelen på helikopter
1607 forverres. Dette er en meget alvorlig situasjon som ikke kan vare. Det må
1608 finnes en løsning og det haster, gitt den tiden og de utfordringene vi står
1609 overfor.

- 1610 Mens det er mulig å leie inn sivile helikoptre til oppdrag i fredstid er det
1611 ikke aktuelt for oppgaver som omfatter landing på fartøy til havs.
1612 Fiskeriinspektører fraktes fra kystvaktfartøy til fiskefartøyer som skal
1613 kontrolleres. Sivile helikoptre fra land vil ikke kunne nå Fiskevernsonen
1614 ved Svalbard, Fiskerisonen ved Jan Mayen og den østlige delen av
1615 Barentshavet. Selv et fast stasjonert helikopter på Svalbard vil ikke kunne
1616 dekke hele Fiskevernsonen rundt øygruppa.
- 1617 Avhengighet av sivile helikoptre i krise og krig er heller ikke en god
1618 løsning. Anskaffelse av helikoptre til Forsvaret og særlig Kystvakten må
1619 prioriteres høyt. Vi må se på hva som tilbys av kjente modeller som andre
1620 land har god og bred erfaring med. Norge bør velge et enhetshelikopter
1621 som kan dekke alle funksjoner, også for raskest mulig å kunne starte
1622 flyging fra fartøy.
- 1623 Hvis en allerede anerkjent helikoptermodell velges, kan denne typen leies
1624 inn med en operativ og teknisk utdanningspakke. Dette burde ikke ta flere
1625 år; en rask og enkel konsekvensutredning frem mot en beslutning kan
1626 benyttes ved anskaffelse av slike eksisterende modeller, prisen vil da også
1627 være mer forutsigbar. Dette må være i Forsvarets interesse. Et alternativ
1628 som kan vurderes er det velprøvde Sea Hawk/Black Hawk som er et
1629 helikopter som kommer i flere utgaver.
- 1630 Når det gjelder baser og kompetanse så har den Maritime
1631 helikoptervingen på Bardufoss flystasjon den nyeste og beste
1632 eksisterende infrastrukturen i landet for helikopter, den har vært mest
1633 operativ og har fortsatt best teknisk kompetanse på helikopter. Men altså
1634 for tiden uten helikoptre. Det er organisert en betydelig
1635 flymekanikerutdannelse på Bardufoss gjennom mange år for å dekke
1636 nasjonale behov, dette har vært et samarbeid mellom Fylkeskommunen,
1637 Forsvaret og Kongsberg gruppen.
- 1638 Bardufoss flystasjon er i tillegg lokalisert midt i kjerneområdet til Hæren
1639 og nært de prioriterte operasjonsområdene til Marinen og Kystvakten.
1640 Kombinasjonen nærhet og kompetanse er svært viktig. I tillegg til at base
1641 og helikopterflåte er viktige for Forsvaret og Kystvakten vil dette også
1642 supplere sivile ressurser for søk og redning til lands og til vanns. Dette er
1643 stadig mer viktig i en region med økende økonomisk aktivitet i krevende
1644 vær og natur. Ved en større hendelse i nordområdene er det i dag svært få
1645 maritime helikoptre å spille på i landsdelen sammenlignet med hva som er
1646 tilgjengelig i sør.
- 1647 Venstre vil at det jobbes for et enhetshelikopter for Kystvakten,
1648 Fregattvåpenet og Hæren som fases inn over helikopterbasen på
1649 Bardufoss flystasjon. Kystvakten gis første prioritet. Slik ivaretas

1650 eksisterende høykompetanse hos personellet og utnytter infrastrukturen
1651 og de investeringene som allerede er gjort på Bardufoss. Dette vil være en
1652 god løsning som svarer på mange utfordringer Norge står overfor i en
1653 krevende tid og det vil ruste oss for fremtiden.

Forslag nr 30 Trygghet (justis, beredskap og rettssikkerhet)

Forslagstiller: Oslo Venstre

1654 **Vi trenger en nasjonal kvitteringsordning i** 1655 **politiet**

1656 Å føre en liberal politikk innebærer å gi frihet til alle. Dokumentasjon på
1657 hvilke inngrep staten gjør i den enkeltes liv og frihet står sentralt i den
1658 enkeltes rett til å forsvare egne rettigheter og beskytte mot
1659 diskriminering.

1660 Forskning viser at ungdom og voksne menn med minoritetsbakgrunn
1661 oftere blir stoppet av politiet enn andre. Slik etnisk profilering er et
1662 internasjonalt fenomen, og Norge er intet unntak. Allerede i 2018
1663 konkluderte FNs menneskerettighetsråd med at norsk politi bedriver
1664 etnisk profilering med sine ID-kontroller. Det føres ikke statistikk over
1665 slike kontroller. Norge har fått klart signal både fra CERD og ECRI om å
1666 samle kontrolldata. Det bidrar til å stigmatisere, og kan gi en følelse av
1667 utenforskap for ungdommer som det nettopp er viktig å inkludere.

1668 En kvitteringsordning er et tiltak som skal bidra til mindre stigmatisering
1669 av minoritetsungdom og høyere tillit til politiet. Ordningen går ut på at
1670 man mottar en kvittering dersom man blir stoppet av politiet. Kvitteringen
1671 skal inneholde informasjon om situasjonen og fungere som et bevis på at
1672 det faktisk har funnet sted. Ordningen bør innrettes slik at man kan hente
1673 ut anonymisert statistikk over omfanget av slike kontroller. Innretningen
1674 bør også ta hensyn til lærdommen fra pilotprosjektet som skal innføres i
1675 Oslo.

1676 I en rapport fra Antirasistisk senter (2017) kommer det frem at for mange
1677 ungdommer opplever å bli stanset og kontrollert av politiet.
1678 Mistenkeliggjøring, en opplevelse av ydmykelse og svekket tillit til politiet
1679 går igjen. Et av de viktigste argumentene for en kvitteringsordning er å
1680 forebygge den tidvis økende mistilliten spesielt ungdom med
1681 minoritetsbakgrunn opplever i relasjon til politiet. Manglende tillitt til
1682 politi som institusjon er oppskriften til opprør og opptøyer blant ungdom.

1683 Et flerkulturelt samfunn har et ekstra ansvar i å beskytte minoriteter fra
1684 rasisme og diskriminering. Når navn, utseende og religion avgjør hvordan
1685 man blir behandlet, har man ikke et fritt samfunn. En kvitteringsordning vil
1686 både gjøre det lettere å dokumentere omfang av etnisk profilering og

1687 diskriminering på individ og samfunnsnivå, og samtidig kunne virke
1688 bevisstgjørende for politimyndigheten.

1689 En kvitteringsordning alene vil ikke være nok. Derfor må det satses
1690 langsiktig og fokusert på enheter i politiet som jobber ansikt til ansikt
1691 med ungdom i områder som har utfordringer med kriminalitet. Slike tiltak
1692 må koordineres med andre satsinger i nærmiljøet. Eksempelvis bør SaLTo-
1693 prosjektet i Oslo styrkes og utvides.

1694 **Venstre vil:**

- 1695 ✓ Innføre en nasjonal kvitteringsordning i politiet.
- 1696 ✓ Innføre en satsing på politienheter som jobber i nærmiljø med høy
1697 kriminalitet, med mål om å bygge langsiktige og gode relasjoner
1698 med ungdommer.
- 1699 ✓ Øke ressurser til, styrke kompetansen i og bedre samarbeidet
1700 mellom politiet og andre initiativ i nærmiljøet.
- 1701 ✓ Sikre at politiet har nødvendig kompetanse om gruppene som er
1702 dekket av det strafferettslige diskrimineringsvernet.
- 1703 ✓ At det bevilges midler til forskning som ser på årsakene til,
1704 konsekvensene av, og hvordan man kan forebygge diskriminering i
1705 politiet og andre offentlige instanser.
- 1706 ✓ Inkludere kunnskap om diskriminering og teknikker for å unngå
1707 ubevisst forskjellsbehandling i utdannelsesløpet til politi og andre
1708 relevante profesjoner, og sikre regelmessig kunnskapspåfyll på
1709 arbeidsplassen.

Forslag nr 31 Økonomi og finans

Forslagstiller: Unge Venstre (UV)

1710 **En bærekraftig velferdsstat**

1711 Fremover står velferdsstaten overfor store økonomiske utfordringer.

1712 Perspektivmeldingen viser at det vil bli langt færre yrkesaktive per
1713 pensjonist, samtidig vil utgiftene til velferdsordninger øke, og
1714 petroleumsinntektene bli mindre. Parallelt med dette skal Norge gjennom
1715 det grønne skiftet, og vi må gjennomføre flere kostbare klimatiltak
1716 dersom vi skal nå målene i Parisavtalen.

1717 Velferdsstaten har dermed et betydelig inndekningsproblem, og
1718 handlingsrommet vårt vil bli langt mindre i tiden fremover. Venstre vil føre
1719 en ansvarlig økonomisk politikk som opprettholder velferdsstatens
1720 bærekraft, og ikke går utover kommende generasjoners frihet og
1721 muligheter.

1722 Pensjonsutgiftene er en av statsbudsjettets største utgiftsposter, og
1723 dagens system er ikke tilpasset den demografiske utviklingen. Derfor vil
1724 Venstre omlegge pensjonssystemet i en mer bærekraftig retning.

1725 For å redusere offentlige utgifter og levere gode tjenester til innbyggerne,
1726 er vi avhengig av flere private og ideelle aktører. Derfor vil Venstre ha et
1727 mangfold av offentlige, private og ideelle tilbydere av velferdstjenester og
1728 delprivatisere flere offentlige tjenester.

1729 I årene fremover er vi nødt til å gjennomføre tøffere økonomiske
1730 prioriteringer. Vi har verdens høyeste offentlige pengebruk per innbygger,
1731 og hvis vi fortsetter festen i dette tempoet våkner morgendagens
1732 generasjoner opp med bakrusen. Nå er det på tide å skjerpe inn på
1733 pengebruken, og føre en bærekraftig økonomisk politikk.

1734 **Venstre vil:**

- 1735 ✓ Senke handlingsregelen til 2,5%.
- 1736 ✓ Fjerne skattefradraget for BSU.
- 1737 ✓ Innføre aldersjustert pensjonsalder.
- 1738 ✓ Avvikle avtalefestet pensjon (AFP) i offentlig sektor, og la
1739 arbeidsgiver og arbeidstaker selv finansiere egne ordninger med
1740 AFP i privat sektor.
- 1741 ✓ Avvikle særaldersgrenser i yrker som som ikke er særskilt tunge.
- 1742 ✓ Delprivatisere flere offentlige tjenester.
- 1743 ✓ Beholde private og ideelle aktører i velferden.

- 1744 ✓ Innføre en moderat egenandel i sykelønnsordningen.
- 1745 ✓ Videreføre ABE-reformen.
- 1746 ✓ Nedskalere og redusere store statlige byggeprosjekter.
- 1747 ✓ Prioritere klima, trafikksikkerhet og samfunnsøkonomisk
- 1748 lønnsomhet i Nasjonal transportplan.
- 1749 ✓ Fortsette å konkurransenutsette jernbanen.

Forslag nr 32

Annet

Forslagstillere: Line Markussen, Hege Eriksen Nordbøe, Dag Harald Yngland, Erik Hammer, Nina Marie Vik, Harald Hammer, Tove Rasmussen og Solveig Toft

- 1750 **Venstre vil ha klare prioriteringer for**
1751 **tilknytning til strømmettet og en proaktiv**
1752 **kraft- og energipolitikk fremover på**
1753 **naturens premisser**
- 1754 Tilgang på energi er blitt et knapphetsgode i Norge. Ifølge Energiloven
1755 skal alle gis mulighet til å knytte seg til strømmettet. Loven er også klar på
1756 at tildeling av kapasitet i nettet skal være «objektiv og ikke-
1757 diskriminerende». I praksis innebærer det “førstemann til mølla”.
1758 Nettselskapene kan ikke velge et prosjekt over et annet, men skal være
1759 nøytral.
- 1760 Eksempelvis vil et prosjekt som fordrer kraft for ny matproduksjon stille
1761 bak i køen til fordel for et datasenter, dersom datasenteret var tidligere
1762 ute. Yara trenger strøm for reelle, globale CO₂-kutt, samtidig som vi vil
1763 satse videre på elektrifisering av sokkelen uten sikker, global klimaeffekt.
1764 Om vi skal prioritere strøm til utvinning av kraftkrevende bitcoin, til å
1765 elektrifisere eksisterende industri eller til nye næringer og grønne
1766 industriarbeidsplasser som for eksempel batteriproduksjon, er reelle
1767 dilemma vi faktisk står overfor. Produksjon av hydrogen innebærer stort
1768 energitap, kanskje er vannkraften for verdifull til å bruke på dette, og
1769 framtidig europeisk havvind et bedre alternativ? NVE har tidligere lagt
1770 behov for flere datasentere til grunn i sine scenarier, ettersom Norge har
1771 gode forutsetninger med vannkraft, politisk stabilitet og kjølige
1772 omgivelser. Samtidig må vi huske på behovet for å utvikle lokal
1773 næringsvirksomhet.
- 1774 Venstre i Bamble mener det må på plass klare prioriteringer for å sikre
1775 optimal bruk av energi. Vi kan forvente økt etterspørsel i årene som
1776 kommer. Da må det utarbeides kriterier, som for eksempel reelle, globale
1777 CO₂- kutt, energiintensitet (ønsket resultat i form av arbeidsplasser eller
1778 skatteinngang pr energienhet), sirkularitet og mulighet for utnyttelse av
1779 overskuddsenergi/fjernvarme. Å si ja til alt utgjør en reell og økt trussel
1780 mot natur og naturmangfold i form av utbygging av ny kraft. Samtidig må
1781 ny energi skaffes til veie. Det kreves derfor kraftigere og mer målrettet
1782 satsing på ENØK for næring og private, gjerne med mulighet for

- 1783 egeninnsats. Geotermisk energi, fjernvarme, oppgradering av eldre
1784 vannkraftverk og bedre ordninger for solenergi på tak må på plass. Disse
1785 endringene kan gi minimum 20–30 TWh innen få år uten å bygge ned ny
1786 natur. Det må også bevilges midler til FoU innen kjernekraft for å ta
1787 kompetente valg siden.
- 1788 Høye priser og økt etterspørsel etter energi gjør at naturen nå trenger
1789 sterkere vern. Utbyggingsinteressene er mektige. Hvem beskytter
1790 naturen? Vi burde hatt en Naturvernminister!

Begrunnelse:

Vi mener det er på høy tid at et parti som Venstre kan gå foran og etterlyse politiske prioriteringer ut fra verdier vi ønsker å ivareta for å bremse et utilbørlig press på naturen på grunn av en ensidig kraft- og energipolitikk.

Som et parti som vektlegger at naturen må sette premissene, tar denne uttalelsen nettopp utgangspunkt i det. Vi som signerer er fra NO 1, NO 2 og NO 5, og har fulgt utviklingen tett.

Forslag nr 33

Annet

Forslagstillere: Frode Tennebø, Thomas Johansen, Sven Magne Anda, Jan Edvard Næss Jerstad, Heidi Raude og Øivind Nordahl

1791 **Kjernekraft trenger forutsigbare** 1792 **rammebetingelser**

1793 Kjernekraft er og vil være en del av løsningen for det grønne skifte for
1794 verden, og kanskje for Norge. Venstre vil at foretak som ønsker å drive
1795 forskning, utvikling, produksjon og drift av nukleære reaktorer må få
1796 tilsvarende rammebetingelser som resten av Europa og verden, en av de
1797 desidert tryggeste industriene vi har. I dag opererer Norge med veldig
1798 strenge regler, som paradoksalt nok, ikke gjør dette tryggere. Tvert imot,
1799 fordi Norge blir en "enslig svale" i et ellers velregulert, internasjonalt
1800 samarbeid.

1801 I dag er 440 reaktorer i drift i verden og 55 er under bygging. Enda flere er
1802 under planlegging. Noen av disse siste er såkalte små, modulære
1803 reaktorer (SMR), som gir standardiserte løsninger med rask byggetid, lite
1804 arealbruk, rimeligere investering og mulighet for desentralisert
1805 produksjon der det er hensiktsmessig. Ved å produsere elektrisitet nær
1806 forbruket sparer man store inngrep i naturen for overføringslinjer. Det gjør
1807 også at man kan bruke det eksisterende nettet mer effektivt og dermed
1808 spare store kostnader. Dessuten kan vi da bruke kjernekraft som
1809 grunnlast, mens vannkraften spares til balanse og spisslast. Vind- og
1810 solkraft supplerer dette bildet - vi trenger alle gode krefter for å
1811 gjennomføre det grønne skiftet.

1812 Kjernekraft er ingen "quick fix" for dagens energikrise. Men selv om den
1813 går over på kort sikt, har Norge og verden en formidabel utfordring med å
1814 fjerne bruken av fossil energi fremover. 100 TWh ny
1815 elektrisitetsproduksjon anslår NVE at bare Norge trenger frem mot 2050.
1816 Da er det tatt hensyn til ENØK. Norsk industri har behov for både grønn
1817 omstilling og mye strøm som er billig og forutsigbar, f.eks. til
1818 hydrogenproduksjon. Å bare satse på vær- og klimaavhengig vann-, vind-
1819 og solkraft kan føre til nye energikriser etter hvert som klimaendringene
1820 blir enda mer uforutsigbare.

1821 Institutt for Energiteknikk (IFE) er midt oppe i denne utviklingen, og med
1822 sine over 70 år med forskning på dette feltet, en spydspiss i
1823 verdenssammenheng. I tillegg har vi mye offshore-kompetanse som
1824 passer veldig bra opp mot kjernekraft, f.eks. avansert sveising og

1825 betongarbeid. IFE mener at Norge kan få sin første kommersielle SMR-
1826 reaktor i drift om ti år. Om det finnes politisk vilje.

1827 **Venstre vil:**

- 1828 ✓ Arbeide for å samordne regelverket for kommersiell forskning,
1829 utvikling, produksjon og drift av nukleære reaktorer med resten av
1830 Europa, spesielt Sverige og Finland.
- 1831 ✓ At Norge skal forske på avanserte reaktorer som bl.a. kan bruke
1832 thorium, som Norge har store forekomster av, som brensel.
- 1833 ✓ At Norge fortsatt skal bidra til den globale utviklingen av
1834 kjernekraft.
- 1835 ✓ Vurdere om Statens pensjonsfond utland skal investere i kjernekraft
1836 i utlandet.
- 1837 ✓ Prioritere NND sin rolle innen forskning og håndtering av nukleært
1838 avfall, inkludert brukt brensel.

Begrunnelse:

Det har akkurat (i dag) kommet en pressemelding om at Norsk Kjernekraft AS starter opp med mål om å bygge kjernekraft på norsk jord, nærmere bestemt SMR (<https://www.norskkjernekraft.com/>). Vi må likestille dette med annen virksomhet som ønsker å produsere elektrisitet i Norge.

Dette må også sees i sammenheng med Landsstyret sin uttalelse "Mer grønn energi!" (<https://www.venstre.no/artikkel/2022/04/22/uttalelse-mer-gronn-energi/>)

LM-9: Innkomne saker

Ingen saker innkommet innen fristen.

LM-10: Tema for neste landsmøte

Tidligere landsmøtetema har vært:

2004:	”En global politikk i en global økonomi”
2005:	Stortingsvalgprogram for 2005 - 2009
2006:	Prinsippprogram
2007:	Prinsippprogram og skolepolitisk manifest
2008:	”Det sosiale og liberale kunnskapssamfunnet 2010”
2009:	Stortingsvalgprogram for 2009 - 2013
2010:	”Det flerkulturelle Norge – muligheter og utfordringer”
2011:	”Verdiskaping for framtidig velferd”
2012:	”Velferd når du trenger det”
2013:	Stortingsvalgprogram for 2013 - 2017
2014:	”Menneskerettigheter”
2015:	”Kunnskap, klima og grønn vekst”
2016:	”Oppvekst - Liberal politikk for framtiden”
2017:	Stortingsvalgprogram for 2017 - 2021
2018:	”Teknologi- fantastiske muligheter og store utfordringer”
2019:	Prinsippprogram (sidetema på lokalpolitikk)
2020:	Prinsippprogram
2021:	Stortingsvalgprogram
2022:	“Grønne og levende lokalsamfunn”

Landsstyrets forslag til vedtak:

- Landsmøtetema for 2024: Stortingsvalgprogram 2025-2029.

LM-11: Valg

Valgkomiteens innstilling:

Guri Melby (leder)	Oslo
Sveinung Rotevatn (nestleder)	Vestland
Abid Q. Raja (nestleder)	Viken
Sentralstyremedlemmer:	
Solveig Schytz	Viken
Erlend Horn	Vestland
Benedicte Røvik	Innlandet
Marit Kristine Vea	Oslo
Sentralstyrets varamedlemmer og direktevalgte landsstyremedlemmer	
Torgeir Anda	Trøndelag
Kjartan A. Lunde	Rogaland
Emma Lind	Agder
Even Aronsen	Troms og Finnmark
Direktevalgte landsstyremedlemmer	
Lena Landsverk Sande	Møre og Romsdal
Ida Gudding Johnsen	Nordland
Tord Hustveit	Viken
Tove Eivindsen	Trøndelag

Varaer til direktevalgte landsstyremedlemmer	
Odd Einar Dørum	Oslo
Tone Lind Jørgensen	Vestfold og Telemark
Pauline Vik Vestly	Rogaland
Haakon Riekeles	Oslo
Elise Tingvoll	Møre og Romsdal
Eirik T. Bøe	Viken
Anja Johansen	Nordland
August Simonsen	Vestland
Kristin Jess-Bakken	Innlandet
Isak Ole Johansen Hætta	Troms og Finnmark
Unni Fuglestad	Rogaland
Torgeir Fosli	Vestfold og Telemark

Landsstyrets innstilling til valgkomite:

Iselin Nybø (leder)	Rogaland
Arjo van Genderen (nestleder)	Viken
Medlemmer:	
Kåre Pettersen	Vestfold og Telemark

Frode Nergaard Fjeldstad	Vestland
Jan Fjellstad	Troms og Finnmark
Julianne Ferskaug	Oslo
Randi Olsen	Nordland
	Representant Unge Venstre
	Representant Venstrekvinnelaget
Varamedlemmer:	
Marthe Strickert	Trøndelag
Annika Brandal	Møre og Romsdal
Torunn Sandvand	Agder
Sjur Skjævesland	Innlandet

Landsstyrets innstilling til redaksjonskomite for neste landsmøte:

Solveig Schytz (leder)	Viken
Håvard Pedersen	Troms og Finnmark
Annika Brandal	Møre og Romsdal
Per Arne Larsen	Vestland
Mette Vabø	Rogaland
Rep valgt av	Norges Unge Venstre

Rep valgt av	Norges Venstrekvinneforbund
1. vara Olav Persson Ranes	Oslo
2. vara Inger Noer	Innlandet

Forslag til revisor:

Statsautorisert revisor Steinar Arild Loven i Blåberg AS.